

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž
nad Cerknim, razmnožen
na ciklostil. Od 5. do 17.
septembra 1944 se je ti-
skal v tiskarni »Dobrodoša«
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra
1944 do 1. maja 1945 v
tiskarni »Slovenija« pod
Vojškim pri Idriji, do 8.
maja 1945 pa v osvoboje-
nem Trstu, kjer je izšla za-
dnja številka. Bil je edini
tiskani partizanski DNEV-
NIK v zaslužjeni Evropi.

primorski

dnevnik

TRST
Ul. Montecchi 6 PP 559
Tel. (040) 794672 (4 linije)

P.P. 126
66001 KOPER

OSREDNJA KNJILNICA

23
8554 AA

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 600 lir - Leto XL. št. 178 (11.901)

Trst, petek, 27. julija 1984

Na prvem sestanku po dveletni prekinitvi odnosov

Zveza industrijcev izročila sindikatom svoje predloge za omejitev cene dela

Dokument, o katerem bodo začeli razpravljati jeseni, predpostavlja tudi korenite posege vlade na področju davčne in socialne politike



Benvenuto, Lama in Lucchini pred začetkom včerajšnjega srečanja (AP)

RIM — Po več kot dveletni prekinitvi medsebojnih srečanj so se včeraj sestali najvišji predstavniki Zveze sindikatov in Confindustrie. Srečanje je bilo, kot rečeno, na najvišji ravni, saj so se ga udeležili predsednik Zveze industrijcev Lucchini ter generalni tajniki sindikalne federacije CGIL - CISL - UIL Lama, Carniti in Benvenuto. Sestanek je trajal dve uri in na njem niso obravnavali konkretnih vprašanj, ampak sta obe strani nakazali svoja stališča o nekaterih aktualnih gospodarskih vprašanjih. Predstavniki Zveze industrijcev pa so sindikatom izročili sedem strani dolg dokument, o katerem naj bi razpravljali takoj po poletnih počitnicah.

Ta dokument zadeva skoraj izključno vprašanje cene dela. Gre v bistvu za predlog, po katerem naj bi premična lestvica v znatno manjši meri kot doslej vplivala na ceno dela in za ublažitev razlike med ceno dela in neto osebnimi dohodki delavcev. To so cilji, ki si jih Zveza industrijcev zastavlja v okviru pogajanj s sindikati in o katerih je Confindustria pre-

pričana, da so predpogoj za okrepitev gospodarstva in še zlasti industrijske proizvodnje v državi. Po mnenju industrijcev je namreč ublažitev dinamike cene dela neobhodno potrebno sredstvo za politiko globalnega razvoja italijanskega gospodarskega sistema. V letu 85 di namreč, po računih industrijcev zvišanje cene dela na osnovi naraščanja draginjske doklade in pogodbenih obveznosti presegle 7 odstotkov in bi torej ne bilo možnosti za dodatna pogajanja. Industrijci zato predlagajo, naj bi skupno s sindikati izdelali predlog za preustroj cene dela preko treh sestavnih delov: avtomatizmov pri povzkih, socialnih dajatev ter odnosa med ceno dela in čistimi osebnimi dohodki. Te pobude, pravijo industrijci, predpostavljajo aktivno vlogo vlade, ki se ne sme odrehati svojim odgovornostim, ko gre za vprašanja državnih izdatkov, državnega primanjkljaja, davčnih utaj, višine obresti in nekaterih drugih vprašanj. V dokumentu industrijci obravnavajo še nekatera druga vprašanja, kot na primer delovni čas in mobilnost

Pokrajinski odbor
odbor
oceni sejo

TRST — Presenečenje na sinočnji seji tržaškega pokrajinskega sveta. Na pritisk opozicije in zaradi notranjih nesoglasij v sami večini KD, LpT, SSK, PRI in PSDI je bil pokrajinski odbor primoran odložiti glasovanje o sklepu, ki dodeljuje finančna sredstva kulturnim ustanovam in društvom. Odložitev je predlagal sam predsednik Marchio, zavedajoč se velike nevarnosti, da bi svet zavrnil predlog, ki ga je pripravil odbor. O prispevkih kulturnim organizacijam bo sedaj spet tekla beseda septembra.

Tudi letos, kot sicer vsako leto, je to vprašanje sprožilo polemike med strankami. Kamen spora so še vedno kriteriji po katerih bi morala pokrajina razdeliti ta denar (skoraj 140 milijonov lir), ki ga daje na razpolago država. To vprašanje pa spet postavlja na prvo mesto nujnost, da ta izvoljeni organ dokončno razčisti svoje pristojnosti in tudi svojo vlogo na področju kulture. V tem okviru je KPI sinoči spet zahtevala priredbo pokrajinske konference o kulturi, ki je na dnevnem redu že nekaj let.

Iz predloga o porazdelitvi denarja, ki ga je pripravil odbor, je presenetljivo izostala Narodna in študijska knjižnica. Odbor je mnenja, da bi morala knjižnica vložiti prošnjo za prispevke na osnovi nekega drugega državnega zakona, komunisti in socialisti pa pravijo, da se za tako razlago skriva politična diskriminacija pokrajinske uprave.

V slovenski skupščini informacija o železniški nesreči pri Divači

LJUBLJANA — Delegate slovenske skupščine je predsednica republiškega komiteja za promet in zveze Julka Žibert informirala o železniški nesreči v Divači, ki je terjala 31 življenj, 47 ljudi pa je bilo ranjenih. Ob podatkih o preiskavi je širše spregovorila o predpisih, ki urejajo varnost v železniškem prometu.

Zakon o osnovah varnosti v železniškem prometu je bil sprejet leta 1977 in med drugim določa, da skupščina skupnosti jugoslovanskih železnic izdaja vse prometno - tehnične predpise, posebna navodila in tolmachenja pa njen poslovni odbor. Že leta 1976 je v skupnosti izdala navodilo za vožnje vlakov na posameznih progah brez vlakospremnega osebja samo s strojevodjo na vlečnem vozilu. Na podlagi tega je železniško gospodarstvo Ljubljana izdalo dodatno navodilo, s katerim je odredilo, da smejo na progah Dobova - Sežana, Zalog - Jesenice in Zidani most - Maribor voziti tovorni vlaki samo s strojevodjo.

Merila za delo v izmenah, trajanje izmen in čas počitka vlakovnega in postajnega osebja, so zapisani v pravilniku o merilih za delo v izmenah za železniške delavce, ki neposredno sodelujejo v železniškem prometu. Izdali so ga leta 1981, med drugim pa določa, da sme trajati izmena za strojevodjo pri poslovnih, brzih in ekspresnih vlakih največ 10 ur, pri drugih pa največ 12 ur, izjemoma tudi do 16, kadar delavec ne dobi pravočasne izmene ali pa vlak zamuja.

Ker navodilo za vožnje vlakov na posameznih progah brez vlakospremnega osebja zmanjšuje varnost v železniškem prometu, je že leta 1976 republiški komite za promet in zveze oziroma njegov republiški inšpektorat o tem pismeno opozoril zvezni komite za promet in zveze in predlagal ponovno preučitev njegove primernosti. Ta pobuda ni bila upoštevana.

V zvezi s tehnično opremljenostjo prog v Sloveniji je Julka Žibert navedla naslednje: z modernimi signalnovarnostnimi napravami, telekomunikacijskimi in avto stop napravami je opremljena proga Dobova - Ljubljana - Jesenice, razen na postajah Ljubljana in Jesenice. Delno avtomatizirani progi sta Zidani most - Šentilj in Divača - Koper, kjer so avto stop naprave vgrajene le pri uvoznih signalih in signalih avtomatskega progovnega bloka. V začetku leta 1984 pa so avto stop naprave vgrajene pred uvoznimi signali na odseku Ljubljana - Postojna, predvideva pa se še nadaljnja gradnja do Sežane. Tudi vlečna vozila, če niso v zadostnem številu opremljena z avto stop napravami — le 172 od skupno 586, torej okoli 60 odstotkov. Avto stop naprava pa je učinkovita le, če je vgrajena tako na progi kot na vlečnem vozilu.

V nadaljevanju je Julka Žibert navedla še nekatere aktivnosti, ki so bile po nezgodi izpeljane v republiških organih in ljubljanskem železniškem gospodarstvu ter nadaljnjih prizadevanjih za preprečitev podobnih nesreč. (dd)

Protestna manifestacija tržaških in tržiških ladjedelniških delavcev



»Mi ne nameravamo popustiti niti mirovati v tem počitniškem razdobju« je dejal Roberto Treu predstavnik CGIL na včerajšnji enotni manifestaciji delavcev ladjedelnic iz Tržica in Trsta na zborovanju pred sedežem vodstva Italcantierija v Trstu. »Od vlade zahtevamo jasne obveznosti, da bodo naše ladjedelnice lahko nemoteno obratovalne in da ne bo več tisoč delavcev ob delo.« V času protestne manifestacije so delavci zasedli glavne ulice in s tem zaustavili ves avtomobilski in avtobusni promet v središču mesta

NA 5. STRANI

Prazgodovinsko odkritje pod Šebreljsko planoto

ŠEBRELJE — V jami Divje babe pod Šebreljsko planoto je po zaslugi domačinov ekipa strokovnjakov inštituta za arheologijo znanstvenoraziskovalnega centra SA ZU pod vodstvom dr. Mitje Brodarja odkrila ostanke izumrlega jamskega medveda in več kot 300 primerkov orodij neandertalca - pračloveka. Skupaj z izvedenci inštituta Rudjer Bošković iz Zagreba so ugotovili, da je starost okostij med 45 in 50 tisoč leti.

Odkritje ostanov materialne kulture pračloveka je izjemnega pomena. Divje babe namreč uvrščajo med najbolj reprezentativno najdi-

šče iz paleolitika na Slovenskem in so se uvrstile po starosti ostankov jamskega medveda pred Potočko zijalko, ki jo je Srečko Brodar odkril pred natanko petdesetimi leti. Jamo Divje babe, ki je dobila ime po dobrih vilah, ki so sovražile bogatine in pomagale revežem ter varovale njihove poljščine, je pračlovek uporabljal kot postojanko na lovskih pohodih, izumrli jamski medvedje pa za svoj brlag. Doslej je 7-članska ekipa arheologov na terenu odkrila že blizu 400 okostij jamskega medveda in 300 primerkov orodij, ki jih je pri delu in lovu uporabljal neandertalec.

V Nabrežini

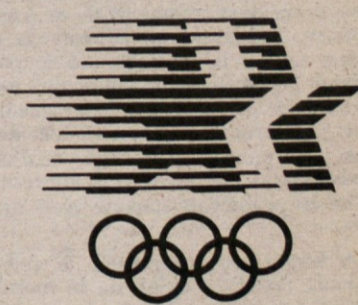
Občinski svet bo drevi sprejel Škerkov odstop

Devinsko - nabrežinski občinski svet bo drevi dokončno potrdil odstop župana Albina Škerka (KPI), ki zapušča to mesto iz zdravstvenih razlogov. Škerk, ki je bil dve mandatni dobi tudi poslanec, zapušča tudi občinski svet. Njegovo mesto bo v skupščini prevzel prvi neizvoljen Mario Fragiaco, ki je bil v prejšnji upravi odbornik za prevoze.

Po ratifikaciji županovega odstopa ima občinski svet v skladu z zakonskimi določili na dnevnem redu tudi izvolitev novega župana. Do glasovanja pa vsaj danes ne bo prišlo, kot so se sinoči sporazumeli predstavniki občinskih sekcij KPI, SSK in PSI, ki sestavljajo večinsko koalicijo. Te tri stranke niso namreč še našle skupnega jezika o Škerkovem nasledniku, medtem ko so bile enotnega mnenja, da je treba nadaljevati politično sodelovanje do občinskih volitev, ki bodo v prvi polovici prihodnjega leta.

KPI je vsekakor spet postavila kandidaturu načelnika svetovalske skupine Ivana Širca, medtem ko so socialisti sinoči prvič predlagali na Škerkovo mesto podžupana Caldija. SSK ni postavila svoje kandidature, čeprav, kot so poudarili njeni voditelji, ima v svoji sredi ljudi, ki bi lahko opravljali župansko funkcijo.

Izvolitev novega devinsko - nabrežinskega župana bodo torej odložili. V pogajanjih bodo sedaj sodelovala tudi pokrajinska tajništva treh strank.



Od nedelje
OLIMPIJSKA
PRILOGA

Angleški rudarji nadaljujejo stavko

LONDON — Vodstvo sindikata angleških rudarjev, ki stavkajo že 140 dni, je včeraj odobrilo delo predsednika Arthura Scargilla v pogajanjih z državno NCB in sklenilo, da nadaljuje s stavko.

Skoraj istočasno pa je v Londonu NCB sporočila, da je deficit poslovnega leta, ki se je končalo marca, presegel 800 milijonov funtov šterlingov (to je skoraj 2 tisoč milijard lir), kar je za polovico več kot lani.

Kot rečeno, pa stavki najbrž še ne bo konca, kajti Scargill je včeraj izjavil, da je treba vse rove, razen tistih, ki so se izsušili ali so neuporabni zaradi geoloških vzrokov, obdržati v funkcionalnem stanju. NCB pa zahteva, da se zaprejo vsi tisti rudniki, katerih upravljanje ni ekonomsko donosno. Vendar bo morala prav ta državna ustanova popustiti in dati nekaj koncesij sindikatu.

Da je stanje zelo naelektreno kažejo tudi novi spopadi med stavkajočimi, policijo in delavci, ki se niso pridružili stavki. Takih spopadov je bilo precej tudi prejšnje dni.

Štiri dni po volitvah za obnovitev vlade v Izraelu

Po glasovih izraelskih vojakov v Libanonu je politično prizorišče še bolj zapleteno

TEL AVIV — Glasovi izraelskih vojakov v Libanonu so prinesli še en sedež skrajni nacionalistični stranki Tehyah (zaveznici Likuda) in s tem seveda odvzeli sedež parlamentarne zaveznosti med laburisti in socialisti (Marah). S tem je vedno manj možnosti, da bi lahko skupina Marah vodila novo izraelsko vlado.

Medtem pa v državi tečejo mrzlične konzultacije med obema večjima skupinama z ostalimi manjšimi strankami, da bi preverili možnosti morebitne sestave nove vlade. Težnja Likuda, ki ga vodi bivši vladni predsednik Shamir je, da ustvari vrsto zavezništva z manjšimi skupinami, da bi dobil nalog od predsednika republike Herzoga za sestavo vlade. Isto hočejo doseči laburisti in socialisti, ki jih vodi Simon Perez.

Marah lahko računa na podporo

skupin Raz in Shinui, Perez pa skuša prepričati tudi skupini Yahad in Shas, ki pa hočeta zase v novi vladi vplivno vlogo (beri: pomembna ministrstva). Na ta način bi se lahko Perez predstavil Herzogu z 58 poslanci, proti 48, ki jih lahko spravi skupaj Shamir. Vendar je položaj tako negotov, da ni mogoče ničesar predvideti in lahko pride še do presenečenja. Shamir namreč računa, da bo pritegnil k Likudu še dve manjši stranki in prav tako kot Perez stranko bivšega strankarskega tovariša Weizmana, kateremu je obljubil rehabilitacijo in zunanje ministrstvo. Skratka, zapleten položaj, iz katerega ni videti izhoda.

Na sliki (AP): obrambni minister Sharon se pogovarja z morebitnimi zavezniki Likuda.



Po pomilostitvi političnih jetnikov Poljske oblasti pričakujejo ukinitev gospodarskih sankcij

VARŠAVA — Na Poljskem zelo pozorno spremljajo reakcije, ki jih je po svetu in še zlasti na Zahodu vzbudila pomilostitev političnih jetnikov. Pri tem jasno prihaja do izraza, kako Poljaki pričakujejo, da bodo zahodne vlade ukinile gospodarske sankcije, ki so jih sprejele takoj po uvedbi izrednega stanja na Poljskem.

Tako je včerajšnje časopisje s precejšnjim poudarkom poročalo o torkovi tiskovni konferenci, na kateri je ameriški predsednik Ronald Reagan izjavil, da v Washingtonu »zelo skrbno« preučujejo ukrepe, ki jih je te dni uvedla vlada v Varšavi, in da ne želijo, da bi imelo poljsko ljudstvo še naprej težave zaradi sankcij. Ameriški predsednik pa ni ničesar obljubil: sankcije bodo ukinili, če bo analiza poljskih ukrepov izpričala, da so ameriški pogoji izpolnjeni.

Iz komentarjev v poljskih časopisih je mogoče razbrati, da je poljski vrh dokaj razočaran nad ameriško reakcijo. Tako je, na primer, varšavski dnevnik »Zycie Warszawy« včeraj priobčil komentar, v katerem je med drugim rečeno, da je Reagan končno priznal na omenjeni tiskovni konferenci, kako je »ameriška politika gospodarskih restrikcij prizadela poljsko ljudstvo, čeprav je doslej (ameriški predsednik) vedno trdil, da so bile restrikcije uperjene izključno proti poljski vladi«. »Medtem ko ves svet govori o takojšnjem izvajanju amnestije,« piše nadalje varšavski dnevnik, »je edino, kar predsednik ve povedati, to, da bo preučil zadevo in potegnil primerne zaključke.«

Med gospodarskimi sankcijami sta za Poljsko prav gotovo najbolj boleči izredno visoka carina za poljsko b'ago in nasprotovanje ZDA sprejemu Poljske v Mednarodni denarni sklad, od katerega Poljaki baže upajo, da bodo dobili tri do štiri milijarde dolarjev posojila.

Včerajšnje poljsko časopisje omenja tudi papeža Janeza Pavla II., ki je na splošni avdienci v sredo izrazil željo, da bi amnestija političnih jetnikov na Poljskem bila korak k družbeni obnovi v skladu z načeli, ki so bila vključena v sporazum med vlado in sindikati avgusta 1980. To je tudi stališče poljske Cerkve, kot je včeraj poudaril kardinal Józef Glemp pred svojim odhodom na petdnevni obisk v Zvezno republiko Nemčijo.

Za člane ZIS letos poleti ne bo počitka

BEOGRAD — Za jugoslovansko vladu letos ne bo poletnega oddiha v »klasičnem smislu«. Zvezna vlada bo nepretrgano delala tudi avgusta s tolikšnim številom članov, kolikor jih je nujno potrebnih za potek sej, v primeru potrebe pa bodo z oddiha poklicali tudi ostale člane ZIS. Trije podpredsedniki ZIS — Janez Zemljarič, Borisav Srebrić, in dr. Mija Suković bodo dežurali vsak po 10 dni in usklajevali delo zveznih upravnih organov, za katere prav tako ni pravega oddiha.

Za ZIS bo avgusta ena od ključnih nalog pozorno spremljanje gibanj na področju cen. Odstopanj od določene projekcije cen ne bi smelo biti, čeprav so možne manjše modifikacije, odvisno od dejanskih gibanj in odnosov cen posameznih izdelkov in storitev. V tem okviru ima posebno zadolžitev gospodarska zbornica Jugoslavije, ki mora sprožiti dogovarjanje o dinamiki spreminjanja cen, z namenom, da točno določi, katere cene bi se lahko, katere pa se ne bi smele spremeniti do konca leta. Skupnosti za cene in drugi pristojni organi pa morajo hkrati začeti akcijo za ugotavljanje prekrškov na področju cen z nalogo, da se neupravičeno povečane cene vrnejo v dogovorjene okvire. Na področju cen bodo predvidoma sprejeli tudi več novih ukrepov.

Druga pomembna zadeva, s katero se bo ukvarjal ZIS, je žetev pšenice. V sodelovanju z republiškim in pokrajinskimi organi bodo sprejeli vse, da bi zagotovili dosledno spoštovanje odloka o odkupni ceni pšenice letošnje letine ter da bi z ukrepi kontrole in inšpekcije preprečili delovanje zasebnih in družbenih prekupčevalcev. ZIS bo avgusta pozorno spremljal tudi gibanja v turizmu in morebiti interveniral, če bo prišlo do zastojev in težav na področjih in v službah, od katerih je odvisen uspeh letošnje turistične sezone. (dd)

Novi ukrepi za vlaganje sredstev tujcev v SFRJ

BEOGRAD — Vlaganje sredstev tujih oseb v jugoslovanske organizacije združenega dela, o čemer je včeraj tujim in domačim novinarjem govoril predsednik zveznega komiteja za energetiko in industrijo Rade Pavlovič, je podrobno obdelano v osnutku sprememb zakona, ki uravnava to področje. Osutek je prispel v skupščino SFRJ, ki ga bo preučila novembra, sprejela pa naj bi ga do konca leta. Velja poudariti, da predlagane rešitve ne izstopajo iz pravne ureditve in političnega sistema Jugoslavije, niti ne postavljajo pod vprašaj delovanje zakona o združenem delu.

Predlagatelj teh sprememb prihaja pred domačo in svetovno javnost z namenom, da zainteresirane pravčasno seznanijo z novimi pogoji vlaganja kapitala v Jugoslavijo. Za razliko od veljavnega zakona novi ne omejuje več vsoto, niti odstotek, investirati pa je mogoče v vse gospodarske veje, vključno v rekreativno-zdravstveno dejavnost.

Potrebno je zapisati, da poenostavlja proceduro in skrajšuje roke v zvezi z opravljanjem vseh formalnosti. Pristojni forumi so dolžni odgovoriti v 15 dneh ali soglašajo s sklenitvijo dogovora o skupnem vlaganju, ali imajo kakšne pripombe. Če administracija zataji, postane dogovor polnoveljav. S predpisi se uravnava način zagotavljanja sredstev za skupna vlaganja, poslovanje itd. Najpomembnejše pa je, da je tuji partner ekonomsko in pravno zaščiten pred rizikom, na katerega sam ni vplival.

Z novim zakonom nameravajo zagotoviti ugodnejše pogoje za vlaganje, saj izkušnje pridobljene v svetu opominjajo, da ima takšna oblika sodelovanja prednost pred klasičnim kreditnim odnosom. Poleg tega jugoslovanska stran računa, da si bo na ta način zagotovila vrhunsko tehnologijo in najsodobnejšo opremo, saj je tuji vlagatelj zainteresiran za višino dobička, večjo produktivnost dela, kakovost izdelka in vsega drugega, kar je v zvezi z vstopom na svetovno tržišče.

Prizadevati si za obnovo pogajanj o razorožitvi

ŽENEVA — Pogajanja za zmanjšanje števila ali celo odpravo jedrskega orožja so izrednega pomena. Italija si v tem smislu stalno prizadeva za takojšnjo obnovo pogajanj med Sovjetsko zvezo in ZDA. Vendar ta prizadevanja ne smejo onemogočiti napredka na drugih področjih, kot je na primer varstvo tistih držav, ki so brez jedrskega orožja.

To je včeraj v Ženevi podčrtal italijanski veleposlanik Mario Alessi v posegu na konferenci OZN za razorožitev. Italijanski predstavnik je v bistvu zagovarjal potrebo, da bi pogajanja očistili vseh političnih aspektov, ki onemogočajo kakršenkoli razvoj. »Varnostne garancije za države, ki nimajo jedrskega orožja, predstavljajo cilj splošnega interesa, ki mora pogojevati napore vseh držav.«

Ob koncu svojega posega je veleposlanik Alessi še dejal, da bi moral »vseposlošni načrt«, ki so ga doslej zaman iskali, zagotoviti kar največjo varnost. Zaradi tega pa seveda ni treba postaviti na glavo ali spremenjati razmerja sil med obema zaveznostima. »Gre za odnos, katerega je treba privedi do najmanjše možne stopnje oborožitve v nespremenjenih pogojih varnosti«. Tudi OZN bi morala odobriti podobno resolucijo, ki bi uvodoma definirala vse garancije o varnosti in to s proceduro, ki naj bi bila podobna tisti iz leta 1968.

Po pomembni razsodbi ustavnega sodišča

Dežele zahtevajo večjo finančno avtonomijo

RIM — Ustavno sodišče je včeraj izdalo izredno pomembno razsodbo v zvezi z zakonodajno oblastjo dežel na področju normativna deželnega osebja, osebja deželnih ustanov in osebja krajevnih zdravstvenih enot. Ustavno sodišče sicer potrjuje, da so ta določila podrejena vsedržavnemu okvirnemu zakonu o javnih uslužbenecih št. 93 z dne 29. marca 1983, vendar pa je sodišče razveljavilo tri točke tega zakona, češ da preveč omejujejo pristojnosti dežel.

Prva točka, ki jo je ustavno sodišče razveljavilo, je tretji odstavek 10. člena, ki v nasprotju s 117. in 119. členom ustave obvezuje dežele z rednim statutom, da v celoti potrdijo vsedržavne dogovore med sindikati in ministrstvom za delo, ne da bi prišlo do popravkov, ki jih lahko narekujejo značilnosti posameznih deželnih ureditev na področju uradov in osebja ter finančne razpoložljivosti.

sti dežel, ki same, v okviru finančne avtonomije, sestavljajo deželne proračune.

Druga razveljavljena točka je tisti del 9. člena, ki v bistvu izključuje deželne uprave od pogajalske mize za obnovo delovnih pogodb za uslužbence krajevnih zdravstvenih ustanov.

Končno pa je ustavno sodišče razveljavilo 8. člen, s katerim je bilo deželi Tridentinski - Južni Tirolski onemogočeno, da sodeluje na vsedržavnih pogajanjih za obnovo delovnih pogodb uslužbencev krajevnih uprav, kajti posebni statut dežele določa, da se delovne pogodbe za občine in pokrajine na Tridentinskem - Južni Tirolskem sprejemajo v okviru deželnih določil.

Ustavno sodišče je obenem zavrnilo vse druge ugovore v zvezi z omenjenim zakonom, vendar predstavlja včerajšnja razsodba pomemben korak naprej k avtonomiji deželnih uprav.

V zvezi z avtonomijo deželnih uprav je pri-

šlo prav v prejšnjih dneh do pomembnega posega predsednikov dežel pri predsedniku vlade Craxiju. Predsedniki dežel v bistvu ugotavljajo, da je prišlo pri razdeljevanju sredstev v zadnjem času do velikih sprememb in da so dežele dejansko izgubile svojo finančno avtonomijo, ki jim jo je zakonodajalec priznaval v letu 1970. Dohodki so le počasi naraščali in tako sedaj dežele nimajo več večjih možnosti načrtovanja svojih posegov, predvsem ne v srednjeročnem obdobju. Zaradi tega so lansko leto predsedniki dežel predložili ministru za dežele osnutek zakona za reformo finansiranja krajevnih uprav. Vendar doslej vlada ni vzela v pretes tega problema s potrebno pozornostjo in zato so predsedniki dežel ponovno pozvali predsednika vlade Craxija naj preuči zadevo in naj tako spremeni sedanjo zakonodajo, da bodo dežele lahko resnično kos nalogam, ki jim jih nalagajo ustavna določila in tudi njihovi statuti.

Jugoslovani lažje v Grčijo

BEOGRAD — Od včeraj je poenostavljeno izdajanje vizumov jugoslovanskim državljanom za odhod v Grčijo. Pogoji za odobritev tega dokumenta so enaki v vseh krajih Jugoslavije. To je izjavil generalni sekretar grške državne turistične organizacije Nikos Skoulas, potem ko se je v Beogradu pogovarjal z generalnim sekretarjem Turistične zveze Jugoslavije Perom Djokovićem.

Za prvi odhod v Grčijo je pri prošnji za odobritev vizuma treba izpolniti ustrezni vprašalnik in priložiti potni list in osebno izkaznico. Za naslednja potovanja bo dovolj potni list. Doslej je vizum veljal 3 mesece in to samo za en odhod v Grčijo, v prihodnje pa bo veljal 6 mesecev.

valmar

Prodajni center tekstila za opremo doma

TRST - Ulica Udine 11

Telef. 040-422662

poletne priložnosti
POPUSTI in POSEBNE PONUDBE

obv. občini 10/7/84

Letoviščarji na slovenski Obali letos varčnejši Za turistične delavce več dela toda učinek bo verjetno manjši

PORTOROŽ — Če bi skčepali po turističnem obisku na Obali, bi morali biti tukajšnji turistični delavci več kot zadovoljni. Poglejmo si nekaj najbolj svežih podatkov Piranske statistične službe in portoroške turistične informativne pisarne. Na Obali in Krasu je trenutno v hotelih, zasebnih sobah in kampingih 17.209 turistov, od tega le 4334 domačin, h katerim pa lahko prištejemo še približno štiri tisoč gostov v počitniških domovih (kjer ne vodijo dnevnih evidenc zasedenosti). Skupaj je torej zdaj na Obali in Krasu več kot 21 tisoč gostov. Dobrih osem tisoč domačin in slabih 13 tisoč tujih. To je osem odstotkov več kot lani v istem času (dva odstotka več domačin in 10 odstotkov več tujih). Portoroški hoteli so zasedeni 97,8-odstotno, kampi 98,2-odstotno, zasebne sobe 94-odstotno.

V zasebnih sobah že dolgo niso imeli toliko gostov. Samo v portoroški enoti Turist biro, kjer imajo registriranih 1759 zasebnih ležišč, gostuje 2152 gostov (dodati so morali še kakih 400 pomožnih ležišč). V hotelu Bernardin so prav tako dodali 200 dodatnih ležišč, prav tako v hotelu Rivijera nekaj deset. Portoroški turistični delavci torej zdaj postiljajo celo pomožna ležišča, kar kaže, da je turistična žetev res že segla v samo špico. Povemo pa lahko še, da so

v portoroških hotelih le eno desetino zmogljivosti zasedli domači gostje, da so v zasebnih sobah na Obali in Krasu domači gostje zasedli 927 — to je petino vseh postelj in da je v kampingih na slovenski Obali približno dva tisoč domačin gostov, kar je približno dve petini zasedenosti (v strukturi zasedenosti).

Rekli smo, da bi po teh številkah sodeč turistični delavci morali biti več kot zadovoljni. Pa to niso.

Savko Mastnak, direktor hotelov Rivijera iz SOZD Emona in član občinskega izvršnega sveta Piran, zadovoljen za turizem, je takole razložil: »Podobno ugotavljajo tudi v Rabcu, Pulju, Rovinju, Poreču in Umagu — gostov je več, trošijo pa manj. To nas vse najbolj skrbi. Kje so poglaviti vzroki, tega verjetno še ni mogoče z vso natančnostjo reči. Trdim, da je nekaj zagotovo krivo slabo vreme v juniju in juliju, saj po zaslužku v posameznih obratih vidim, da so tisti, ki so na odprtem, letos veliko manj zaslužili kot lani, bolje pa zaprti lokali. Druga plat so cene. Po mojem smo za tujce še zmeraj poceni — kavica v najdražjem portoroškem lokalu stane 80 dinarjev, v Nemčiji pa je v najcenejšem lokalu več kot sto dinarjev in še bi lahko naštevali primerov. Domačin gostov ni več toliko. Letos bo končno treba pri-

znati, da so prav domači gostje veliko potrosili v izvenpenzijski ponudbi. Zdaj letijo očitki celo na trgovine, ki smo jih po dolgi letih le uspeli obdržati odprte do 21. ure. Gostinci trdijo, da si zdaj gostje pi-jačo kupujejo v trgovinah, kjer je cenejša, in da torej trgovine zdaj služijo na račun gostincev. Kako pa je z gosti, je težko reči. V začetku julija smo imeli to srečo v nesreči, da so nam odpovedale tri agencije in bi zaradi tega bila naša julijska luknja kar velika. K sreči pa smo namesto agencijskih gostov dobili individualce, ki so po eni strani plačali višje cene (kot jih dobimo od agencijskih gostov) in tudi drugače so potrosili več v hotelu in hotelskih lokalih...«

V informacijski pisarni pa vedo povedati, da tudi tuji turisti (še bolj kot domači) pogosto sprašujejo, kje bi lahko najceneje prespali, ali kaj pojedli, kje bi lahko vnovič turistični ček z 10-odstotnim popustom, itd. Zanimivo pa je, da nizke cene ne zanimajo le tistih gostov s tanjšimi denarnicami, ampak da nanje še bolj gledajo tudi petičneži. Tudi gost, ki sicer zahaja v portoroško igralnico, rad kdaj zavije v cenejši lokal. In ko je tako gost iz Turina odkril gostišče Mario pri piranskem Tartinijevem trgu, kjer kljub bistveno nižjim cenam prav tako na veliko ponujajo morske dobrote, se je prav rad pobahal: »S tričlansko družino smo se najedli belih rib in plačali samo nekaj čez 1700 dinarjev...«

Kljub temu, da gostinci in drugi v turizmu trdijo, kako so za turizem naredili že vse, kar se narediti da, pa imajo turisti na turistične in druge storitve precej pripomb, kar dokazuje, da turistični ponudbi ob slovenski Obali še zmeraj precej manjka. Na primer cenejših lokalov. Po zaprtju prometa v Piranu so namreč opazili, da imajo največji izpad dohodka prav tisti, ki imajo najdražjo ponudbo, v lokalih (delikatesah, samopostrežnih restavracijah in drugih cenejših gostilnah) pa imajo letos celo večji zaslužek, kot lani... BORIS ŠULIGOJ

Suša močno prizadela povrtnine na Koprskem

KOPER — Odkup vrtnin na Koprskem je letos znatno manjši od načrtovanega in tudi, če bo dež v kratkem dodobra namočil kmetijske površine, odkupov, ki so jih načrtovali pri mnogih vrtninah, ne bo moč doseči. Ves pridelek zori približno 20 do 30 dni kasneje kot običajno in tako so pri koprski temeljni organizaciji kooperantov po šestih mesecih letos odkupili 9 odstotkov manj vrtnin kot lani. Pri tem je treba dodati, da je bil plan glede na povečan obseg obveznosti iz kooperantskih pogodb bistveno večji kot lani. Ves časovni zamik pa je praktično že porušil načrte o izvozu vrtnin.

Letos so v koprskem TOK odkupili le 130 ton paradižnika, približno 15 odstotkov od lanskoletnega odkupa v istem času in le 10 odstotkov od planiranega odkupa za letos. Kako se bo odkup nadaljeval, je težko reči. Dejstvo pa je, da letošnji plan znaša okrog 1.500 ton odkupa paradižnika. Če ga bi ga lahko za trg odkupili le okrog 1.100 ton. Odkup pa je povezan s plasmanom, plasman pa s kupci itn.

Kar zadeva industrijski paradižnik, bo planirana proizvodnja in odkup 100 ton dosežena. Danes pa je bila odkupna cena za tržni paradižnik 35 dinarjev za kilogram. Tudi s čebulo letos ne gre vse po načrtih, saj so jo do tega časa uspeli odkupiti le 213 ton, lani kar pa 360 ton. Kljub temu se računajo, da bodo plan odkupa kakih 400 ton le dosegli. Tudi z drugimi vrtninami imajo težave, saj so letos odkupili vsega 20 ton bučk, lani pa okrog 35 ton. Tudi kumar bo manj. Nič boljše pa ne bo s fižolom. Slednjega naj bi bilo zaradi suše, ki je prizadela vse vrtnine za kakih 40 odstotkov manj. Pri koprskem TOK so ga doslej odkupili natanko 354 kilogramov, v enakem obdobju lani pa so že dosegli odkup 17 ton.

DUŠAN GRČA

Vreme prizadelo solinarje

PORTOROŽ — Slabo vreme je letos prizadelo tudi sečoveljske in strunjske solinarje, ki so začeli grabiti šele prve julijske dni in doslej nagrajili le kakih 300 ton slanin zrnc; lani so jih v tem času pospravili že 2500 ton. Letos sol pobira 60 solinarjev, od tega 20 pogodbenih delavcev, ki za vsako tono soli zaslužijo 980 dinarjev, če pa je čistejša, tudi 25 odstotkov več.

V Droginem tozdu Soline trdijo, da letos po vsej verjetnosti ne bodo dosegli lanske dobre sezone, ko so na 200.000 hektarjih površine pobrali skoraj 8000 ton soli, pa čeprav bi bile odslej še tako ugodne vremenske razmere. Letos tudi ne pri- manjkuje delovne sile kot lani, ko je

na nekaterih poljih sol ostajala ne pobrana.

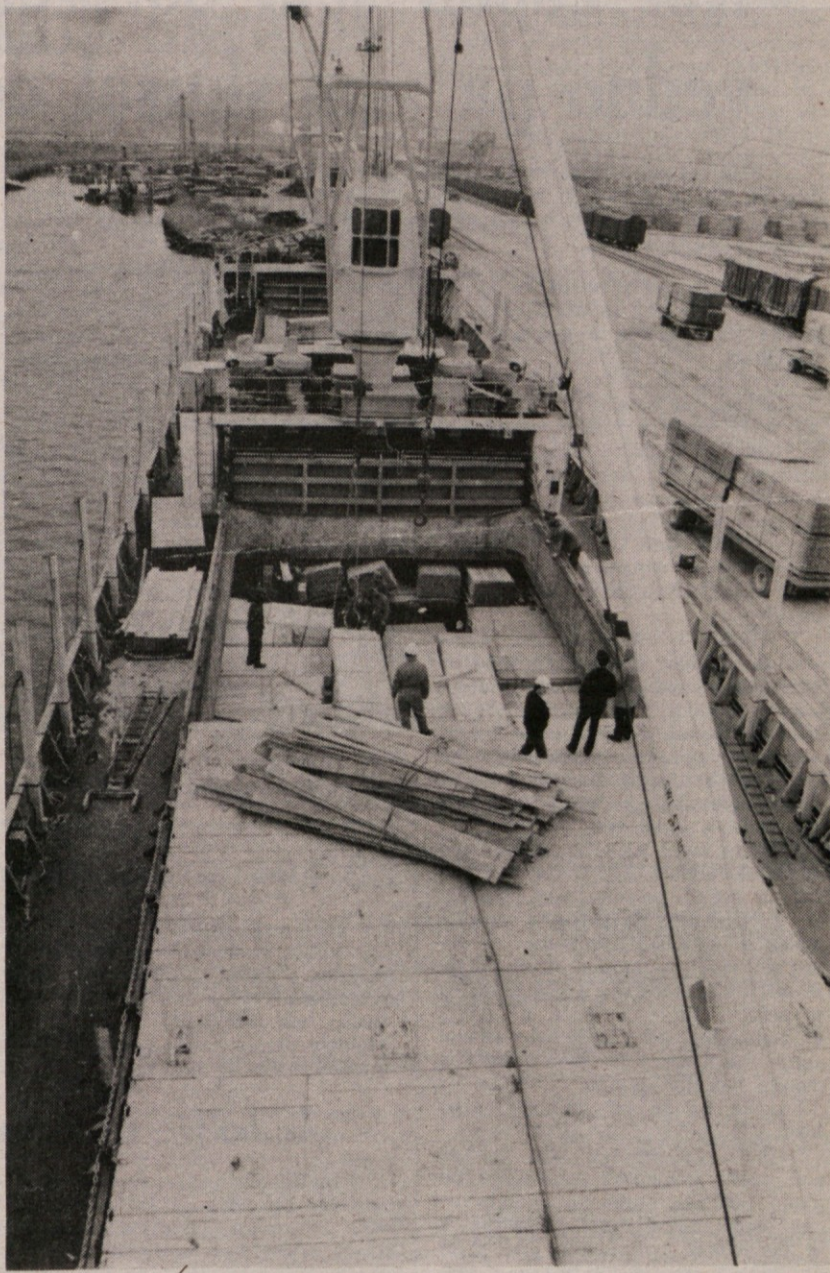
Prav zaradi težav, ki jih solinarjem povzroča vreme, so na predvečrajšnjem sestanku kolektivnega poslovnega odbora Droge iz sozda Timav sklenili, da naj bi do septembra izdelali predlog novega naložbenega načrta, po katerem naj bi z uparjevanjem v sečoveljskih solinah pridelali 15.000 ton soli letno. To je šestkrat manj od prvotno predvidene s tovarno soli.

Za tako industrijsko pridelovanje soli bi zadoščale tudi precej manjše količine energije. Velika poraba energije je bila pri načrtih tovarne soli ves čas tudi največja ovira.

Zdaj pri Drogi razmišljajo, da bi uporabili plin, količine pa menda ne bi smele pomeniti nobene ovire, saj bi porabili celo manj plina, kot ga, denimo, sedaj porabijo v Tomosu. Cena za sol, ki jo uporabljajo cestarji, in za tisto, ki jo uporabljajo v kemični industriji (to je ena tretjina vse porabljene soli), se je sicer znižala. Zato pa se je v zadnjem letu povišala cena za kilogram soli v jedilni industriji, najbolj pa jedilna sol. Kilogram predelane, jodirane, mlete in pakirane soli se je namreč od lani podražil z 12 na 41 dinarjev. Toda te soli je v strukturi porabe najmanj — približno 10 odstotkov.

BORIS ŠULIGOJ

V koprski luki



V prvih 6 mesecih letos so v koprski luki pretovorili 1 milijon 229.091 ton raznega blaga (brez nafte), kar je za 14.091 ton več od planiranega pretovora za to obdobje. Prejšnji mesec je bilo pretovorjenih 9.150 ton več blaga od planirane količine, a največ blaga je bilo pretovorjenega v tozdu Sipi tovari — 127.680 ton. (Besedilo in slika: Zoran Vlajić)

Politična šola klubov OZN v teku

DEBELI RTIČ — V nedeljo se je na Debelem rtiču že deseto leto zapovrstjo začela poletna politična šola za mlade člane slovenskih klubov OZN. V prvi izmeni je 41 udeležencev iz osnovnošolskih klubov OZN, v drugi izmeni, ki se bo začela 29. julija, pričakujejo 35 srednješolcev, mladih iz krajevnih skupnosti in združenega dela, kjer delujejo klubi OZN, letos pa bo ob jubileju prvič tudi tretja izmena poletne politične šole, ki se je bodo udeležili mladi iz podobnih klubov, kot so na primer klubi mladih evropskih federalistov, ki se zavzemajo za enotno Evropo in za mir v svetu in tudi sicer podobna stališča kot jih zagovarjajo nevrščeni iz Fin-

ske, Danske, Poljske, Zvezne republike Nemčije, Avstrije, Nizozemske in Združenih držav Amerike.

Program tabora klubov OZN predvideva tri glavne teme: razorožitev in mirovna gibanja v svetu, ekologija, onesnaževanje narave in varstvo okolja ter ekonomski položaj v svetu, odnosi sever-jug. Delo je organizirano po skupinah, kjer si mladi izmenjujejo izkušnje, poslušajo predavanja o narodnoosvobodilnih gibanjih, v vsaki izmeni pa pripravijo tudi spoznavni večer in dan, ki mu rečejo »mirovna delavnica«. Gre za kulturni program z recitacijami, pesmimi, risanjem mirovnih motivov, predvajanjem filmov na to temo, itd. B. Š.

V soboto in nedeljo 25. »Kopraska noč«

KOPER — V soboto in nedeljo bodo v Kopru spet organizirali »Koprsko noč«. Nekoč izredno obiskana zabavna prireditev, ki se je z leti (žal) spremenila le v večjo organizirano veselico (letos bo »Kopraska noč« že petindvajsetič), naj bi imela nekoliko več žara kot nekaj let nazaj, ko je bila »noč« le še bled spomin na šestdeseta in začetek sedemdesetih let.

Na Titovem trgu bodo pod okriljem Zveze kulturnih organizacij Koper ponovno uprizorili priljubljene Goldonijeve Primorske zdrahe, sicer pa so se organizatorji »noči« (Turistično društvo Koper je nosilec organizacije) letos potrudili, da bi obiskovalcem gostinci ponudili več zabave kot prejšnja leta. Tako bodo v soboto zvečer del Ulice Jugoslovanske ljudske armade od križišča s staro sosedsko vpadnico do Ulice Patricia Lomumbe zaprli za promet in na tem območju, od Nanosovega »Doma« (trgovina bo odprta dokler bodo kupci prihajali k njim, pravi poslovođa) do kopališča spremenili v promenado oziroma veliko zabavišče. Hotel Triglav se bo »razširil« kar do mandrača, Galeb bo razen zabavišča na kopališču postavil »gril« na prostor, kjer je bila nekoč avtobusna postaja, Trg Antona Ukmarija pa bodo »zasedli« štirje zasebni gostinci in Timav.

Poleg jedi na žaru (specialitete bo ponujal Galeb »gril«), gostinci zagotavljajo, da bo na voljo dovolj ribjih jedi, zasebnik, ki bo prišel kar iz Kočevja, pa bo ponujal divjačino. Zabave, ki je v Kopru manjka, bo (po obljubah) dovolj, obiskovalci in organizatorji pa lahko upajo, da bo koprski veselici naklonjena tudi »sončna uprava«. Če bo vreme lepo, torej zabave ne bo manjkalo. Koper bo za dva večera spet zaživel.

DUŠAN GRČA

Preureditev javnih prevozov v F-JK

TRST — Deželni odbor je odobril načrt o splošni reorganizaciji službe javnih cestnih prevozov v Furlaniji-Juljski krajini, in to v smislu državnega zakona št. 151 iz leta 1981, ki je mimo ustanovitve vsedravnega sklada za prevoze predvidel posebne prispevke javnim in zasebnim trdavnega za potniške prevoze.

Novost je v tem: medtem ko so ti prispevki doslej dotekali podjetjem bolj ali manj v enakem merilu, nesmotno, jih bo deželna uprava, ki črpa ustrezeni denar iz omenjenega sklada, v bodoče podeljevala glede na različno tipologijo, to je glede na to, če podjetje upravlja mestno, medkrajevno, ravninsko, gorsko ali drugačno javno prevozno službo. Edina dosedanja razlika pri nakazovanju zneskov je zadevala kilometrino.



Razgovor z nabrežinskim županom Škerkom ob njegovem odstopu

»Kot župan sem doživel lepe in grenke izkušnje vedno pa sem skušal delati v korist skupnosti«

Danes zvečer bo devinsko-nabrežinski občinski svet uradno sprejel odstop župana Albina Škerka, ki je zapustil to mesto iz zdravstvenih razlogov. Škerk, ki je star 63 let, zapuša tudi občinski svet. Ob njegovem odstopu smo ga zaprosili za razgovor.

Razlogi, ki se privedli do vašega odstopa, so vsem znani. Končna odločitev pa vendarle ni mogla biti tako lahka.

Prav nasprotno. Do zadnjega trenutka sem bil neodločen kaj storiti: ali nadaljevati v takem stanju ali pa poslušati nasvete zdravnikov. Po drugem infarktu sem prišel do zaključka, da mora biti župan zdrav, če hoče kljubovati vsem problemom občine, zato sem odstopil, čeprav s težkim srcem. Upam samo, da bodo naši občani znali ceniti to mojo odločitev.

V vseh teh letih ste kot župan »težke« občine, kot je devinsko-nabrežinska, prestali in doživeli marsikatero grenko izkušnjo. Katero izmed teh bi postavili na prvo mesto?

Gotovo boj proti nasilni gradnji begunskega naselja S. Mauro v Sosljanu. Dve leti je napredna občinska uprava kljubovala prefekturi in jaz nisem hotel na noben način podpisati dovoljenja za gradnjo. V Trstu so potem nekemu poskočili živci, v Nabrežino je prišel vladni komisar in podpisal dovoljenja. Še danes ga vidim v mojem uradu, kako je bil prestrašen. Čez nekaj časa mi je potožil, da se je zbal, da ga bo v Nabrežini kdo pretepel. Imenovanje komisarija pa je za nas pomenilo moralno zmago.

Kakšen pa je bil najlepši trenutek?

Najbolj ponosen sem, da smo uspeli rešiti Sosljanski zaliv pred poplavo cementa, tako da smo svoj čas uspeli razveljaviti lotizacijo, ki bi popolnoma spremenila podobo tega našega naravnega bisera z velikimi posledicami za družbeno in narodno ravnotežje naše občine.

Drugi po Italiji sodijo in zapirajo župane, ki gradijo več kot jim dopušča zakon. Vi pa ste imeli s sodstvom prav nasprotno probleme in ste se morali večkrat zagovarjati pred sodnikom, ker niste dovolili te ali one gradnje. Zakaj?

Odkar sem bil drugi izvoljen za župana leta 1975, si je občinska uprava zastavila cilj, da po legalnih poteh ustavi nadaljevanje naseljevanje v občini. To, kot dokazujejo številke, nam je tudi uspelo. Hoteli smo, da naša občina ohrani svoje značilnosti pred nevarnostjo nasilnega spreminjanja teritorija in družbenega tkiva, ki se je na njem razvil. Zaradi te politike me še danes obtožujejo zaprtja in tudi nacionalizma,

medtem ko je čas pokazal, da so bile naše izbire dosledne in pravilne.

Varianta občinskega regulacijskega načrta bo sedaj dokončno legitimirala to vašo usmeritev in te vaše napore. Kaj bi rekli o tem?

Zadovoljen sem, da zapuščam župansko mesto v trenutku, ko so koalicijske stranke (KPI, SSk in PSI) dosegle sporazum o tem bistvenem vprašanju. Varianta, ki jo tehniki že izdelujejo, bo odraz naših dolgotrajnih prizadevanj za vsestransko zaščito devinsko-nabrežinske občine. Bo najboljša legalno orožje za občinske upravitelje pri uveljavitvi te politike.

Na kratko še uspehe, s katerimi želite, da bi ostalo povezano vaše župansko obdobje.

V prvi vrsti smetarska služba, greznično omrežje in razsvetljava.

Nato naša občina kot sedež mednarodnega Zavoda združenega sveta. Borba za ohranitev delovnih mest v štivanski papirnici, kjer je ena tretjina zaposlenih doma iz naše občine in pobratenje z Bujami in z Ilirsko Bistrico.

Kaj bi priporočili vašemu nasledniku?



Albin Škerk

KD Lipa iz Bazovice obnovi društveni praznik

Kulturno društvo Lipa iz Bazovice je zaradi slabega vremena v zadnjih junijskih dneh bilo prisiljeno prekiniti svoj društveni praznik, ki je bil povezan z otvoritvijo razstave fotografij domačina Janka Kovačiča. Zato so odborniki društva sklenili, da praznik obnovijo v upanju, da jim bo tokrat vreme bolj naklonjeno. Praznik, ki bo v prostorih gospodarske zadruge v Bazovici, bo jutri, 28. julija, od 18. ure dalje in v nedeljo, 29. julija v popoldanskih urah. Za zabavo bo oba dneva igral ansambl: Zvezde. Vabljeni!

Za boljše izkoriščanje šolskih struktur

Tržaški občinski odbor je na svoji zadnji seji proučil vprašanje čim boljšega izkoriščanja šolskih struktur v mestu na osnovi poročila pristojnega odbornika Vattovanija. Problem kaže predvsem dva aspekta: po eni strani zastarelost nekaterih poslopij, ki potrebujejo nujnih popravil, po drugi strani pa znatna številčna mobilnost šolske populacije z naraščanjem števila dijakov na višjih srednjih šolah in istočasnim krčenjem otrok na osnovnih, še posebno v središču mesta.

Z namenom, da bi ves sistem racionalizirali, so sestavili posebno študijsko komisijo, v kateri so zastopane vse šolske komponente. Bili so že sprejeti nekateri ukrepi o premestitvah in ukinitvah (npr. zaprli bodo osnovno šolo v Grljanu in podružnico šole Ferrante Aporti v Ul. Svevo), ki pa ne zadevajo nobene slovenske šole.

Poročilo industrijcev o gospodarstvu 1983

Pred kratkim je tržaško Združenje industrijcev objavilo »Poročilo o pokrajinskem gospodarstvu v letu 1983«. V primerjavi s prejšnjimi izdajami je letošnje poročilo bogatejše in se deli na pet delov: vsedrjavno gospodarstvo, krajevno gospodarstvo, analiza položaja v industriji, gospodarska in kreditna sredstva za industrijo ter pomorski, železniški in cestni promet.

Gre za več kot dvesto strani teksta ter okrog osemdeset tabel s primerjavami s podatki prejšnjih let. Poročilo zajema praktično vse aspekte in tendence gospodarskega in družbenega življenja pokrajine: od demografskega trenda do višanja življenjskih stroškov, od bančnih depozitov in davkov do zaposlitvene ravni in odsotnosti od dela.

Da nadaljuje delo po smernicah, ki smo jih začrtali leta 1975 in izpolnili s sporazumom med tremi strankami. Da posluša in da ohrani žive stike z ljudmi, ker bo samo javno mnenje konec koncev sodnik njegovega dela. Zato naj se ne boji kritik in očitkov, ki bodo prišli od vsepovsod. Politika ti da velika zaodčenja, terja pa od tebe tudi določene žrtve, ki se jim kot župan ne smeš izogniti.

Nekateri že pravijo, da se z vašim odstopom zaključuje določeno obdobje v devinsko-nabrežinski občini.

S tem se ne strinjam. Življenje mora naprej svojo pot, po možnosti danes boljše kot včeraj. Sedaj zapuščam župansko mesto, še zdaleč pa ne nameravam vreči puške v koruzo. Začel sem pred skoraj petdesetimi leti v nabrežinskih kamnolomih in danes, kljub težavam z zdravjem, ne nameravam še kloniti usodi.

Pogovor zapisal
SANDOR TENCE

Pred kratkim v Ahtnu v Beneški Sloveniji

Na tekmovanju frajtonarc so bili naši godci uspešni

Odsek za diatonične harmonike KD Fran Venturini od Domja je pred nekaj tedni požel velik uspeh na tekmovanju frajtonarc v Ahtnu v Beneški Sloveniji.

Bila je to res lepa uveljavitev ljudskih godcev iz dolinske občine in godcev s Koprškega in Tržaškega, ki so se pod vodstvom Tiberia Maverja podali na tekmovanje v Ahten. Tekmovanje v diatonični harmoniki je razpisalo združenje Alta Val Malina v sodelovanju z občino Ahten - Attimis. Društvo Venturini je ob tej priložnosti priredilo tudi izlet, ki so se ga, poleg številnih harmonikašev, udeležili tudi nekateri člani društva. Med potjo so se ustavili v Gonarsu, v Ahtnu pa jih je sprejel župan.

Glavno tezo organizacije tekmovanja s frajtonarcami je nosil prof. klavirske harmonike Fiore Flacco, tekmovanja pa so se udeležili, poleg naših godcev, tudi harmonikaši iz Beneške Slovenije in Furlanije ter Slovenije. Naših harmonikašev pa je bilo kar 23 in sicer iz Lakošča, Boršta, s Kolonkovca, iz naselja Sv. Sergija, Zgonika in iz okolice Kopra. Kar je predvsem razveseljivo je to, da so naši frajtonarji odnesli celo vrsto

Nakazilo dežele za postajališče pri Fernetičih

Na predlog odbornika za prevoze Di Benedetta je deželni odbor odobril nakazilo v višini ene milijarde in tristo milijonov lir v korist tovarnega postajališča pri Fernetičih. Znesek bo služil za kritje stroškov za nekatera že izvršena dela, kot so zgraditev nove dva kilometra dolge železniške proge od postajališča do openske postaje ter novega skladišča.

Zahvala AGMEN zgoniški in nabrežinski občinski upravi

Združenje staršev hemopatičnih in neoplastičnih bolnikov (AGMEN), ki deluje v okviru otroške bolnišnice Burlo Garofolo, se toplo zahvaljuje zgoniški in nabrežinski občinski upravi za pomoč pri zbiranju sredstev za otroke, ki bolehalo za krvnim rakom.

Članice AGMEN so s svojo dejavnostjo na razstavah vin v zgoniku in Nabrežini občuteno razgibale javno mnenje, ki je pokazalo veliko zanimanje za delovanje in potrebe Združenja.

nagrad; prva absolutna nagrada je pripadla Igorju Francu iz Garžona, ostali nagrajenci pa so bili: Andrej Pivk iz Tržica, Anton Rakar iz Semedele, Lojze Furlan iz Zgonika, David Danieli s Kolonkovca, Sergej Razman iz naselja Sv. Sergija in Milko Babič iz Čenturja; nagrado za duet sta odnesla Mario in Emilio Gamboz, pevsko nagrado pa Laura in Tiberio Maver; za najboljšo ljudsko nošo pa je bil nagrajen Vali Kozina. Ostali sodelujoči pa so prejeli spominska priznanja. Ljudske godci od Domja so županu iz Ahtna poklonili Zbornik o znanstvenem simpoziju o Dolini Glinščice in sporočili pozdrav dolinskega župana Edvina Svaba.

Tako se je torej iztekla lepa in koristna izkušnja članov odseka diatoničnih harmonik KD Venturini, odseka, ki kaže po uspeli prireditvi Glas harmonike vedno večjo vitalnost in organizirano dejavnost. (ris)

LEKARNE V OKOLICI
Boljunec: tel. 228-124, Bazovica: tel. 228-165, Opčine: tel. 211-001, Zgonik: tel. 225-596, Nabrežina: tel. 200-121, Sosljan: tel. 209-197.

Gradivo za Krajevni leksikon Slovencev v Italiji

Nekdaj tipično kmečko okolje ima danes mestni videz

Log

V Lógu, lóški, Ložani, ital. Lóg, 1971: 156 preb., 1981: 239 preb., avtobusna postaja, fara in šola Ricmanje — 0,5 km, pošta Boršt — 2 km, občina Dolina — 4,5 km, Trst — 7 km. Nadmorska višina 83 m. Razpotegnjeno naselje ob pokrajinski cesti, ki se sprva položno, nato pa strmo dviga v flišnati Breg od Domja k Ricmanjem. Zahodno od naselja teče Potok, ki se z imenom Slavčev potok izliva pri Domju v Teranovec in ki tu razmejuje tržaško in dolinsko občino, svoj čas pa deželi Istro in Trst. Na severozahodu se dviga z borovim gozdom poraščen grič Brdo, na jugovzhodu boljunska Čelo. Njive in vinogradi so na vzhodnem bregu v Mukovcu, Rokovki in Kržinovcu, na zahodnem v Brajdah, Regonišču, Štelovceh in Mladičevcu. Trte dajejo malvazijo, sauvignon, moškat in refošk za ok 140 hl letno, ki se prodaja po osmih. V kraju je ok. 25 glav goveje živine, ta dejavnost pa je bila izrazitejša pred leti, ko so se pasli v ravninskih predelih, ki so zdaj pozidani. Kraj oskrbuje pokrajinski vodovod.

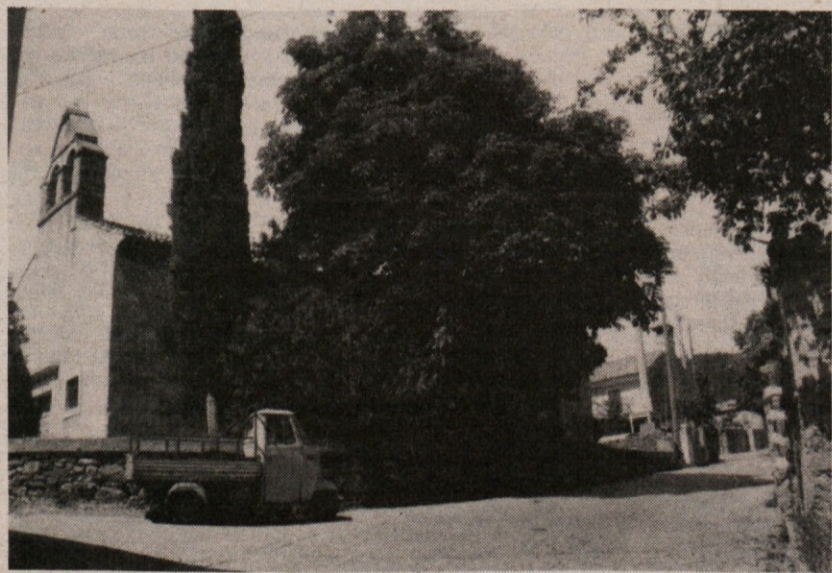
Bivališča v Logu so pretežno novejšega datuma, saj je bilo zaradi boljših gradbenih pogojev v primeru z zgoraj ležečimi Ricmanji samo v zadnjem desetletju dograjenih ok. 25 novih hiš, v katere se je vselilo pretežno italijansko prebivalstvo. Sicer pa je kraj nastal verjetno v 12. stol., ko so začeli Ricmanjci krčiti gozdove, ki so tedaj poraščali vso okolico. To prvotno vez dokazujejo še

današnje ujemanje priimkov in obstoječi sorodstveni odnosi.

V kraju deluje uvozno-izvozno podjetje za konjsko meso. Aktivno prebivalstvo je zaposleno v boljunski tovarni, industrijski coni ter v Trstu. Sredi naselja stoji podružna cerkva sv. Uršule. Log je bil v upravnem, gospodarskem in kulturnem pogledu vselej navezan na Ricmanje, tako da nima samostojnih dejavnosti. Tudi pogostejši priimki so isti kot v Ricmanjih in sicer: Kuret, Pregarc, Švara in Žuljan.

Polje

Na Pólju, s Pólja, ital. Puglie di Domio, 1971: 186 preb., 1981: 364 preb., avtobusna postaja in šola Domjo — 0,5 km, zdravnik Lakotič — 1 km, fara Ricmanje — 1 km, občina Dolina — 3,5 km, pošta Boršt — 3,5 km, Trst — 6 km. Nadmorska višina 25 m. Razloženo naselje se širi severovzhodno od Domja ob pokrajinski cesti, ki se od tod blago vzpenja v Log. Onkraj ceste se na ozemlju tržaške občine nahaja grič Trnje, kjer je nastalo predmestno naselje Sv. Sergija, med Poljem in Boljuncem na vzhodu pa se dviga Čelo. Pod naseljem se odpirajo dolinske Vale. Zahodno od kraja teče Slavčev potok. Že samo ime pove, da so bila nekdanja na tem mestu polja, ki so jih posedovali večinoma prebivalci iz Loga in Ricmanj. Slednji so se začeli sem naseljevati med obema vojnima, kraj pa se je izrazil povečal po letu 1961, ko se je sem priselilo večinoma italijansko prebivalstvo, ki je dobilo zaposlitev



Cerkvica sv. Urše v Logu

v bližnji industrijski coni. Nekateri domačini se še ukvarjajo s kmetijstvom, zlasti vinogradništvom. Vino se prodaja tudi v osmih. Bar. Dejansko pa sodi Polje z Domjom že v širše tržaško območje. V kolikor je Domjo središnji kraj za ta del dolinske občine, se prosvetna in ostala zgodovina Polja povsem ujema z njegovo. Priimki so v glavnem istovetni z ricmanjskimi. Posebno razširjeni so Kuret in Pregarc.

Popravki in dopolnila

V zvezi s Krajevnim leksikonom Slovencev v Italiji bi rada posredovala nekaj dopolnil in popravkov, ki

zadevajo Boljunec. Najprej naj povem, da se danes na štefanovo lučajo med sabo samo dekleta brez fantov. In obmetavajo se z jabolkami, kot to veleva najstarejši običaj, čeprav je res, da so se »Na gorici« več kot tri desetletja lučali tudi s pomarančami. Zanimivo je, da so na to staro navado vplivali tužci, ki so prisostvovali lučanju in jih je to tako navdušilo, da so se pridružili boljunskim dekletom še s pomarančami. Pred sedmimi leti pa so dekleta sklenila, da se povrnejo k izvirnemu običaju. Zanimivo je tudi, da niso lučanja prekinili niti v vojnem času, ko so dekleta zaradi pomanjkanja sadja lučala repo. Ta običaj je da-

nes edinstven na Slovenskem, do pred nekaj leti pa so imeli podoben običaj tudi v Šmarnem pri Celju.

Poleg štefanovega lučanja je v Boljuncu pomemben tudi pustni običaj, ko ne prirejajo samo plesa, temveč se na pustni torek odvija prava pustna parada. Že ob 8. uri zjutraj se »Na jami« zbere vaška godba, ki gre v spremstvu pustnih šem po vasi ter pobira jajca in klobase. Ob 17. uri se spreved končno ustavi »Na gorici« na zaključni pustni paradi, narič, ki krenejo godci in šeme »Na jami«, kjer jih čaka »frtada« iz nabranih klobas in jajc. Šele nato pride na vrsto večerni ples v občinskem gledališču (in ne v Kulturnem domu!) Od nekdanje je v Boljuncu obstajal tudi pustni odbor. Do nedavnega pa so na pustno sredo prirejali pustni pogreb. Pusta so privezali na balone in ga spustili v veselje z »raketo«. Ta navada se je ohranila le nekaj let.

Omembe vreden se mi zdi tudi podatek, da so aprila 1955. leta ustanovili v Boljuncu Glasbeno skupino, ki je štela približno 35 članov in se je ukvarjala tako s pevsko in glasbeno, kot z dramsko dejavnostjo. Skupina ni bila vezana na nobeno društvo in je delovala do leta 1963. Nastopala je povsod na Tržaškem in v nekaterih obmejnih krajih Slovenije. Leta 1949 so ustanovili tudi godbo mladih, ki so jo sestavljali vaški mladinci. Delovala pa je le do leta 1954, ker je bila večina fantov vpoklicana v vojsko.

Pa še ena pripomba. Pralnica in korito za napajanje živine »Na jami«, ki sta omenjena v članku, obstajata še danes.

MIRJAM MAVER

Delavci iz Tržiča in Trsta pripravljeni vztrajati v boju za obrambo obstoja ladjedelniških obratov

Brzjojavka načelnikov skupin v deželnem svetu ministru za trgovinsko mornarico Carti in podtajniku Amati

Dvodnevna protestna manifestacija delavcev ladjedelnice v Tržiču v ponedeljek in torek, kateri so se pridružili tudi nekateri delavci drugih podjetij v krizi s tega področja, je imela včeraj svoje nadaljevanje v Trstu, kjer so se zbrali delavci tržaškega Arzenala, tovarne Velikih motorjev in drugih obratov, tem pa se je pridružila velika skupina delavcev iz Tržiča, ki so prispeli v naše mesto s šestimi avtobusi.

Vsi skupaj so se nato zbrali že v jutranjih urah pred železniško postajo, zasedli glavne ulice od te postaje dalje in tako blokirali avtomobilski in avtobusni promet, ki se je lahko odvijal le po stranskih ulicah, seveda z veliko težavo.

V času te pomembne protestne manifestacije, so imeli uslužbenci ustanove Italcantieri v Trstu triurno stavko, v ladjedelnici Sv. Marka je trajala stavka eno uro, v tovarni Velikih motorjev pa prav tako eno uro, z internim protestnim zborovanjem.

Manifestanti so se v dopoldanskih urah zbrali najprej pred sedežem deželnega sveta, kjer se je delegacija delavcev sestala z načelniki vseh političnih skupin v omenjenem svetu. Tu je bila sprejeta brzjojavka, ki so jo takoj odposlali, tako ministru za trgovinsko mornarico Carti, kot tudi podtajniku predsedstva ministrskega sveta Amatu in v kateri načelniki vseh skupin v deželnem svetu izražajo svojo zaskrbljenost zaradi težkega položaja, v katerem se nahajajo ladjedelnice v Tržiču, kot tudi ostali obrati v Trstu. V telegramu zahtevajo od vlade takojšnjih ukrepov za zagotovitev dela, kar pomeni, da bi morala vlada potrditi zakon in s tem skrbeti za financiranje gradnje tistih ladij, o katerih je bil že govor na razgovorih vladnih krogov s predstavniki ladjarjev. V telegramu zahtevajo tudi zagotovilo, da ne bi sprejete zakone uporabili za nakup tujih ladij.

Manifestacija, na kateri so delavci nosili velike transparente in ki je bila enotna, se je nato nadaljevala pred tržaškim sedežem Italcantierija na Korzu Cavour, kjer je zbranim delavcem, pa tudi novinarjem sprejeli v imenu treh sindikalnih organizacij Roberto Treu, ki je dejal, da se odgovorni krogi motijo, če mislijo, da bodo delavci ladjedelnic s svojim bojem odnehali. »Morda imajo

v načrtu počitnice ter si mislijo, da bomo tudi mi počivali. Pa ne bo tako. Če bo potrebno, bomo šli še na ulice, še nadaljevali s protesti, saj je samo v Tržiču ladjedelnic do sedaj 1900 delavcev v dopolnilni blagajni in če ne pride do sprejetja zakona, ki bi zagotovil financiranje gradnje novih ladij, lahko računamo, da bo v naših ladjedelnicah izgubilo delo okrog 7.000 delavcev.«

Delavci iz Tržiča bodo že v torek ponovno proučili položaj in se odločili, kako nadaljevati z bojem. Prav tako pa bodo imeli notranje skupščine tudi v tržaških tovarnah in obratih.

Boj se bo torej nadaljeval. Delavci so siti obljub, tako s strani vladnih kot deželnih oblasti, kot tudi s strani ladjarjev in zahtevajo jasna zagotovila, da bodo lahko vsi ti obrati v bodoče nemoteno delovali.

V času tržaške protestne manifestacije so bili v Rimu razgovori pri ministru Carti za rešitev teh perečih



problemov, ki zadevajo tudi druge italijanske ladjedelnice, ki pa še posebej ogrožajo nadaljnji obstoj ladjedelnice v Tržiču, kot ladjedelnice Sv.

Marka in tovarne Velikih motorjev. Na sliki: sindikalist Treu govori na zborovanju pred sedežem Italcantierija.

Druga milijarda protivrednosti za hitre ceste

Predlogi zahodnokraškega sveta za razdelitev prispevkov KGS

Predlogi za razdelitev druge milijarde lir, ki jo je dežela nakazala Kraški gorski skupnosti kot protivrednost za razlastitve v zvezi s hitro cesto, so bili na dnevnem redu zadnje seje zahodnokraškega rajonskega sveta. Po posvetovanju z organizacijami Križa, Proseka in Kontovela bo rajonski svet zaprosil tržaško občino (ki bo tudi letos podobno kot lani neposredno prejela od KGS denar) za prispevek 200 milijonov lir. To vsoto naj bi nato namenil Gospodarskemu društvu Kontovela za pokrite odbojarskega in košarskega igrišča na Kontovelu (130 milijonov lir), ŠD Mladina za začetek gradnje športnega igrišča pod Domom Alberta Sirka v Križu (60 milijonov) in ŠD Vesna za odkup zasebnega zemljišča, ki bo služilo za razširitev kriškega nogometnega igrišča (10 milijonov). Za to delo je občina že nakazala 200 milijonov lir in ga uvrstila v triletni program javnih del.

Predlog, ki ga je orisal predsednik Štoka, je naletel na soglasno podporo vseh političnih sil. V razpravo pred glasovanjem so posegli predstavniki raznih skupin, med temi tudi načelnik svetovalec KPI Edi Ukmar, ki je pozitivno ocenil predsednikovo obvezo, da bo prihodnji prispevek KGS šel v dobrošeri meri kriški vaški skupnosti, ki je utrpela največjo škodo zaradi razlastitev. Lani je bila tega prispevka (145 milijonov lir) deležna v celoti proseško-kontovelska zadruga za grad-

njo kulturnega doma na Proseku.

Zahodnokraški rajonski svet je tudi soglasno pooblastil predsednika, da poseže pri deželni oblasti za kmetijski razvoj (ERSA) z zahtevo po postavitvi dvojezičnih napisov na tablah, ki vodijo proti Kraškemu cvetličarskemu centru na Proseku. Obenem pa je z zadovoljstvom vzel na znanje, da je Štokov hitri poseg preprečil, da bi uprava državnih železnic zaprla vse prehode za pešce na progi pod Križem, kar bi povzročilo veliko škodo tamkajšnjim vinogradnikom. Železniška uprava bo tako sedaj zaprla samo najnevarnejše prehode, v zameno za katere bo čimprej uredila doslej še neizkoriščene podvoze.

Na deželi sprejem za mlade Kanadčane

Včeraj sta predsednik deželnega odbora Comelli in deželni odbornik Antonini, sprejela mlade Kanadčane, sirove emigrantov naše dežele v Kanadi. Mladi Kanadčani so začasno na študijskih počitnicah v Spilimbergu na tamkajšnji šoli, kjer se učijo mozaične tehnike. Comelli in Antonini sta na srečanju z mladinci orisala zgodovinska dejstva, ki so privedla do emigracije.

Danes uradna otvoritev pokrajinske razstave vin

Ob 15.30 okrogla miza o vinogradništvu v Trstu

»Tržaško vinogradništvo: stanje in perspektive«; z okroglo mizo na to temo se bo danes začela deseta pokrajinska razstava vin, ki jo prireja Tržaška pokrajina ob sodelovanju z druge pridelovalce vin »Kriški breg«. Razstava bo tokrat na velesejemskem razstavišču pri Montebellu, medtem ko so bile vse prejšnje izdaje na Krasu, v zadnjih štirih letih pa pokrajinske razstave zaradi različnih težav sploh ni bilo.

Okrogla miza se bo začela ob 15.30 s poročilom, ki ga bo prebral prof. Mario Prestamburgo, docent agrarne ekonomije na tržaški univerzi, ki pa je sad skupnega dela Stalnega pokrajinskega odbora za kmetijstvo, v katerem sta med drugimi tudi Slovenca Edi Bukavec, tajnik Kmečke zveze, in Vladimir Vremec.

Kot je poudarjeno v tiskovnem komunikatu pokrajine, je vinogradništvo na Tržaškem morda manj pomemben sektor s kvantitativnega vidika, a zelo važen s kakovostnega, še posebno v okviru prizadevanj za priznanje zaščitnega zrasla (doc) tudi za vina tržaške pokrajine. Organizatorji poudarjajo tudi, da tridnevna razstava nikakor ne bo razvalna šagra, pač pa »sinteza naše najboljše vinske proizvodnje«, saj bodo dali na pokažnjo tiste vzorce belega in črnega vina ter terara, ki so se uvrstili na raznih občinskih razstavah.

Parovel proti stadionu na Krasu

Občinski svetovalec Tržaškega gibanja Paolo Parovel se je včeraj odločno izrekel proti načrtu za gradnjo novega nogometnega stadiona na Krasu. »Uresničitev tega načrta bi pomenila najhujšo urbanistično agresijo kraške planote«, pravi Parovel, »in ni naključje, da se zanj ogrevajo prav tiste sile, ki so do včeraj vodile proteste proti industrijam na Krasu, istočasno pa s postavitvijo ograj ter z gradnjo vil in avtocest dokazale, da so njegov najhujši sovražnik.«

Predstavniki Tržaškega gibanja je mnenja, da bi lahko nov stadion zgradili na območju sedanje občinske klavnice in s tem v zvezi poziva župana Richettija, naj se takoj izreče proti tej zamisli, »ki bo lahko samo škodila Krasu in njegovemu prebivalstvu.«

»Burkaški misterij« drevi na Opčinah

Po sinočnji predstavi v Mavhinjah bo skupina ZSKD nastopila nocoj ob 20.30 s Fojevim »Burkaškim misterijem« v dvorani Prosvetnega doma na Opčinah. Člani skupine so se včeraj udeležili tiskovne konference v Ljubljani, na kateri so predstavili svoje delo, ki bo na sporedu v nedeljo v Križankah.

Ob koncu pokrajinske razstave, v nedeljo zvečer, pa bodo nagradili »najboljše med najboljšimi« v vseh treh »kategorijah«.

Uradna otvoritev pokrajinske razstave bo danes po zaključku okrogle mize, ob 18.30, z govorom pristojnega pokrajinskega odbornika Cavichiolija. Zvečer bo na vrsti koncert mestne godbe »Giuseppe Verdi«. Kioski bodo vse tri dni odprti od 17. do 24. ure, kulturni program pa predvideva v soboto folklorne plesne nastop Damiana Vitaleja, v nedeljo pa, po nagrajevanju ob 20.30, še nastop kabaretista Luciana Bronzija.

Od danes v Trebčah festival KPI

V Ljudskem domu v Trebčah se danes pričinja festival komunistične tiska, ki ga prireja krajevna sekcija Zorko Kralj. Festival bo dejansko otvorila danes ob 19.30 domača godba na pihala Viktor Parma, ki jo vodi Danilo Škabar, zaključil pa se bo v ponedeljek s Fojevim Burkaškim misterijem in izvedbi gledališke skupine ZSKD. Vmes bo za zabavo v večernih urah, in sicer v soboto in nedeljo, poskrbel ansambel Aries, medtem ko bo v nedeljo gost osrednje kulturne prireditelje godba na pihala iz Pridvora, ki ima s Trebčami že leta plodne stike. V okviru festivala bodo prikazali tudi dve razstavi. eno o delovanju ZKMI, drugo pa o Berlinguerjevem obisku v Trebčah.

Drevi v Sosljanu glasbeni večer

Danes zvečer se v Socialnem centru devinsko - nabrežinske občine v Sosljanu prične kulturna sezona, ki se bo nadaljevala do septembra. Prvi gost centra bo drevi ob 21. uri tržaški kitarist Fabio Mini s svojim kvartetom, ki ga tukajšnji poznavalci glasbe zelo dobro poznajo in cenijo. Mini je eden izmed sodelavcev kantavtorja Alfreda Lacosegliaza, njegovo skupino pa sestavljajo pianist Pierpaolo Cagno, basist Alessandro Leonzini in bobnar Gabriele Centis. Kvartet izvaja pretežno jazz in rock glasbo.

● Danes ob 18.30 se bo sestal tržaški občinski svet na svoji zadnji seji pred poletnim premorom.

Dne 25. julija je preminil

Cvetko Maganja

Pogreb bo danes, 27. julija, ob 11.30 iz mrtvašnice glavne bolnišnice v Križ.

Žalujoci: žena Zora, hči Roži z družino, brat Božič z družino in drugo sorodstvo

Križ, New York, 27. julija 1984

Včeraj v Centru za teoretsko fiziko

Razprava med znanstveniki o jedrskem oboroževanju

Včeraj je bila v centru za teoretsko fiziko v Miramaru okrogla miza o jedrskem orožju. Predavali so prof. Schroer iz Združenih držav, prof. Boseruf iz Danske, prof. Zalesky iz Poljske ter prof. Carlo Schaerf iz Rima, ki je vodil razpravo. Ta je v uvodnem govoru pojasnil, da ne mislijo govoriti o političnih, pač pa izključno o znanstvenih problemih. Kljub temu so diskutanti in tudi predavatelji sami krenili na področje politike.

Prof. Schroer je povedal, da so Združene države okrog leta 1970 v znanosti, predvsem pa na področju raziskav glede jedrskega orožja, dosegle višjo stopnjo kot Sovjetska zveza, ki jih je sedaj na tem področju »dohitela«. Odkar pa je bilo doseženo to ravnanje, grozi Evropi uničenje, saj bi bila naša celina v primeru vojne nekakšno »bojno polje za obračun med velesilama«.

Prof. Zalesky je, zvest svojem političnemu gledanju, nasprotoval zahtevam ameriškega predsednika Reagana. Predvsem je Zalesky poudaril socialni aspekt oboroževanja, saj je jedrsko oboroževanje zločin proti vsemu človeštvu. Poudaril je tudi veliko nevarnost, ki bi nastala v primeru, da bi začeli razdeljevati orožje »stretjemu svetu«, saj bi to še bolj zaostrilo odnose med državami in s tem povečalo nevarnost spopada.

Prof. Boseruf pa je predvsem podčrtal dejstvo, da napetosti, ki je nastala med državami, niso krivi znanstveniki, pač pa tisti, ki njihova odkritja uporabljajo v politične in protidružbene namene.

Razvil se je živahen pogovor. Eden izmed diskutantov je poudaril »cinizem Združenih držav«, ker so namreč Američani dobro vedeli, da je Sovjetska zveza ekonomsko manj razvita, in so s svojo taktiko dosegli, da je SZ »zanemarila« svoje ekonomske probleme in se posvetila raziskavam na jedrskem področju.

Eden izmed poslušalcev je omenil tudi t.i. »jedrski dežnike«, to so nekatere lokalizirane točke jedrskih raket (kot npr. na Siciliji). Čim bolj se namreč veča njihovo število, tem večja je nevarnost spopada...

● Predsednik deželnega sveta FJK Turello je včeraj jutraj sprejel na poslovilnem srečanju predsednika kontrolne sekcije računskega dvora FJK dr. Ferdinanda Bacicchija, ki odhaja v pokoj.

● Policija je prijavila sodstvu A. A. in W. R., oba mladotletnika, ker naj bi sodelovala pri kraji vespe 20-letne Valentine Comelli iz Ul. Coroneo 33. Prvi se bo moral braniti tudi obtožbe, da je vozil brez voznškega dovoljenja.

Obtožen je tudi kraje

Policija aretirala roparja

Predvčerajšnjim je policija aretirala 19-letnega Maurizia Pertana iz Ul. Di Valenti 6. Pet mesecev je bil že brez zaposlitve, v preteklosti pa že večkrat na spisku organov javne varnosti zaradi kaznivih dejanj. Tokrat ga je privedla v zapor obtožba, da je oropal v torek zvečer 58-letnega Renata De Stradija in da se je v začetku meseca polastil mopeda 20-letne Elene Sluge.

De Stradi je v torek pozno ponoči prijavil policiji, da je bil v Ulici D'Angeli žrtev roparskega napada. Neki mladenič ga je nenadoma sunil, tako da je padel na tla in udaril z glavo ob pločnik. Ropar je medtem z veliko odločnostjo segel po njegovi denarnici, ki jo je imel v sprednjem žepu hlač. V njej je bila plača: 523 tisoč lir. Z njimi je ropar vzel pot pod noge.

Na policiji je De Stradi prepoznal v fotografiji Maurizia Pertana mladeniča, ki ga je v družbi okrog 14 let starega dekleta, spoznal »malo pred ropom« v gostilni v Ul. delle Milizie. Fant je bil brez prebite pare, tako da je De Stradi ponudil paru vrček piva, pri čemer je potegnil denarnico z denarjem na dan. Fantu je dal tudi tisočak, da si je lahko kupil cigarete. Nato je odšel, je povedal agentom, in dodal, da so po njegovem sumi na račun Pertana zelo utemeljeni.

V sredo jutraj so agenti šli v Ul. Di Valenti. Pred domom so srečali

Pertana, kako je motovilil, vedno v družbi 14-letne G. V., okrog mopeda, o katerem se je nato izkazalo, da ga je v Ul. Carducci ukradel Eleni Slugi. Pri sebi je imel še 300 tisoč lir, preostalo je izkoristil za nakup oblek, očal in zapetnic, tako zase, kot za svoje dekle, ki je sicer zatrdilo, da o izvoru Pertanove nenadno bogate mošnje ni vedelo ničesar.

Motor v pando: ranjen mladenič

Na ortopedskem oddelku so predvčerajšnjim zvečer sprejeli 18-letnega Giorgia Fragiacomu iz Milja, ki se bo moral zdraviti 60 dni zaradi zloma stegenice in drugih poškodb. Fragiacomu se je ranil v prometni nesreči, do katere je prišlo v Drevo-redu 25. aprila, kjer je iz še nepojasnjenih razlogov trčil s svojim motornim kolesom v avto fiat pando, ki ga je upravljal 44-letna Erminia Perosa por. Apollonio.

● Prejšnje dni je deželni odbornik za industrijo in obrt Francescutto sklical srečanje z obdelovalci vodnega rastlinstva in živalstva. Namen srečanja je bil analizirati sedanje stanje in perspektive za razvoj tega sektorja ter postaviti predloge za sestavo nove zakonodaje.

Zapisi z iskanja obrti, ki izumirajo

Ob lesostrugarstvu se sprostim kot se je Tolstoj

V labirintu šentjakobskih ulic se oko, ki stika za zanimivostmi, rado ustavi na zaprašen izloži v Ul. della Guardia, kjer so razstavljene lesene, lepo izdelane škatlice, kipci in okvirčki. Na enem je prilepljena slika avstrijskega cesarja Franca Jožefa. Na vratih je napis: lesostrugar. Radovedno smo vstopili v tesno, mračno in zaprašeno trgovino - delavnico, kjer je že o prijetno dišalo po lesu in po preteklosti. Znašli smo se namreč v delavnici lesostrugarja Girolama, ki je, kot nam je kasneje povedal, zadnji lesostrugar v Trstu.

S silovitim razvojem tehnologije, so ljudje pozabili na drobne obrtniške dejavnosti, ki neizprosno izumirajo. Girolamo Ronchese, ki je pravkar stal za stružnico in izrezoval noge za stolice, je preživel ec te redke lesostrugarke obrti.

Kdaj in kako se je lotil te obrti, smo se pozanimali.



Girolamo Ronchese pred svojo stružnico

»Obrt lesostrugarja sem tako rekoč podedoval. S tem se je namreč ukvarjal že moj praded, kasneje ded in sedaj jaz. Moj praded je v drugi polovici 19. stoletja izdeloval ročaje za biče z lepo izrezljivimi imeni takratnega plemstva, balinarske kroglice, ki so jih izvažali tudi v Istro, pohišstvo, ročaje ipd. Pri izdelovanju vseh teh predmetov je takrat uporabljal stružnico, ki jo je pogajal z nogami. Poklica se je izučil pri lesostrugarju Cebūju in ga kasneje prenesel na svojega sina, ko je bil ta star komaj 10 let. Obrtništvo je bilo seveda v tistem času zelo razvito in povpraševanje po lesenih izdelkih je bilo veliko, saj so bili mnogi predmeti, za katere danes uporabljajo plastiko in kovino, takrat iz lesa. Naj pri tem omenim skoraj vso ladijsko opremo, od krmila do kljuk.

Po končanem šolanju, ko sem bil star 15 let in nisem vedel, kje bi se zaposlil, mi je mati svetovala, naj poskusim pri dedu v lesostrugarški delavnici. Kmalu pa so nastopila vojna leta, ko sem moral k vojakom, kasneje pa so me kot ujetnika poslali v Nemčijo. Ko sem se končno vrnil v Trst, sem si moral poiskati delo. Najprej me je zamikalo delo pri ACE GAT, ker pa je bil ded že star in ni mogel več sam vzdrževati delavnice, sem sklenil, da mu bom pomagal. Z dedom sva izdelovala zdrsljaje in žogice za biljard, ustnike, figure za šah, najrazličnejše igrčke, lutke, škatlice, krmila itd. Izdelovala sva tudi slonokoščene predmete, ki so bili dragocenejši.

Kdo vas je oskrboval z lesom in kakšne vrste lesa ste uporabljali?

»Les smo takrat večinoma dobivali s Krasa. Zanimivo je, da nam ga je z volom vozil kar 37 let isti dobavitelj, in to do leta 1947. Hlodi so bili že brez lubja, ker so ga ženske takrat odstranjevale preden ga je »sior Gio-



Lesostrugarška delavnica Teodora v Rojanu v začetku tega stoletja

vanni« iz Špeta na Krasu pripeljal k nam na »zaji«. Uporabljali pa smo najrazličnejše vrste lesa: topol, jelšo, brezo, češnje in hrast. Ker takrat ni bilo sintetičnega laka, smo izdelke lakirali z »naravnim lakom«. Pripravili smo ga iz koščkov neke vrste drevesne smole, ki je prihajala iz Indije. To smo razstopili v alkoholu in lak je bil tako pripravljen.

Tamle v kotu stoji nova avtomatična stružnica, vi pa delate pri stari in oblikujete na roke. Kako to?

»Stara navada, železna srjaca. Od deda sem se naučil ročnega oblikovanja in pri tem vztrajam. Vsekakor pa uporabjam tudi modernejšo pripomočke (žago, sveder), saj se danes nekaterih opravil sploh ne splača več delati na roke. Kljub temu pa sem stari stružnici ohranil njeno »glavo«, ki še danes po 120 letih brezhibno deluje.

Vi ste zadnji lesostrugar v Trstu.

Mislite, da boste imeli kakega naslednika?

»Mlade danes ta poklic sploh ne zanima. Predvsem zato, ker ni pri njem nobenega pravega zaslužka. Pred nekaj leti sem imel dva vajenca, ki sem ju izučil tega poklica. S tem delom pa se tukaj težko preživljaš in oba sta raje odšla v Avstralijo, kjer je ta obrt še cenjena, in tam odprla delavnice. Poklic nima nikakršnih perspektiv. Kot sem že rekel, so vse nadomestili s stroji in v ljudeh ni več čuta za ohranjanje »stare kulture«.

...vi pa vseeno vztrajate pri tem poklicu...

»V našem mestu, ki neustavljivo propada, mi ne preostaja drugega, kot da nadaljujem z delom, ki mi konec koncev tudi ugaja. V svoji delavnici se sprostim in ustvarjam, kot je navsezadnje storil tudi Tolstoj, ki je ob lesostrugarstvu večkrat našel navdih za svoja dela.«

Naši upokoјenci v Logarski dolini

»Pojd' mo na štajersko!« je predlagal naš marljiv Angel Turk, ki v Društvu slovenskih upokoјencev skrbi za izlete, jih pripravlja, organizira in vodi.

In smo šli. Odločili smo se za izlet v Logarsko dolino.

Da je bila ta zamisel zelo dobra, priča veliko zanimanje naših upokoјencev zanj. Že prvo uro je bilo prijav več kot za en avtobus. Žal pa ne dovolj za dva.

Med našimi izletniki sta bila tudi dva domačina, Jakovina in Franc, ki sta prišla pred kratkim iz Avstralijske, kjer stalno živita, na obisk k sorodnikom. Zanju je bil ta naš izlet brez dvoma še posebno doživetje.

Naš vodnik Turk je imel pri tem izletu še drugo dobro zamisel. Naprosil je našega dolgoletnega prijatelja Ivana Redenška, predsednika domačjskega Društva upokoјencev, da bi se nam pridružil in vodil naš izlet. Redenšek je pristal in tako smo se ustavili v Domžalah, kjer nas je čakal.

Bil je čudovit vodnik. O vseh krajih, mimo katerih smo se peljali, nam je povedal vse mogoče zanimivosti. Izvedeli smo veliko novega, česar ne bi mogli brati v nobeni, še tako popolni enciklopediji.

Peljali smo se skozi Kamnik, ki je eno najstarejših mest na Slovenskem, potem mimo smodnišnice, kjer že nad 130 let izdelujejo vse vrste streliva. Pot nas je vodila ob Bistrici skozi Stranje do Stahovice, kjer smo krenili po ozki dolini Črna ob istoimenskem potoku. Priložnost smo imeli videti številne apnenice, kjer žgejo apno. In tako smo prispeli do rudnika kaolina. Kaolin je glina zelen-

kaste barve, ki jo uporabljajo v keramični in papirni industriji. Ta rudnik je edini te vrste v Jugoslaviji.

Nekoliko više smo videli ob cesti spomenik 51 talcem, ki so jih Nemci ustrelili 8. julija 1942. Mene je še posebej ob tem spominu stisnilo pri srcu, ker so bili med tistimi 51 žrtvami številni moji nekdanji učenci. Mnogo človeških žrtev je dala tista dolina za svobodo.

Cesta, po kateri smo se peljali, se močno vzdiguje vse do najvišje točke, do prelaza Črnivec, ki leži 902 metra nadmorske višine. Tam je tudi bila nekoč meja med Štajersko in Kranjsko. Cesta je sedaj vsa asfaltirana.

S Črničva gre potem cesta nenehno navzdol mimo Nove Štife do Gornjega grada.

Tam smo bili nekoliko, razočarani, ker si nismo mogli ogledat tamkajšnje cerkve pod strokovnim vodstvom. Čeprav si je naš vodnik Redenšek prizadeval, da bi našel župnika, je bilo vse zaman, ker ga ni bilo doma. In tako smo po dolgem iskanju le dobili nekoga, ki nam je odprl cerkvena vrata, da smo mogli v cerkev. Seveda brez vodstva. A je škoda, ker ima gornjegrajska cerkev mnogo dragocenosti, saj je bil tukaj že pred 800 leti benediktinski samostan. Gornji grad je bil tudi rezidenca ljubljanskih škofov, dokler niso ustanovili ljubljanske škofije.

Nekaj kilometrov dalje so v bližini ceste »gavge« ali vslice, kjer so obešali zločince, ki jih je na smrt obsodilo škofijsko sodišče.

Potem smo se ustavili v Radmirju. Tam pa smo v resnici imeli kaj videti. Šli smo v cerkev na Strazah, to je griček nad vasjo. Ta cerkev je že več kot dvesto let božjepotna. Tamkajšnji župnik nam je ljubeznivo razkazal vse dragocenosti, ki jih v tej cerkvi ni malo. Najbolj zanimiva je zbirka mašnih plaščev, ki so jih cerkvi darovali pred več kot 240 leti vladarji kot je bila avstrijska cesarica Marija Terezija, poljska kraljica, francoski dvor in drugi. Vsi plašči so izvezeni z zlatimi ali srebrnimi nitmi in so, kljub temu, da je minilo že toliko let, kot nov.

Izlet v Logarsko dolino je bil zanimiv, prijeten in uspešen. Predvsem gre za sluzga dobri organizaciji in ne malo tudi discipliniranosti udeležencev. Ne smem pozabiti tudi našega soferja, ki nas je z varno roko previdno vozil po mestoma zelo nevarni cesti.

STANKO ANDOLŠEK

Prireditve in sporočila kulturnih društev in organizacij

KD Jože Rapotec priredi v soboto, 4. avgusta, ob 17. uri v okviru šagre otroški ex tempore. Otroci, ki se ga namestavajo udeležiti naj se javijo na telefonsko št. 231-876 ali 231-741.

Festival komunističnega tiska v Zgoniku 27., 28. in 29. julija:

Danes, 27. julija, ples; jutri, 28. julija, ob 20. uri nastop slovenskega kantavtorja A. Šiferja, ob 21. uri ples; 29. julija ob 9. uri mladinski slikarski ex tempore, ob 10. uri turnir v briškoli, ob 19. uri kulturni program, ob 20. uri politični shod, ob 21. uri ples. Vse tri večere bo igral ansambel L. Furlan.

SKD Tabor. Danes, 27. julija, ob 21. uri na dvorišču Prosvetnega doma bo gledališka skupina ZSKD uprizorila BURKASKI MISTERIJ. Vabljeni.

KD Primorsko priredi 27., 28., 29. in 30. julija ŠAGRO v borovem gozdičku v Mačkoljah. Program prireditve: vse večere ples z ansambli TAIMS, POLMLAD in VESELI GODCI. V nedeljo, 29. t.m., ob 18. uri koncert pihalnega orkestra BREG, ob 19. uri nastop folklorne skupine TINE ROZANC iz Ljubljane.

Uradi SKGZ v Trstu bodo poslovali do 31. avgusta od 8. do 14. ure. ZSKD obvešča, da bo urad posloval do 31. avgusta s sledečim urnikom: vsak dan od 8. do 14. ure; v torkih in četrkih tudi popoldne od 16. do 19. ure.

razstave

V TK Galeriji, Ul. sv. Franciška 20 je odprta razstava FINIUM FRONS - EX-PRESS osmih slikarjev dežele Furlanije-Juljske krajine.

V Prosvetnem domu na Opčinah je do ponedeljka, 30. t.m., odprta razstava o grozotah v nacističnih taboriščih. Občinstvo si jo lahko ogleda vsak dan od 16. ure dalje, v nedeljo, 29. t.m., tudi med 10. in 12. uro.

V galeriji Cartesius je na ogled drugi del razstave z naslovom »Pregled delavnice«. Gre za grafike 45 tržaških likovnih umetnikov.

čestitke

Ob uspešno opravljeni maturi iskreno čestitajo GIANCARLU FORAUSU vsi domači, še posebno pa mama Nela, Ingrid in Paolo z družino.

gledališča

VERDI

Do 12. avgusta bo na sporedu FESTIVAL OPERETE 1984. V soboto, 28. julija, ob 20.30 deveta predstava operete »Viktorija in njen huzar« P. Abrahama. Dirigent Oskar Danon, režiser Giorgio Pressburger. Prodaja vstopnic pri blagajni gledališča (tel. 60050 in 631948).

Gledališka skupina ZSKD bo nastopila z »Burkaškim misterijem« D. Foja danes, 27. t.m. ob 21. uri na dvorišču SKD Tabor (Prosvetni dom) - Opčine; 29. t.m. ob 21. uri v Križankah v Ljubljani.

CANKARJEV DOM - LJUBLJANA
Hala Tivoli - Velika dvorana
V nedeljo, 19. avgusta, ob 20. uri: Heavy Metal Koncert leta - Iron Maiden.

kino

Ariston 21.30 »Tender Mercies«. Robert Duval.
Na prostem, v primeru slabega vremena v dvorani.

Eden Zaprt zaradi popravil.
Fenice Zaprt zaradi počitnic.

Nazionale Dvorana št. 1 15.30 — 22.10 »Godimenti lunghi e duri«. Prepovedan mladini pod 18. letom.
Dvorana št. 2 15.30 — 22.00 »Storia di Pamela«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Dvorana št. 3 15.30 — 22.15 »L'isola«. Grattacielo 17.00 — 22.15 »La congiura degli innocenti«. Režija A. Hitchcock.
Mignon 16.30 — 22.15 »Pomi d'ottone e manici di scopa«. W. Disney.

Aurora 17.00 — 22.00 »Calde svedesi al sole di Ibiza«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL 17.30—22.00 »The Blues Brothers« J. Belushi.
Moderno Zaprt zaradi počitnic.
Vittorio Veneto Zaprt zaradi počitnic.

Lumiere 17.00 — 22.00 »Bruce Lee il dominatore«. B. Lee.
Alicione Zaprt zaradi počitnic.
Radio 15.30 — 21.30 »Frenesies«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

mali oglasi

telefon (040) 775-275 — vsak dan od 8. do 13. ure

PRODAJ kmečko hišo z zemljo v Sovodnjah. Informacije na upravi Primorskega dnevnika v Gorici, Ul. 24. maja 1, tel. 83382.

MATEMATIKO in fiziko inštruiram za popravne izpite. Informacije po telefonu (003865) 21972.

PRODAJ hišo z vrtom in dvoriščem v Dolini. Telefon 228-390.

PRODAJ Renault 5, letnik '73, v zelo dobrem stanju. Telefon 228-390.

OSMICA pri Lavrenčiču v Satorci 8. Vino za dom po znižani ceni do 30. julija.

ZLATO, zlate kovance kupi ali ugodno zamenja zlatarna Sossi - Narodna ul. 44, Opčine - Trst.

menjalnica

26. 7. 1984

Ameriški dolar	1.735.—
Kanadski dolar	1.320.—
Švicarski frank	718.—
Danska krona	166.—
Norveška krona	210.—
Švedska krona	209.—
Holandski florint	542.—
Francoski frank	199.—
Belgijski frank	27.50
Funt sterling	2.320.—
Irski sterling	1.865.—
Nemška marka	612.50
Avstrijski šiling	87.—
Portugalski eskudo	11.—
Japonski jen	6.—
Španska pezeta	10.—
Avstralski dolar	1.400.—
Grška drahma	15.—
Debeli dinar	11.10
Drobni dinar	11.40

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRZASKA KREDITNA BANKA
S.P.A.
TRST - ULICA FILIZZI 10 - 01-446

informacije SIP uporabnikom

Družba SIP obvešča, da se je vsled nedavnega usklajevanja telefonskih tarif, kot predvideva D. P. R. št. 376 z dne 25. julija 1984, cena telefonskega žetona povišala od 100 lir na 200 lir z dnem 26. julija 1984.

KD PRIMORSKO - MAČKOLJE

vabi 27., 28., 29. in 30. julija na

ŠAGRO

v borov gozdič v Mačkoljah.

Danes ob 16. uri odprtje kioskov, ob 20.30 ples z ansamblom TAIMS.

FESTIVAL KOMUNISTIČNEGA TISKA V ZGONIKU

26., 27., 28. in 29. julija

DANES OB 21. URI NASTOP FOLKLORNE SKUPINE

»SHOTA« s Kosova

V novočoriški knjižnici »F. Bevk« obisk vedno večji

Iztek polovice leta je primeren za pregled opravljenega dela, čeprav podatki niso dokončni. Ni jih mogoče dobiti iz vseh izposojevališč. Obisk je narasel v knjižnici »France Bevk« na skoraj 50.000 ali za 11% nad lanskim, izposojenih je bilo 97.000 enot knjižnega gradiva. Knjižnica je v prvem polletju pridobila 4.000 enot knjižnega gradiva. To je več kot lani v istem obdobju, vendar pada število enot obveznega izvoda, ki je za knjižnico zelo pomemben. Strokovni delavci knjižnice so se trudili, da bi nove knjige čim hitreje prišle na police, kljub temu pa narašča število neizpolnjenih želja — kar 3.700 jih je bilo letos. Poseben problem so rezervacije. V ospredju zanimanja bralcev je že nekaj časa Torkarjevo U-

miranje na obroke. Kljub temu da ima ljudski oddelek 6 izvodov, je za knjigo 15 rezervacij. Nekaj podobnega velja za Hofmanovo Noč do jutra in Zupanov Levitan. Lahko ugotovimo, da bralci zelo intenzivno posegajo po delih, ki obravnavajo travmatična obdobja našega povojnega razvoja.

»Vroče knjige« so še vedno dela Agate Christi, Orwelovo 1984 in Živalska farma, delo Colleen McCullough Pesem ptic trnov.

Pričakujemo, da bo v podopustniškem obdobju ogled Vladimir Dedijer z delom Novi prilozi za biografijo Josipa Broza Tita, 3. del, ki obdeluje obdobje 1945 - 1955 in je izšlo pred kratkim pri beograjski založbi RAD v latinici.

Razstave in prireditve

V prvi polovici leta je bila vrsta zanimivih razstav in drugih prireditev za odrasle in mlade bralce, ki so pritegnile v knjižnico okrog 4.000 obiskovalcev.

Med razstavami je potrebno posebej omeniti »Prešernove nagajence« in nagajence sklada in razstavo, posvečeno 80-letnici rojstva Srečka Kosovega. Obe razstavi sta imeli veliko obiskovalcev, posebno med šolsko

Veliko novega za mlade bralce

Delavci knjižnice smo se letos odločili, da izrazito intenziviramo delo z mladimi bralci, tako da jih vabimo v knjižnico in da intenzivneje sodelujemo s šolami, osnovnimi in srednjimi. Opravljeno delo je zelo pomembno in ga bo potrebno še pospešiti. Mlade bralce od predšolske dobe do končane srednje šole želimo opozoriti in hkrati povabiti:

1. **na ure pravljic** — v knjižnici in na bibliobusu po vaseh smo imeli 51 ur pravljic, ki jih je obiskalo 51 otrok. Septembra bomo nadaljevali.

2. **uganko meseca** — je oblika dela, ki želi mladega bralca ob ustrezni motivaciji (nagradno žrebanje — knjižne nagrade) navajati na samostojno iskanje in uporabo knjižnega gradiva (katalogi, leksikoni, itd.). Ta oblika dela je doživela izjemen odziv med mladimi. Samo junjsko uganko je reševalo 377 obiskovalcev. Verjame, da bo zanimanje jeseni še večje.

3. **moje najljubše knjige** — mladi s pomočjo knjižničarke pripravijo raz-

stavo 5 najljubših knjig. Razstave se menjujejo tedensko. V prvi polovici leta so mladi bralci za najbolj priljubljenega pisatelja izbrali Slavka Pregla. Za nagrado je knjižnica organizirala srečanje z njim.

4. **šole razstavljajo** — razstave, so tematske, pripravljajo pa jih posamezne šole. Trajajo 2 - 3 tedne. Naš cilj je povezati knjižnico s šolami in dati mladim likovnikom možnost, da njihove izdelke vidi več ljudi. Vabimo tudi manjše — podružnične šole.

5. **pogovor o novi knjigi** — oblika je namenjena učencem višjih razredov osnovnih šol in srednješolcem. Naš cilj je seznaniti bralce z novimi knjigami in jih pritegniti k razmišljanju o njih. Hkrati pa želimo pritegniti več zunanjih sodelavcev, kajti pogovarjati se želimo o vseh vrstah književnosti — ne le o leposlovju. Letos je največ zanimanja sprožil pogovor o novi izdaji knjige Nejc Zaplota Pot. Posebej se zaradi tega, ker je v pogovoru sodeloval znani alpinist, dr. Jože Andlovic.

Prihodnje leto vendarle nekaj novih prostorov

Zgodba o prostorski stiski Goriške knjižnice Franceta Bevka je stara toliko, kolikor knjižnica. Marsikdo pozna zamisel o gradnji nove knjižnice v okviru II. faze Kulturnega centra. Žal so zaostrene gospodarske razmere zamislile o celotni novi knjižnici zreducirale na nadomestno začasno rešitev, ki pa je v sedanjih razmerah edina realna.

Tako bo knjižnica v garažni hiši I v Ulici Gradnikove brigade pridobila okrog 600 kv. m novih prostorov. Gradnja poteka v okviru II. samoprispevka. Celotna investicija bo stala okrog 45 milijonov. V nove prostore, ki naj bi bili gotovi februarja naslednjega leta, bomo preselili sedanji ljudskopisniški oddelek. Programsko zasnovana predvideva takole izražbo prostorov:

— 354 kv. m za knjige v prostem pristopu za mlade in odrasle bralce,

— 86 kv. m za dve čitalnici, ki se

bosta uporabljali tudi kot prireditveni prostor,

— 46 kv. m notranjega in zunanega prostora za najmlajše obiskovalce (pravljice, razne igre, likovno oblikovanje),

— 25 kv. m za glasbeno sobo za skupinsko ali individualno poslušanje plošč in kaset.

Knjižnica bo tako po letu 1968 dobila nekaj novih prostorov, s katerimi bo prostorsko stisko za nekaj let omilila. Rešitev je zelo daleč od optimalne, zato se bo čez nekaj let prostorska stiska ponovno zaostila in zahtevala uresničitev zamisli o gradnji celotne knjižnice. Novi prostori pa bodo vendarle omogočili ljudskopisniškemu oddelku veliko boljše pogoje za delo. S tem pa predvsem boljše počutje bralcev in drugih obiskovalcev, ki bodo še pogostejše zahajali v knjižnico.

Stane Čehovin

Ob tragični smrti Hansi Cominottijeve

S tragično odločitvijo nad lastnim življenjem je v ponedeljek, 23. t.m., preminila Hansi Cominotti, ena od protagonistov povojnega kulturnega življenja v Trstu. Dunajčanka po rodu in Srednjeevropeljka po intelektualni formaciji je bila v Trstu vidna osebnost tako v umetnostnem kot v gledališkem svetu.

Kmalu po vojni, še pod vtisom rasnih protijudovskih preganjanj, je bila med ustanovitelji gledališkega združenja »La Cantina«, enega prvih avantgardnih shajališč v Italiji. Skupno z že pokojnim možem Nimom je ustanovila in vodila nekaj let znano umetnostno galerijo »La Lanterna« v kateri so razstavljali umetniki zvenecih imen, med njimi tudi številni jugoslovanski mojstri od Džamonje in

Berberja do Jakija, je pa tudi sama umetnica — kiparka, vedno kazala posebno nagnjenje do sodobnih umetnostnih iskalskih tokov. Kot taka je bila globoka poznavalka umetnostnih struj, evropskih umetnostnih galerij in mednarodnih prireditev.

V času krize v italijanskem Stalnem gledališču ji je takratni župan Cecovini poveril funkcijo upravnice gledališča, ki ga je toliko let prej sama pomagala ustanoviti.

V zadnjem času je izrazila željo, da bi se ponovno predstavila javnosti s svojimi likovnimi deli in da bi se povrnila k delu, ki ga je opustila po moževi smrti in po raznih razočaranjih. Usodna odločitev je prehitela take namene. (jk)

radiotelevizija

ITALIJANSKA TELEVIZIJA

Prvi kanal

- 13.00 Poletni maraton
- 13.30 Dnevnik
- 13.45 La rivolta dei gladiatori - film
- 15.10 Mister Fantasy
- 16.05 Sodobni umetniki: Umberto Matsroiani
- 16.30 Rin Tin Tinove dogodivščine - TV film
- 17.00 Kojak - TV film
- 17.50 Il fedele Patrash - risanka
- 18.15 Per favore non mangiate le margherite - TV film
- 18.40 90. anno - Los Angeles 84
- 19.40 Almanah - Vremenske razmere
- 20.00 Dnevnik
- 20.30 Il pianeta vivente: Travinate površine
- 21.30 Queimada - film
- Igrajo: Marlon Brando, Evaristo Marquez, Renato Salvatori
- 22.30 Dnevnik
- 22.35 Queimada - 2. del filma
- 23.30 Velike razstave: Beneški bienale
- 24.00 Dnevnik 1 - Zadnje vesti
- Danes v parlamentu
- Vremenske razmere

Drugi kanal

- 13.00 Dnevnik 2 - Ob 13. uri
- 13.15 Due e simpatia: La lettera scarlatta - 3. nadalj.
- 14.10 Questestate: kviz, glasba, filmi
- Teletattica - risanke
- Scuola di roccia - dok.
- 16.55 Fanciulla di lusso - film
- 18.25 Iz parlamenta
- 18.30 Dnevnik 2 - Šport
- 18.40 Bronk - TV film
- 19.45 Dnevnik 2 - Poročila
- 20.30 Il trappolone - glasbena oddaja
- 22.00 Dnevnik 2 - Večerne vesti
- 22.10 L'asso della Manica - TV film
- 23.00 Zgodovinski dnevi
- 23.55 Lanciano: kolesarstvo
- Tretji kanal
- 19.00 Dnevnik 3
- 19.25 Le seduzioni di Narciso - 2. del
- 20.00 Sola in vzgoja: leto v Azzanidu
- 20.30 Sommerfest in Hollywood
- 21.30 Finale italijanskega prvenstva v malem nogometu
- 22.55 Filmska kamera in spomini
- 23.05 Fotografski arhiv: Beneška laguna
- 23.35 Speciale Orecchiocchio:

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

Ljubljana

- 17.55 Teletekst RTV Ljubljana
- 18.15 Čez tri gore: Mariborski oktet
- 18.45 Trnov grad - otroška nadalj.
- 19.15 Risanka
- 19.24 TV in radio nocoj
- 19.26 Zrno do zrna
- 19.30 Dnevnik
- 20.00 Modrost telesa - dok. serija
- 20.55 Ne prezrite
- 21.10 Marlowe - nanizanka
- 22.00 Dnevnik
- 22.15 Spirala - poljski film
- Koper
- 14.00 in 17.00 Odprta meja

V današnji Odprti meji bodo na sporedu tudi naslednje vesti:

TRST — Pokrajinski svet

TRST — Protestno zborovanje ladjedelniških delavcev

ŽABNICE — »Mlada brieza«

TRST — O slovenskem vinogradništvu na Tržaškem

ZGONIK — Nastop folklornega ansambla Šota

GRADEŽ (GO) — Obračun turistične sezone

GRADIŠČE OB SOČI (GO) — Tekmovanje v radijsko vodenih avtomobilih

DOBERDOB (GO) — Mali nogomet

17.30 Poročila

17.35 Lovca - serijski film

- 18.25 Grizzly - dokumentarec iz serije Čudeži narave
- 19.00 La principessa Zaffiro - risanka
- 19.30 TV D - Stičišče
- 19.50 Aktualna tema

V okviru oddaj Aktualne teme bo koprška televizija drevi ob 19.50 predvajala prispevek agencije Alpe Adria »Alternativa futuro«. Temo so obravnavali na zadnjem tržaškem festivalu komunističnega tiska.

- 20.20 Dvoboj na soncu - film
- Igrajo: Jennifer Jones, Gregory Peck, Joseph Cotten
- 22.00 TV D - Vse danes
- 22.10 Koncert skupine »Srebrna krila« 2. del
- 22.40 Zeit im Bild - Čas v sliki

Zagreb

- 10.40 Poročila
- 10.50 Poezija
- 11.30 »SRB« dok. film za otroke
- 12.00 Otroške revolucionarne pesmi
- 13.00 Rdeči gusar - mladinski film
- 15.00 Dnevnik
- 15.15 Pianist - TV film
- 16.55 Praznično popoldne
- 18.30 43. Istrska divizija - dok.
- 19.30 Dnevnik
- 20.00 Derrick - nadaljevanka
- 21.00 Zabavnoglasbena oddaja
- 21.45 Dnevnik
- 22.00 Kultura srca: Pulj

ZASEBNE POSTAJE

CANALE 5

- 8.30 Alice - TV film
- 9.00 Phyllis - TV film
- 9.20 Una vita da vivere
- TV priredba
- 10.20 Il suo nome è donna Rosa - film
- 12.00 I Jefferson - TV film
- 12.25 Lou Grant - TV film
- 13.25 Sentieri - TV priredba
- 14.25 General Hospital - TV film
- 15.25 Una vita da vivere
- TV priredba
- 16.50 Hazzard - TV film
- 18.00 Tarzan - TV film
- 19.00 I Jefferson - TV film
- 19.30 Baretti - TV film
- 20.25 Super Help - nagradna igra
- 22.25 TV film
- 23.00 Sport: Ameriški football
- 24.00 I lancieri del Bengala - film

RETEQUATTRO

- 9.15 Aspettando il ritorno di papà
- 9.30 Shazzan - risanka
- 10.10 Magia - novela
- 10.50 Fantasilandia - TV film
- 11.45 Tre cuori in affitto - TV film
- 12.15 Il magico mondo di Gigi risanka
- 12.40 Star Blazers - risanka
- 13.10 Prontovideo
- 13.30 Fiore selvaggio - novela
- 14.15 Magia - novela
- 15.00 La fine di un sogno - film
- 17.00 Il magico mondo di Gigi risanka
- 17.30 Blue Noah - risanka
- 18.00 Truk Driver - TV film
- 18.50 Tre cuori in affitto - TV film
- 19.25 Chips - TV film
- 20.25 I predatori dell'idolo d'oro
- TV film
- 21.30 L'arma - film
- 23.20 Quincy - TV film
- 00.20 Benjamin - Ovvero le avventure di un adolescente - film

ITALIA 1

- 8.30 La grande vallata - TV film
- 9.30 Il manoscritto scomparso - film
- 11.30 Maude - TV film
- 12.00 Giorno per giorno - TV film
- 12.30 Lucy show - TV film
- 13.00 Bim bum bam - otroška oddaja

- 14.00 Cannon - TV film
- 16.00 Bim bum bam - otroška oddaja
- Bryger - risanka
- Papero - risanka
- Rocky Joe - risanka
- Bun Bun - risanka
- 17.40 La casa nella prateria - TV film
- 18.40 Kung-Fu - TV film
- 19.50 Il mio amico Arnold - TV film
- 20.25 Hindenburg - film
- 22.30 Operazione Rosebudd - film
- 00.45 Probe - film

TELEPADOVA

- 11.15 Gli emigranti - TV nadalj.
- 12.00 Cara a cara - novela
- 13.00 Risanke
- 14.00 Mama Linda - TV film
- 14.45 Gli emigranti - TV nadalj.
- 15.30 Cara a cara - novela
- 17.00 Star Trek - TV film
- 18.00 Risanke
- 19.30 Mama Linda - TV film
- 20.20 Anche i ricchi piangono
- novela
- 22.00 Pranzo al Ritz - film
- 23.30 Catch - sport
- 00.30 Il magnifico Bobo - film

TRIVENETA

- 13.30 Robot - risanka
- 14.00 Q. P. Coupon estate
- 14.30 Apocalisse sul fiume Giallo
- film
- 16.30 Side Street - TV film
- 17.30 Q. P. Coupon estate
- 18.00 Show Hey il re
- 18.30 Kronos - TV film
- 19.30 Rubrika motorjev
- 20.30 Mal d'Africa, mal d'amore
- film
- 22.00 TV film.
- 22.30 La città del peccato - film

TELEFRIULI

- 13.30 TV film
- 14.30 Cara a cara - TV film
- 15.45 Quando l'inferno si scatena
- film
- 17.15 Risanke
- 18.15 Cara a cara - novela
- 20.00 L'ora di Hitchcock - TV film
- 21.00 Poročila v nemščini
- 21.30 Ciao Eva
- 23.00 Nogomet: Udinese - Roma

RADIO

RADIO TRST A

7.00, 13.00, 19.00 Radijski dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.10 Mozaik; 8.20 Trim za vsakogar; 8.45 Domače živali; 9.10 Po poteh Ludwiga II; 9.40 Slovenska poezija skozi stoletja; 10.10 Koncert Glasbene matice v Kulturnem domu v Trstu; 11.15 Glasbeni potpuri; 11.30 Opoldanski zbornik: Zapiski na robu; 12.00 Roman v nadaljevanjih: Tone Svetina: »Ukana«; vmes: Glasbeni potpuri; 13.20 Slovenski zbori in vokalne skupine na ploščah: zbor: »Danica« iz Št. Vida v Podjuni; Glasbena priloga; 14.10 Radijsko popoldne: Sprehodi po tržaških predmetstjih: (20) »Na Magdaleni pri Cesarjevi«; 16.00 Plesna ura sedé; vmes: Glasbeni listi; 17.10 Odprti prostor: Klasični album: nabožna glasba; 18.00 Kulturni dogodki; Glasbena priloga.

RADIO KOPER

(Slovenski program)

6.30, 13.30, 17.30 Poročila; 6.00 Otvoritev - glasba za dobro jutro - Jutranji koledar; 6.15 Vremenska napoved, cestne razmere, EP; 6.45 Prometni servis; 7.00 Zaključek; 13.00 Otvoritev - danes na valu radia Koper; 13.00 - 15.00 Mladinska oddaja; Pesem tedna radia Koper; 15.00 Jeklotehna; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.30 Primorski dnevnik; Objave, EP; 17.00 Pogovor o...; 17.30 Piranski glasbeni večeri; 18.00 Zaključek.

RADIO KOPER

(Italijanski program)

7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Radijski dnevnik; 6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 6.00 Glasbeno jutro: Koledarček; 6.35 Vreme na Jadranu; 7.00 Dober dan; 9.00 Štirje koraki; 9.15 Edig Galletti; 9.32 Lucianovi dopisniki; 10.00 Popevka tedna; 10.05 Vprašajmo stilistko; 10.35 La girandola; 11.30 Na prvi strani; 12.00 Glasba po željah; 14.32 Poročila v nemščini; Popevka tedna; 14.45 La Vera Romagna; 15.00 Revija o kulturi in umetnosti; 18.00 Glasba in besede; 18.45 Piranski glasbeni večeri; 20.00 Zaključek.

Srednji val 277,8 metra ali 1080 kilohertzov in 255,4 metra ali 1170 kilohertzov

UKW — Beli križ 97,7 MHz

UKW — Koper 89,3 MHz

UKW — Nanos 101,0 MHz

RADIO 1

7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 19.00 Poročila; 6.05 Glasbena kombinacija; 6.15 Autoradio flash; 6.50 Včeraj v parlamentu; 8.20 Iz Los Angelesa; 9.00 Radio anch'io: Za ženske; 11.00 Divertimento 1889, 4. nadalj.; 11.20 Fantastična petdeseta leta; 12.03 Oggi sposi - Vse o poroki; 13.15 Week-end - tednik za potnike; 13.25 Master; 13.56 Informacije za turiste; 14.30 Šola in vzgoja: alpinizem; 15.00 Radio 1 - za vsakogar: bilo je poleti...; 16.00 Il Paginone - poletni program; 17.30 Radio 1 Ellington 84; 18.00 Europa spettacolo - variete; 18.28 Modo e maniera; 19.15 Verska rubrika; 19.20 Na naših trgih; 19.27 Audiobox Lucius; 20.00 Življenje moškega; 20.30 Komorni koncert Radia 1; 22.05 Fantastična petdeseta leta; 22.45 Autoradio flash; 22.50 Danes v parlamentu; 23.05 Telefonski poziv.

LJUBLJANA

6.00, 6.30, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 19.00, 21.00, 22.00, 23.00 Poročila; 6.35 Vremenska napoved za pomorščake; 6.45 Prometne informacije (Ljubljana, Koper, Maribor); 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.20 Sprehodi po tržnici; 7.35 Prometne informacije; 7.50 Iz naših sporedov; 8.05 Za šolarje; 8.35 Od plošče do plošče; 9.05 Z glasbo v dober dan; 9.35 Napotki za naše goste iz tujine; 10.05 Rezervirano za...; 11.05 Ali poznate...; 11.35 S pesmijo po Jugoslaviji; 12.10 Iz glasbene tradicije jugoslovanskih narodov in narodnosti; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Vedri zvoki; 13.00 Danes do 13.00; 13.20 Osmrtine in zabavna glasba; 13.30 Od melodije do melodije; 13.50 Človek in zdravje; 14.05 »Nepozabna Carmen«; 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.10 Obvestila in zabavna glasba; 15.25 Minute za EP; 15.30 Dogodki in odmevi; 15.55 Obvestila in zabavna glasba; 16.00 Vrtljak; 17.00 Studio ob 17.00; 18.00 Vsa zemlja bo z nami zapela...; 18.15 Gremo v kino; 18.55 Minute za EP; 19.25 Obvestila in zabavna glasba; 19.35 Lahko noč otroci; 19.45 Pojemo in godemo; 20.00 Na krilih petja; 21.05 Oddaja o morju in pomorščakih - glasba; 22.15 Informativna oddaja v nemščini in angleščini; 22.25 Iz naših sporedov; 22.30 - 24.00 Iz glasbene skrinje; 23.05 Literarni nokturno.

Pravijo, da bo nočitev 5 odstotkov manj Zaradi slabega vremena in krize letos manj turistov v Gradežu



Letošnje premuhasto vreme ne prija turističnim operaterjem v Gradežu, Lignanu in drugih obmorskih letoviških krajih. Po turistični sezoni pa so udarile tudi visoke cene gostinskih storitev ter seveda tudi gospodarska kriza v Italiji in tudi v marsikateri drugi evropski državi. Smo že sredi konice turistične sezone, pa čeprav smo šele pred vrati avgusta, meseca ko se v Italiji prekine skoro vsa industrijska dejavnost, in ko gredo na počitnice mase ljudi. Vendar pa sta za turizem pomembna tudi junij in julij. Turistični operaterji tožijo, da bodo letos imeli manj zaslužka kot v prejšnjih letih. Ne gre samo za jokanje pred davki, marveč za dejansko stanje. Dovolj je, da pogledamo v Gradež ali Lignano, pa bomo ugotovili, da je manj ljudi, manj prometa v

restavracijah in slaščilarnah, da lahko v tej sezoni v Gradežu dobiš parkirni prostor za tvoje vozilo, kar je bilo v prejšnjih letih skoro nemogoče. Tujci so letos pridrveli v Italijo, kot vedno. Vendar pa so nekoliko spremenili smer svojega zanimanja. Nabita z njimi so mesta zgodovinskega pomena, kot so Benetke, Firenze, Rim, Neapelj, torej mesta kjer je veliko muzejev in kjer so priredili veliko zanimivih razstav. Manj pa je prišlo tistih turistov, ki si žele le nekaj sonca in kopanja ter špagetov, pa čeprav je v vsem svetu znana italijanska postrežljivost, ki je velikokrat boljša do tiste v državah, ki so se šele pojavile na turistični pozornosti. Vsako leto višje cene, letos za približno petnajst odstotkov višje od lanskih, pa še gospodarska kriza so

napravile svoje. V Nemčiji je stavka kovinarjev trajala več tednov. Stotisoči ljudi so dobili manjše plače. Zato so se enostavno odločili, da letos ne gredo v tujino na daljše počitnice. Seveda pa ni bil to edini razlog, kajti v Nemčiji živi več deset milijonov ljudi, kovinarji pa so le en delček ogromne mase ljudi, ki gredo na počitnice. Najbrž bodo del tega v Italiji manjkajočega dela nemških turistov pridobile tiste države kjer so cene nižje, kot npr. Jugoslavija.

Kar pa se Italijanov tiče so ljudje, ki živijo nedaleč od kopališč, denimo npr. Gorico, Videm, Pordenon, Treviso, Padova itd., ugotovili da porabijo manj če se napotijo vsako jutro z avtomobilom na kopališče, da napravijo piknik in tako uživajo v naravi, kot da bi vzeli v najem hotelske sobe ali za nekaj tednov stanovanje v Gradežu, Lignanu, Jesolu, Caorlah itd.

Seveda ne smemo tega posploševati, kajti turistov je še vedno veliko. Vendar pa so zaskrbljujoče govorice, da bodo v Gradežu zabeležili pet odstotkov manj nočitev, v Lignanu pa celo deset odstotkov manj. Manj bo zaslužka za gostince, manj za uslužbenke, manj za trgovce in manj tudi za turistično ustanovo v Gradežu, ki daje kruha več kot dvesto ljudem. Vse to pa se bo poznalo čez zimo z manjšimi vsotami denarja, ki bodo pri nas na razpolago. Industrijska kriza bo torej imela določene posledice tudi na turističnem področju.

Malo ljudi na Trgu Battisti na četrtkovem kramarskem sejmu



Hladno in deževno vreme ni bilo včeraj zjutraj preveč naklonjeno prodajalcem kramarskega sejma, ki ga vsaka dva tedna prirejajo na Trgu Battisti v Gorici. Kupci so sicer hodili okrog stojnic, vendar so si blago raje ogledovali kot kupovali. To je deloma sicer tudi razumljivo, kajti precej ljudi je na počitnicah v obmorskih ali goratih turističnih krajih, malo pa je bilo včeraj tudi kupcev iz sosedne Jugoslavije. Sicer pa so se tudi kramarji prilagodili počitniškemu vzdušju in tudi v obmorskih turističnih krajih imajo take sejme za prodajo njihovega blaga.

V Ronkah predstaviti »Agosto ronchese«

V sredo, 1. avgusta, se bodo v Ronkah pričele prireditve v okviru letošnjega 17. »Agosto ronchese«, ki ga pri-

reja tamkajšnja Pro Loco. Na otvoritveni svečanosti bo prisoten deželni odbornik za turizem Brancati. Bogat program prireditev, ki se bodo zaključile 15. avgusta, obsega razstavi krajevnih obrtniških izdelkov, ki jih bodo letos prvič razširili na prikaz obrtništva tudi iz drugih dežel, g'asbene večere, kulturne prireditve in družabnost ob kioskih. Razstavi o obrtništvu bosta v športni palači in v prostorih srednje šole Leonardo Da Vinci.

Enajsta številka »Il Territorio«

Tudi v zadnji, enajsti, številki zbornika Il Territorio, ki ga izdaja trikrat letno večnamenski kulturni center v Ronkah, imamo zapis iz slovenskega sveta. Gre za opis življenja in dela Srečka Kosovela, pesnika Krasa, ki ga je prispeval Marij Čuk. S tem se zbornik, ki je namenjen predvsem italijanski publiki, ponaša, da nudi italijanskim bralcem nekaj o slovenski primorski, oziroma bolj specifično kraški problematiki. To tudi zato ker je doberdobska občina vključena v prej omenjeni center v Ronkah. V skladu s to tematiko je tudi povzetek člankov, ki je dvojezičen, italijanski in slovenski.

V ostalem se enajsta številka zbornika ne razlikuje od dosedanjih števil. Sodelavci spadajo v najrazličnejše kulturne ter politične sfere, tako da najdemo napisane vse o vsem z najrazličnejših zornih kotov. Prikazana snov je tako kulturna kot zgodovinska, istočasno pa tudi sodobna. Objavljeni so članki o problematiki ladjedelnice (Guido Baggi), o posojilnici v Štarančanu (Luciano Moratti), o sodobnih prijemih seksa in ljubezni v Jugoslaviji (Giacomo Scotti). Mario Doria piše o nastanku bizijskega ozemlja, Diana De Rosa o delu otrok in ženski tržiški predilnici. Silvano Benvenuti pa nadaljuje raziskovalno delo o prvih delavskih bojih na Goriškem v prejšnjem stoletju.

Poleg že omenjenega Čukovega prispevka o Srečku Kosovelu najdemo še furlansko pesem Elia Bartolinija in kritični zapis Angela Folina o novih slikarjih. Na versko področje segata Armando Depetris, ki opisuje zahvalne sličice v cerkvi Marcelliane v Trzihu, ter Renza Boscarola o cerkvenem prazniku »Perdon« na Barbani pri Gradežu.

Sledijo še nekateri prispevki o šolskem življenju, o delovanju filmskega centra ter o pripravi za fotografске razstave. Gre v tem primeru v glavnem za pomoč, ki jo lahko da tudi večnamenski kulturni center. Zvezek zaključujejo ocene nekaterih knjig ter kratki prikaz Pasolinijevega dela. (mw)

Poletni praznik v Doberdobi ob 15-letnici ŠD Mladost

Danes se v Doberdobi pričinja praznovanje ob 15-letnici ustanovitve športnega društva Mladost. Prireditve so se pravzaprav že pričele v prejšnjih dneh, saj se ves teden odvijata turnir v malem nogometu. Danes, s pričetkom ob 17. uri, bo na sporedu troboj v lahki atletiki namenjen otrokom do 14. leta starosti.

Jutri, 28. julija, bo ob 18.30 start množičnega netekmovalnega pohoda, oziroma teka, okrog Doberdobskega jezera, na 10 kilometrov dolgi progi. Večji del proge je speljan med topoli v neposredni bližini jezera, tako da bo pohod dobra priložnost tudi za tiste, ki bi si hoteli ogledati to kraško zanimivost.

Posebno vzdušje pa bo v Doberdobi zavladalo v nedeljo, ko bo na sporedu že tradicionalno srečanje v nogometu med ženskimi predstavništvi Doberdoba in Vrha. Prireditelji prič-

kujejo množico gledalcev, saj športnih, pa tudi drugih atrakcij, ne bo manjkalo. Za zmagovalke športna čast in slava, porazenke pa bodo morale zmagovito enajsterico na vozu prepeljati z nogometnega igrišča do prireditvenega prostora v občinskem parku, kjer bo nagrajevanje.

Praznovanje se bo zaključilo v ponedeljek, 30. julija, s finalnimi srečanji v malem nogometu, od 18.30 dalje, in veliko tombolo z bogatimi denarnimi nagradami ob 23. uri. Med štiridnevni praznikom bo na prireditvenem prostoru vsak večer ples ob zvokih ansambla Fantasy.

● Včeraj so v goriško bolnišnico sprejeli 75-letno Fiore Battiston iz Gorice. Popoldne se je v Ul. Manzoni rahlo poškodovala desno nogo, zaradi česar bo ozdravela v desetih dneh.

Računalniško poslovanje za žitne zadrage v deželi

Na sedežu deželne ustanove za kmetijstvo je bil v prejšnjih dneh sestanek, ki so se ga udeležili predsednik Del Gobbo in predstavniki žitnih zadrug v deželi. Prisotni so bili tudi nekateri zunanji tehniki, ki so predstavnikom zadrug pojasnili koristi in probleme v zvezi z možnostjo uvedbe kompjuteriziranega upravljanja zadrug.

Prišla je do izraza potreba po sodobnejšem načinu upravljanja zadrug. Uvedba računalnika bi omogočila skupno računovodstvo za zadrage v Fagagnu, Fossalonu, Lauzaccu, Medej, Palmanovi, Remanzaccu, Fontanafreddi in Spilimbergu. Poleg hitrejšega in cenejšega izvajanja računovodskih poslov bi računalnik v vsakem trenutku omogočal pregled na vsemi podatki, ki zadevajo upravljanje teh zadrug.

Predstavniki zadrug so sklenili, da bodo izdelali operativni načrt, ki naj

bi omogočil uvedbo pomembne novosti. Stroške bi si razdelile posamezne zadrage, kot je zagotovil predsednik Del Gobbo pa bi tudi ERSa sodelovala pri izvedbi tega razvojnega programa.

Delegacija KPI pri tržiških delavcih

Delegacija KPI s pokrajinskim tajnikom Redivom, senatorjem Battellom in deželnim svetovalcema Bratinom in Padovanom se je včeraj sestala z delavci tovarne Laminati Lisert v Trzihu. Vzeli so na znanje hudo stanje v obratu, kjer vsem 107 zaposlenim grozi izguba delovnega mesta ter dejali, da bodo pri deželnem odboru posredovali, da bi čimprej prišlo do razprave o deželnem načrtu za zasebno jeklarstvo, v okviru katerega je edini možen izhod iz krize za to tržiško tovarno.

Premalo vode na Vrhu

Že več let je za Vrhovce poletje sinonim za pomanjkanje vode, na žalost v absolutnem smislu, saj zgornji del vasi večkrat poleti vodo sploh ne dobi. Domačini so prejšnje leto zbirali podpise in jih preko sovedenjske občinske uprave poslali vodovodnemu konzorciju, a zaman. Vsako poletje iste težave in iste skrbi. Vodovodne cevi so stare čez dvajset let, vemo pa, da so bile takrat potrebe po vodi bistveno manjše. Tudi električne naprave, ki črpajo vodo na Vrh so stare in ne ustrezajo več novim potrebam, saj je pritisk zelo šibak, večkrat pa vode na Vrhu sploh ni.

Poletna praznika v Podgori in na Peči

V Podgori bodo drevi ob 18. uri odprli kioske poletnega praznika, ki ga prireja domača sekcija VZPI - ANPI. Praznik bo na prostoru pred športno palačo. Nocojšnji program predvideva s pričetkom ob 20. uri tekmovanje v briškoli za 64 parov z bogatimi gastronomskimi nagradami. Ob 20.30 se bo pričel ples. Omenimo naj, da bo jutri s pričetkom ob 15. uri v okviru praznika deželno prvenstvo v hitrostnem kotkanju. Nadaljuje se tudi šagra kulturnega in športnega društva Vipava na Peči. Že ves teden se v večernih urah odvijata turnir v odbojki in malem nogometu. Danes bodo od 20. ure dalje na sporedu finalna srečanja, sledilo pa bo nagrajevanje zmagovalcev. Sledil bo ples.

Med srčnimi bolniki zgledni primer solidarnosti in volje do življenja

Nova odkritja na področju medicine so nam v zadnjih letih razkrila marsikatero skrivnost našega organizma, njegovih bolezni in možnih zdravstvenih protiukrepev. Ostaja pa še marsikaj, česar ne poznamo dovolj. Tako je z infarktom, srčno kapjo, tako je z visokim krvnim pritiskom, za katerega vemo, da lahko odvise »tudi« od tega ali onega faktorja, ne poznamo pa še njegovih osnovnih vzrokov.

Med vsemi vzroki smrti so boleznin srcu ali ožilju v statistikah najpogostejše. Lani je bilo skoraj 44% vseh smrti v Gorici pripisati nepopravljivim okvaram kardio - cirkulacijskega sistema. Srčna kap na srečo v večini primerov ne pomeni smrti, toda tudi ko je bolnik preživi, njegovo življenje ni več takšno, kakršno je bilo prej. Vprašljivo pa je, če je ta sprememba res nujna in neizbežna ali pa če se srčni bolnik, ob primernih strokovni pomoči, lahko popolnoma rehabilitira.

To vprašanje si je pred kakim letom, po uspešno prenehanem hudem srčnem napadu, postavil komendnik Arduino Degano. Kot odgovor je seveda izbral drugo možnost, jo sam prakticiral in jo skušal razširiti tudi na druge bolnike. Tako je pred dvema letoma, ob sodelovanju zdravnikov in drugega osebja goriške splošne bolnišnice, nastalo združenje »Cuore amico«. Ni bil to prvi pri-

mer v deželi, saj sta za zgled bili podobni združenji, ki delujeta v Trstu in — še posebno uspešno — v Vidmu.

Podpredsednik in gonilna sila — rekli bi srce — goriškega združenja, Degano, pravi o namenu in delovanju združenja: »Nastalo je kot izraz prijateljstva in solidarnosti med srčnimi bolniki. Osnovna potreba je bila v tem, da skušamo ob vzajemni pomoči premostiti posledice hude bolezni kot je infarkt. Zaradi nevednosti ljudi, zgrešenih prepričanj, zapiranja bolnika samega vase ima ta bolezen hude posledice tudi tedaj, ko jo bolnik v zdravstvenem pogledu uspešno premosti.«

Kje pride v poštev pomoč združenja. Predvsem v fazi rehabilitacije, potem ko se zaključi kardiološko zdravljenje v bolnišnici. Bolnik se tedaj lahko vrne domov, ostaja pa še izredno pomembno obdobje rehabilitacije v Centru za boj proti boleznim srca in ožilja, s sedežem v splošni bolnišnici. Ta oblika zdravljenja traja vsaj tri mesece z rednimi pregledi, dvakrat tedensko telovadbo in drugimi posegi, da se bolniku omogoči pridobitev popolnih fizičnih sposobnosti.

»Prav pri tem pride v poštev vzajemna pomoč, ki jo omogoča obstoj združenja,« pravi Degano. »Pri tem in pri naslednjem obdobju, ki temelji na družabnem združevanju in in-

formacijskih srečanjih, vse to pa je namenjeno pomoči bolnikom. Po infarktu se namreč vsak boji smrti, strah ga je pred vsakim najmanjšim telesnim naporom, to pa mu onemogoča redno življenje. Naša izkušnja in delovanje pa dokazujeta, da ni tako, da tudi po infarktu vsak lahko zaživi enako kot prej, pomembno je le to, da pozna svoje srce, svoje telesne sposobnosti, preko katerih ne sme iti in se ravna po pravilih, ki mu jih svetujejo zdravniki. Poglejte mene: pred leti sem doživel težak napad na srcu, pred kakim tednom pa sem bil na 8-dnevni turi po Mont Blancu, na višini skoraj 4 tisoč metrov.«

V ta namen, da bi si srčni bolniki lahko izmenjavali izkušnje, si pomagali, predvsem pa pridobivali večjo samozavest prireja združenje »Cuore amico« celo vrsto pobud, ki gredo od tradicionalnejših konferenc in predavanj, do družabnih prireditev, koncertov, izletov in udeležbe na pohodu prijateljstva, na katerem so letos že drugič zapored prejeli nagrado kot ena med najbolj številnimi prisotnimi skupinami.

To dokazuje, da lahko človek tudi po infarktu gleda na življenje z idealizmom in hkrati z realizmom — kot radi pravijo pri družtvu — ne da bi se potrl, ampak lahko v sebi najde energijo in motivacijo za enako, če ne večjo aktivnost, kot pred boleznijo.

kino

Gorica

VITTORIA 17.45—22.00 »Supersexy-porno 80«. Prepovedan mladini pod 18. letom.
CORSO 20.00—22.00 »Il cacciatore dello spaziox«.
VERDI Zaprt zaradi počitnic.

Trzih

EXCELSIOR Zaprt.
PRINCIPE Zaprt.

Ronke

EXCELSIOR (poletna arena) ob 21.00 »Atomix café (Jedrsko kava)«.

Nova Gorica in okolica

SOČA 18.30—20.30 »Javna hiša v Parizu«.
SVOBODA 20.30 »Leteča banda«.
22.00 »Medeni mesec«.
DESKLE 19.30 »Zakaj se ne bi pobotala ljubezen«.

DEŽURNA LEKARNA V TRZIHU
S. Antonio, Ul. Romana 147, tel. 40497.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Marzini, Korzo Italia 89, tel. 8443.

IZ BESEDE V PROSTOR (VI.)

Javorškova knjiga o izjemnem življenju Lili Novy

JANEZ POVŠE

Pričujoča knjiga iz zbirke »Znameniti Slovenci«, v katero sodi že obravnavani Gallus, nas s pomočjo peresa Jožeta Javorškega vrže naravnost v neverjetno dinamiko posebne sicer pa logične dvojnosti: izjemne dramatičnosti življenja in s tem v zvezi posebne in izrazite enkratnosti umetniškega ustvarjanja, kot nam o takšni zasnovi usode in njenih namenov pričča biografija Lili Novy. Prav gotovo je v okviru slovenske literature malo tako zrežiranih zgodb, kot jih lahko pričara samó življenje s svojim večkrat sarkastičnim smislom za nemogoče in boleče stvari oziroma podrobnosti. V času, ko se na prelomu stoletij — ne smemo pozabiti leta 1885, ki je rojstno leto Lili Novy — slovenski življenjski dokopava do narodnostne samozvesti ujet v kleščave avstro-ogrske »popilnice narodov«, ko se v Ljubljani, v metropoli, stežka in sramežljivo utira slovensčina pot v javno rabo, čeprav je tedaj v tem »belem« mestu skoraj 40 tisoč Slovencev in le okoli 5 tisoč Nemcev; v času, ki ga pričnejo pretresati prvi resnejši socialni nemiri in delavski upori — dovolj se je spomniti le ubitih Lunderov in Adamičev, v znameniti stavki iz leta 1908; ter v času, ko Cankarjevo predavanje o »Slovenih v Jugoslaviji« vzbuja tudi začudenje — v tem prelomnem obdobju dozoreva pomembna slovenska pesnica, po očetu Nemka in po materi Slovenka, vzgojena kot aristo-

kratka, ki ni nikoli videla šol in se je naučila cele vrste jezikov doma; pesnica, ki ji bo usoda že v njenem zasebnem življenju potresla na pot toliko grenkobe in zlobnih izmišljotin, da bi ob njih obupala tudi trda moška duša.

Materin jezik Lili Novy je bil pravzaprav nemški, njeni prvi pesniški poskusi bodo nemški, usoda pa je izbrala za to izredno žensko povsem drugo pot in jo z izbranimi dogodki odtrgala proč od nemštva. Njen oče, ponosen in trd polkovnik, ki je bolehal za »oficirsko boleznijo« in je napravil samomor, ko je bila mala Lili stara komaj tri leta, je bil prvo znamenje, v imenu katerega bo Lili kasneje odkrila nov svet. Jože Javoršek pronicljivo izpostavlja Vikre pod Šmarno goro, dom Lilinih slovenskih dedov, kot tisto svetlo, domačnostno in toplo območje otroštva, na podlagi katerega bo bodoča pesnica vzljubila slovenstvo kot boljše bistvo v sebi v nasprotju z mrakobno čeprav slikovito hišo na Starem trgu 11a, kjer je živela dolga dolga leta. Seveda pa človek ni samo neodgovoren rezultat zunanjih zgodb, ampak se v njegovo uresničitev bistveno vključuje še njegova lastna praresnica, ali kot pravi Lili Novy v zrelih letih o svoji mladosti in otrostvu: »Bila sem tako povsem sama sebi prepuščena, da se mi je fantazija kar prebujala razvijala. Zvečer sem videla v gubah spečih zaves pošastne obraze in ponoči me je trpil velik ptič, ki se je s šumečimi krili spreletaval po sobi. Stara mati in mati sta mi kdaj

brali iz knjig, to je moja domišljija še podžigalo. Ko sem se naučila sama brati, mi je branje postalo prava strast.«

Naši pesniki ni bil usojen mir: ob pesniškem dozorevanju se je kolo dogodkov vrtelo prehitro, da je ne bi obeležilo še močnejše in še bolj navznoter; 1911 se je poročila s češkim oficirjem Edvardom Novym in odpotovala na Češko, kjer sta se rodili hčeri Nives in Fides. Prava zgodba pa se je sprožila s strani matere, ki je imela fikšno idejo, da je njen mož tudi obeležen z »oficirsko boleznijo«, kot je bil Lilin oče. Edvard Novy se je moral oglasiti z zdravniškim spričevalom, da je zdrav — toda zdravniško spričevalo je bilo ponarejeno in šele mnogo kasneje je Lili izvedela strašno resnico. Ker je bil Novy čuteč človek, se je čutil krivega in Lili je njegovo »odsotnost« takole začutila: Z glavo ob tvoji rami sem ležala, / a duše nisem ti nikdar poznala, / v naročju varno ti spala nikdar. / In lunapark usode se noro zavrti naprej: pride prva vojna, stare Avstrije ni več, Edvard Novy postane češki državljani in podpira žemino ukvarjanje s poezijo. Lili odkrije slovenske pesnike, Otona Župančiča, kar je prelomno za njeno notranje križanje med nemštvom in slovenstvom: prevaja Župančiča v nemščino, poglablja se v Prešerna in ko je bolna za tifusom — poleg končne neozdravljive bolezni edini »zdravstveni« počitek te neumorne ženske — prevede Sonetni venec v nemščino. Prevaja

tudi druge pesnike in pesnice, spozna se z Josipom Vidmarjem in slovenskimi kulturniki, obsedena je od pogovarjanja, srečevanja z ljudmi kjersibodi, na cesti, v gostilni, na domovih, njena hlastna strast za govorjenjem je pravzaprav boleštna, da je »čvekatura maxima«, govorijo na skrivaj in javno njeni kulturniški prijatelji; medtem spozna grozno resnico o moževi bolezni, ki že postaja resnejše bolan, odslovi ga in pošlje domov na Češko in nikoli več se ne bo sta videla; prva hči Nives, igralka najprej v Osijeku in potem na Dunaju zbolí duševno in se zdravi v Polju pri Ljubljani; senc je več kot svetlobe, Lili se loti pesnenja v slovenščini, daje jo revščina, zato se vzvišena aristokratka, imenovana tudi »sora grofnja« ukvarja z Mlekarno, podjetjem, ki neslavno propade leta 1940, na pričetku druge svetovne vojne. Medtem pa ves čas piše in ta va iz družbe v družbo, piše na papirje, v starih letih na škričljive in to kar sredi najintenzivnejšega pogovora, boem nad boemi je, živi hlastno, kot bi hotela priti v tisti varni pristan, ki ji ni bil nikoli dan. Zaljublja se, navadno v »prepuščene« ljudi, prepovedane zaradi imena ali zaradi mladosti, in piše, piše. Njena poezija je globoka in mračna, tesnoba in lepa, svetloba sredi teme, luč sredi mraku. Ko se sproži fašizem, se celovito opredeli za slovenstvo in od tedaj ne napiše nobene nemške pesmi več, 1941 izide njena slovenska pesniška zbirka »Temna vrata« in po vojni se kolo usode v njenem

stilu vrtil naprej: zaposli se kot lektor na Državni založbi Slovenije, hčerka Nives skrivnostno izgine, prav tako njen mož, vnuka dvojčka pride na Stari trg 11/a, kjer skrbi za nju in še za tretjega vnuka hčerke Fides. Hoče celo stopiti v Komunistično partijo, pa je preveč odkritosrčna s svojo svobodomiselnostjo, v času socialističnega realizma še naprej piše svoje intimistične pesmi, ki jih Javoršek poimenuje za »ekzistencialne«, kar je gotovo najboljša oznaka — in ko je stara 70 let, se spet in to pot zadnjikrat zaljubi, seveda spet prepovedano, in štiri vrstice iz tega obdobja so naravnost enkratne: »Ljubila sem te, res sem te ljubila, / a nisi sred srca mi nudil mesta; / Zato je temni bog razširil krila, / in me zagrnil. Zato sem njemu zvesta.« Kdo je temni bog? Nedvomno slutnja smrti, ki si je izbrala za Lili Novy bolečo agonijo na rakovem oddelku. Priče pri poveljujejo, da je do zadnjega verjela v ozdravitev, kljub visokim letom je bila tako ustvarjalna kot v mladosti, zanjo ni bilo počitka ne miru. Umrla je leta 1958, leto dni kasneje pa je Josip Vidmar izdal njeno zbirko »Obokli«.

Skratka: življenje človeka in umetnice, ki kar kliče, da se mu približamo in ga razmišljamo. In pričujoča knjiga je resnično dragoceno in izčrpno napotilo za srečanje in srečevanje s to izjemno usodo, ki si je nadela skorajda otroško ime: Lili Novy.

iz likovnih galerij

Retrospektivna razstava M. Lannesa

Ob neki priložnosti, pred nedavnim, smo zapisali, da Trst ni pomembno likovno središče le zaradi njegove davne sedanosti, pač pa tudi zato, ker ima kaj pokazati tudi iz preteklosti, saj je dal več pomembnih likovnih mojstrov, katerih nekateri so ostali dolgo tako rekoč neopazni, nekako v senci. Eden teh je tudi Mario Lannes, ki je umrl pred letom dni zapuščen in v bedi, čeprav je bila in je njegova zapuščenost razmeroma bogata. Sedaj se ga je spomnila turistična ustanova za Trst in tržaško obalo, ki je zbrala kakih trideset njegovih del, v glavnem olj, in jih dala na ogled v razstavnih dvorani svojega sesljskega sedeža, kjer bodo na voljo domačega občinstva in predvsem turistom vse do srede avgusta. Čeprav je to razstava, ki jo tržaška turistična ustanova prireja sredi visoke turistične sezone, Lannes zasluži, da se ob njem za trenutek ustavimo.

Lannes se je rodil v Trstu na prelomu stoletja, torej 1900. Najprej je obiskoval domačo industrijsko, ali bolj obrtniško šolo, nato je šolanje nadaljeval v Benetkah in se dopolnjeval v milanski Breri. Prvič se je predstavil javnosti doma, v Trstu, leta 1924, leta in tako publika, kot uradna kritika sta ga oboroč sprejela. Njegov sloves se je nato



širil in večal, vendar se je mojster nekoliko ločil od platna in se posvetil tudi stensnemu slikarstvu, torej freskam in je s svojimi deli poslikal notranjost več objektov. Kot mnogi tržaški slikarji v dobi, ko je bilo v Trstu ladjedelstvo pomembna gospodarska panoga, se je tudi Lannes loteval likovnih del v ladijskih salonih. O njem so pisali mnogi kritiki, o njem se je tudi veliko govorilo, včasih tudi polemično. Nato

je šel nekako v zatón, v pozabo.

V sesljski razstavnici dvorani je od prejšnjega petka, 20. t.m., na ogled večje število njegovih del, v glavnem pokrajin in marin, pa tudi nekaj portretov, vstevši njegov velik avtoportret, ter ženskih aktov. Seveda je še največ kraških motivov, saj je Lannes v mlajših letih rad zahajal na Kras in bogato zajemal iz njegovega neizčrpnega bogastva. (Fre)

novost na knjižni polici

Marko Hudnik: Julijan O

Najprej dejstvo in nato dvoje ugotovitev. Cankarjeva založba v Ljubljani je izdala nov slovenski roman z naslovom Julijan O. Vsaka izvrtna noviteta, posebej še, če gre za roman, zasluži posebno pozornost. Razen tega je roman napisal Marko Hudnik, to pa je ime, ki je v slovenski literaturi doslej neznano. Tudi kake žgoče izpovedi ni, ni prizadetosti, ni osebne note, temveč ostaja le hladna pripoved v eksperimentalni formi. Gre torej za pripoved zaradi forme, gre torej za formo, ki si je našla skromno vsebino? Težko je reči ali gre za zaostajanje slovenske literature, ali gre za prehitevanje, ali gre za enodnevni eksperiment. Za poskus nove pripovedne tehnike, za izogibanje dosedanjim klišejem pa je skoraj škoda pripovednega teksta s 429 stranmi. Zlasti, ker nam sicer nov način pripovedi vzbudi zanimanje, potem pa nas vendarle pušča hladne, ker je tematika pravzaprav tako preveč skromna, da celoten tekst ni privlačen. Vprašljivo prevladovanje forme nad vsebino torej v tem tekstu ni uspelo. Založba sicer pravi, da avtor romana dobro pozna moderno romaneskno pisanje našega stoletja, tisto, ki je preoblikovalo roman in mu dalo novih razsežnosti kljub zapostavljanju zgodbe. Toda najbrž založba v tem pogledu nekoliko pretirava, ker sodoben svetovni roman ostaja kljub potiskanju zgodbe v drugi plan, še vedno privlačen in zanimiv in mu prav posebna forma daje posebej draž. Tega pa v romanu Julijan O ni.

Zgodbo samo bi lahko reducirali na prikaz sodobne slovenske družbe, v kateri nastopa nekaj intelektualcev in umetnikov, ki se poskušajo s pisanjem, ki s svojo pripovedjo sega v preteklost in sodobnost, ki opisuje in pripoveduje ne pa ustvarja. Zgodba je večplastna kot v podobnih modernih tekstih. Pripovedovalec zgodbo pripoveduje, odnosno posreduje svoje dnevniške zapiske, obenem jo sam doživlja kot glavni interpret. Ob njem se odvijajo zgodbe (skromne) njegovih resničnih in umišljenih junakov. In iz teh prepletov zgodb oz. pripovedi o zgodbah raste pred bralcem podoba koščka naše stvarnosti ali bolje rečeno, nekaterih ljudi iz te naše stvarnosti. Toda pisatelju očitno ni šlo niti za prikaz naše stvarnosti, saj do nje ne kaže nobenega subjektivnega odnosa. Ne gre za kritiko razmer, ne stanja, ne za kritično podobo ljudi v prostoru in našem času. Pisatelj iz drobnih mozaikov poskuša prikazati ravnanje in zadržanje nekaterih svojih junakov, prikazati rahlo prepletanje njihovih usod ali srečanj in s tem hladno naslikati podobo neke družbe in časa. Toda ob tem bolj razmišlja o življenju in bitju; prav to pa daje temu njegovemu pisanju vendarle neko določeno barvo. Poleg forme seveda, ki pa nas, kot rečeno, ne ogreje.

Sl.Ru.

TONE SVETINA

Med nebom in peklom

204.

»Imate prav, predajam se vaši volji in vašemu zdravilu.«

Losanna se je polaskan zganil in jo položil na posteljo. Preden jo je začel ljubkovati, ji je dejal:

»Mene pogledajte, namesto da bi se posvetil ofenzivi, se bom posvetil vam, kar pomeni, da mi ljubezen pomeni več kakor služba.«

Ugasil je luč. Tema laže ukroti predsodke... Potem se je izgubljal v njenih nežnostih, v pozabljenju, stopil se je z njo... Anita je bila tokrat drugačna kot ob uri žalosti, on jo je oživljal, odpiral se je vulkan njene strasti in ga požiral, na lepem mu je ta ženska pomenila več kot vse drugo na svetu. Ogrožala je njegovo ljubezen do Lore in njenih milijonov, njegovo strast do uničevanja sovražnikov, njegovo lestvico vrednosti, za katero je vredno živeti...

Preden je bila polnoč, ga je izčrpala, da se je počutil kot mrtva ladjica sredi oceana. Ko ga je čutila tako onemoglega, je začela jokati tako ganljivo in krčevito kot prvokrat. In spet jo je moral tolažiti. Šele ko ga je čutila v sebi, se je pomirila in nehala hli-

pati, potem se je počasi vžigala, dokler se ni sprevrgla v plamen, v katerem sta oba zgorela.

Opomogel si je šele, ko je zaspala. Vstal je, prižgal luč in jo gledal. Kakšno nedolžno in nevarno bitje! Moral se ji bo odreči, ker ga bo sicer pogubila.

Ko je zatisnil oči, ga je zbudil telefon. Sporočili so mu, da je globoko skriti zaupnik sporočil, da je Karlo Maslo spet v Brkinih. Konec je odmora in prijetnih uric. Vrnil se je Fulviev morilec, človek, ki mu je naklonil to nebeško bitje; saj ga mora dobiti že zavoljo nje in mirne vesti...

II.

Karlo Maslo se je vrnil v Brkine. Prišel je z bataljonom Smelega, ki ga je ustanovilo glavno poveljstvo slovenskih partizanskih čet, z namenom, da okrepi partizansko vojsko na Primorskem, v pomoč slovenskemu osvobodilnemu gibanju.

General Robotti je začel veliko ofenzivo proti partizanskim enotam na Dolenjskem in Notranjskem. Njeno geslo je bilo: »Požigaj, streljaj! Ubijaj!«

Namen prodora bataljona Smelega čez staro mejo v Brkine in še naprej, globlje na Primorsko, je bil tudi v tem, da bi bataljon pritegnil nase enote divizij Veneto in Novara, ki so zapirale staro mejo in sklepale obroč okrog partizanskih enot na Notranjskem. Glavni štab je namreč predvideval preboje svojih enot tudi čez bivšo mejo.

Sovražna vojska se je gibala podnevi in ponoči. Dan za dnem so preletavala vasi letala in spuščala nanje propagandne letake. Na njih je pisalo: »Parti-

zani, predajte se. Boljševizem je nacionalna poguba in smrt, ne sodelujte z njim! Vsako sodelovanje bo kaznovano s smrtjo, vasi, ki bodo z uporniki, bodo požgane!«

Tudi ranjencem v partizanski bolnišnici na Ogenjci, med katerimi je bil tudi Karlo, so prišli v roke ti letaki. Oddaljeno bobnenje topov in eksplozije bombardiranja so potrjevale temne slutnje, da se jim ne urje približuje zelo naglo. Bolnišnica se je polnila z novimi ranjenci. Vsi po vrsti so bili od bojev izčrpani, bledi in nemočni.

Karlu se prestreljena rama še ni pozdravila. Razbita kost se še ni zarasla. Teklo mu je iz prestreline in desna roka mu je nemočna visela na črni ruti ob životu.

Karlo je laže prenašal svoje bolečine kot bolečine drugih. Partizanu Janezu je rafal iz strojnice odtrgal prednjo desno steno prsnega koša, da so se videla pljuča, kako se premikajo pri dihanju. Vsak dan so mu iz prsi izcedili po liter gnoja. Dan in noč je tožil in se pogovarjal sam s seboj. Morfija, s katerim mu je doktor Peter lajšal bolečine, je zmanjkala. Vsi ranjenci v baraki so trpeli z njim, dokler ni neke noči umrl. Umrl je tudi partizan Lisjak, fant, s katerim sta postala prijatelja in sta se pogovarjala v nočeh brez spanja. Lisjak je trdno veroval, da bo ozdravel in preživel vojno. Doma ga je čakala žena z dvema otrokoma in kmetijo na Sončnem robu. Pa je kljub neomajni veri nekoč ponoči zaspal... Karlo se je spominjal njegovega obraza s srečnim smehljajem in oči, ki se niso več odprle...

Le še en dan nas loči od 23. letnih olimpijskih iger

V Los Angelesu zadnje priprave



LOS ANGELES — V Los Angelesu potekajo še zadnje mrzlične priprave za jutrišnje odprtje 23. olimpijskih iger. Po otvoritveni slovesnosti z 10 tisoč nastopajočimi se bo 7800 atletov pomerilo v 21 različnih športih. Povečali so število disciplin, ki jih bo od letos 18 več. Od teh je kar 11 ženskih, kar priča, da se ženske uveljavljajo v skoraj vseh športih.

Prebivalstvo Los Angelesa se bo v času olimpijade povečalo za štiri milijone oseb. Tekmovanjem bodo prisostvovali tudi številni sedaj že neaktivni športniki, ki so nekdanji bili med najboljšimi. Tako je v Kalifornijo že prispela romunska telovadka Nadia Comaneci, o kateri krožijo govorice, da bo prižgala olimpijski ogenj. Prisotni bodo tudi štirje italijanski atleti, ki so na OI v Los Angelesu leta 1923 osvojili zlate medalje, in sicer Savino Guglielmetti, Attilio Pavesi, Nino Borsari in Luigi Beccali.

Pred prodajalnici listkov za posamezna tekmovanja pa do sedaj ni bilo prevelike gneče. Skoraj za vse discipline je na razpolago še precej vstopnic. Večje zanimanje vlada le za atletiko, bežbol in košarko, za katere so navdušeni predvsem ameriški gledalci.

Za organizacijo take prireditve, kot so olimpijske igre, je seveda potrebno ogromno število delavcev. Organizacijski komite je zbral kar 20.000 prostovoljcev, ki opravljajo najrazličnejša dela v olimpijskem naselju in drugje. Tem prostovoljcem nudi organizator v plačilo le kosilo, vendar je zanje največja nagrada ta, da lahko srečujejo vse najboljše svetovne atlete.

Od olimpijade si marsikdo obeta tudi masten zaslužek. V Los Angelesu so v zadnjih dneh cene vseh storitev in izdelkov krepko poskočile, nekatere celo za 250 odst.

Tudi tekmovalci se pripravljajo na skorajšnje nastope. Včeraj je italijanska košarkarska reprezentanca odigrala prijateljsko srečanje s Francijo. Igrali so tri polčase po 20 minut, zmaga pa je pripadla Franciji s 94:91.

Tako jugoslovanska kot italijanska ekipa sta že določili, kdo bo na otvoritveni slovesnosti nosil državno zastavo. Za Jugoslavijo bo to znani košarkar Dražen Dalipagić, za Italijo pa Sara Simeoni.

Medtem ko se organizatorji ukvarjajo še z zadnjimi podrobnostmi, pa se mednarodni olimpijski komite ukvarja z zelo pomembnim vprašanjem kako preprečiti nadaljnje bojkote. Na včerajšnjem sestanku so sklenili, da bodo o tem razpravljali še pred koncem leta na zasedanju, ki bo posvečeno le temu problemu.

In še to: predsednik organizacijskega odbora OI Peter Ueberroth je na včerajšnji tiskovni konferenci izjavil, da med svečano otvoritvijo ne bo »nobenega orla«. »Bomber«, orel, ki bi moral med otvoritvijo prileteti na Coliseum s petimi olimpijskimi krogi, je namreč med »treningom« poginil.

Tako so se tudi končale vse špekulacije v zvezi s tem orlom.



Na predolimpijskem atletskem tekmovanju v Walnutu je svetovni rekorder v skoku v višino Kitajec Žu Jianhua zmagal z znakom 233 cm. Kitajec je tudi glavni favorit za osvojitev zlate kolajne na OI (telefoto AP)

Predolimpijsko tekmovanje v Walnutu

Gianpaolo Urlando izboljšal italijanski rekord v kladivu (78,16 m)

Na predolimpijskem atletskem tekmovanju v Walnutu je italijanski metalec kladiva Gianpaolo Urlando dosegel nov državni rekord. Kladivo je vrget 78,16 metra daleč, 22 centimetrov več od prejšnjega rekorda, ki je pripadal Orlandu Bianchiniju.

Na včerajšnjem mitingu so nastopili skoraj vsi atleti, ki se bodo borili za olimpijska odličja. Dosegli so več zelo kakovostnih rezultatov. Najboljši je nedvomno bil kitajski skakalec v višino Žu, ki je preskočil 2,33 m v prvem poskusu. Omeniti velja tudi svetovnega rekorderja v teku na 100 metrov Smitha, ki je tekel v 10"11, francoskega skakalca s palico Vignerona, ki je preskočil 5,65 m ter zaprekaša McKoya iz Kanade, ki je 110 metrov z ovirami pretekel v času 13"27. Med ženskami je bila najuspešnejša Marlene Ottey iz Jamajke, ki je dosegla čas 11"01 v teku na 100 metrov.

kratke vesti - kratke vesti

Tenis: Arias in Clerc izločena v Washingtonu

WASHINGTON — Na mednarodnem teniškem turnirju v Washingtonu sta bila v drugem kolu izločena tudi favorita Arias (ZDA) in Clerc (Arg.) IZIDI 2. KOLA: Dan Goldie (ZDA) - Arias (ZDA) 6:3, 6:4; Tulasne (Fr.) - Clerc (Arg.) 7:6, 6:3; Vilas (Arg.) - Brown (ZDA) 4:6, 6:0, 6:4; Gomez (Ekv.) - Arguello (Arg.) 6:1, 6:1; Složil (ČSSR) - Nelson (ZDA) 7:6, 6:1; Gottfried (ZDA) - Urpi (Šp.) 6:2, 6:1; Krickstein (ZDA) - Gildemeister (Čile) 6:0, 6:3.

Starks pri Benettonu

TREVISO — Košarkarski klub Benetton iz Trevisa, ki nastopa v A2 ligi, je najel ameriškega centra Marcela Starksa (205 cm).

Tudi Avellino na delu

AVELLINO — Včeraj so se zbrali tudi nogometaši Avellina, ki bodo danes začeli priprave na novo sezono v A ligi v kraju Nocera Umbra

pri Perugii. Avellino, ki se je lani boril proti izpadu, je bil zaradi skromnih ekonomskih sredstev bolj malo aktiven na nogometni borzi (v glavnem je najel nogometaše iz B lige). »Največji nakup« je društvo opravilo s tem, da je ohranilo svojo dvojico tujcev Barbadillo - Diaz.

Rossi ni še podpisal pogodbe z Juventusom

Kot se je že zgodilo pred dvema letoma, tudi letos Paolo Rossi noče takoj podpisati pogodbe s prvotligošim Juventusom, vendar je pripravljen do dokončnega sporazuma odigrati vse prijateljske tekme s svojo ekipo. Predsednik Juventusa Boniperti je Rossiju predlagal triletno pogodbo, ki pa je ta ni sprejel. Večletno pogodbo je pripravljen podpisati le za mnogo večjo vsoto, kot mu jo je ponudil Boniperti. Vsekakor kaže, da je spor med Rossijem in društvom manjši kot pred dvema letoma. Vsi ostali Juventusovi nogometaši so pogodbo že podpisali.

Odbojarski turnir v Gorici

Italiji prvo mesto

Italija - Nizozemska 3:1 (8:15, 15:4, 15:10, 15:8)

Italija si je z zmago proti Nizozemski zagotovila prvo mesto na mednarodnem odbojarskem turnirju v Gorici. »Azzurri« so tokrat zaigrali bolj prepričljivo od prejšnjih večerov.

Belgija — Francija 3:2 (15:6, 14:16, 15:10, 10:15, 16:14)

V srečanju, ki je odločalo za zadnje položaje na lestvici, je Belgija, po petih setih premagala francosko vrsto.

Srečanje, čeprav se je končalo po petih nizih, ni bilo kdove kaj zanimivo, saj je bilo na obeh straneh več osnovnih napak, ki bi jih reprezentance, pa čeprav mladinske ne smele zagrešiti. Belgijci so srečanje dobro pričeli in osvojili prvi niz, nakar pa so Francozi odgovorili in remizirali in to ponovili tudi ob sta-

nju 2:2. V odločilnem setu pa so Belgijci s prisebnejšo igro dosegli 16 potrebnih točk.

Turnir se bo končal danes.

Lestvica: Italija in Nizozemska 6 točk, Švedska in Belgija 2, Francija 0.

Drevi: 19.00: Švedska - Belgija; 21.00 Italija - Francija.

Rudi Pavšič

Štirje Kolumbijci za svetovni naslov

CARTHAGEBE (KOLUMBIJA) — V kratkem bodo štirje kolumbijski boksarji skušali osvojiti svetovni naslov v različnih kategorijah. Miguel Lora bo v petelinji kategoriji boksal z Američanom Albertom Davilo. V mušji kategoriji se bo Prudencio Cardona pomeril z Argentincem Santosom Laciarom. Victor Sierra se bo v minimuški kategoriji spoprijel s Franciscmom Quirom (Dominikanska republika), »Sugar Baby« Rojas pa v supermušji kategoriji z Japoncem Jiom Vatanabejem.

Fiore rezervni vratar Udineseja

VIDEM — Pasquale Fiore (31 let) bo rezervni vratar videmskega nogometnega prvotligaša. Fiore je bil deset let rezervni vratar pri Napoli in je tudi velik prijatelj novega Udinesejevega trenerja Vinicia.

● FULVIO COLLOVATI bo naprejel igral za Inter. »Miniafera« s tem igralcem (odklonil je prestop k Torinu) se je namreč končala, s tem da se je turinski klub odrekel vsem pravicam nakupa tega nogometaša.

● TENIS V KITZBUHLU — Izidi 3. kola mednarodnega teniškega turnirja v Kitzbühlu: Viver (Ekv.) - Jelen (ZRN) 6:3, 6:0; Teacher (ZDA) - Perkiss (Izn.) 6:3, 6:4; Warwick (Avstral.) - Meiner (ZRN) 6:1, 6:7, 6:2; Higuera (Šp.) - Maurer (ZRN) 6:0, 6:2.

● NA MEDNARODNEM mladinskem ženskem odbojarskem turnirju v Parizu je italijanska reprezentanca zasedla tretje mesto. Zmaga je pripadla mladim odbojkaricam iz Kanade.

V razredih finn, laser in europa

V nedeljo regata Sirene

Tržaški pomorski klub Sirena bo v nedeljo priredil regato deriv, to je razredov finn, laser in europa, veljavno za consko prvenstvo — 3. preizkušnja.

Regatno polje bo v Tržaškem zalivu, oddaljeno približno milijo od sedeža TPK Sirena. Regata bo obsegala dva plova. Prvi plov bo ob 10. uri, drugi pa 30 minut po prihodu zadnjega tekmovalca prve preizkušnje na cilj.

Regate se bodo odvijale po regatnem pravilniku 1981 - 84 z dopolnilnimi normami FIV ter v skladu s pravilniki posameznih razredov, v kolikor le-ti ne bodo v nasprotju z regatnimi navodili. Regatna navodila bodo na razpolago tekmovalcem v tajništvu društva od jutri od 18. ure dalje.

Regate se lahko udeležijo le tek-

movalci v posesti veljavne izkaznice FIV za leto 1984. Nagrajeni bodo prvi trije vsake klase. Nagrajevanje bo v nedeljo zvečer po uradni objavi vrstnega reda tekmovalcev, ki bo razobešen na oglasni deski. (A.D.)

totip

1. — prvi	1 X
drugi	2 X
2. — prvi	1 X 2
drugi	X 2 1
3. — prvi	1 2
drugi	2 1
4. — prvi	X 1 2
drugi	1 X 2
5. — prvi	X 1
drugi	1 X
6. — prvi	2 X
drugi	1 2

Mali nogomet ob 15-letnici ŠD Mladost

Doberdobci in Sovodenjci uspešni

V Doberdobu se nadaljuje turnir v malem nogometu, ki so ga pripravili ob 15-letnici ustanovitve domačega športnega društva Mladost. V drugem kolu velja omeniti zmagi Doberdoba in Sovodenj, ki so tako postali najresnejši kandidati, da se bodo v ponedeljek potegovali za prvo mesto na tem turnirju.

IZIDI 2. KOLA

Doberdob - Jamlje 5:2
DOBERDOB: Zanier, Ulian, K. E. Ferfolja, Frandolič, Laurenčič, Lako-
vič, Gergolet.

Jamlje: Černic, Croselli, Marsico, S. L., D. Pahor, E., I. P. Kobal.
STRELCI: Karel Ferfolja (4), Lavrenčič, Marsico in L. Pahor.

Dol - Ronke 1:3

DOL: Juren, Frandolič, Košič, Marušič, Vižintin, Devetak, Peric.
RONKE: Casasola, A., R. Manzin,

Fabris, M., L. Visintin, Donda, Pahor, Černic.

STRELCI: Košič, Manzin, M. Fabris, Černic.

Sovodnje - Vrh 2:0

SOVODNJE: Rajko Petejan E., R. Petejan, Gomišček, Fait, Florenin, Kovic, Butkovič.

VRH: Vižintin, Grillo, Devetak, V., Z. Černic, Frandolič, M. Grillo, Kosič.
STRELEC: Rudi Petejan (2).

V okviru praznovanj športnega društva Mladost, bo danes popoldne ob 17. uri troboj v lahki atletiki za otroke do 14. leta starosti. Jutri pa bo na vrsti pohod okoli Doberdobskega jezera. Prireditve, na katero so vabljeni vsi ljubitelji teka, pohodov in narave sploh, se bo pričela ob 18.30. Za ključek velja povedati še, da bo v nedeljo ob 18. uri srečanje v ženskem nogometu med Vrhovkami in Doberdobkami.

ČUDEŽ V SARRII



ESPAÑA 82

na za večerjo zadovoljila z bocadillom — obloženim kruhom, napitim z oljčnim oljem in paradižnikovim sokom in obloženim s pršutom. Toliko bolj pa je tekla sangria.

Toda v torek, 29. junija, je bil stadion Sarria ob 17.15 nabito poln. Za tekmo med Argentino in Italijo so razprodali vseh 37.672 vstopnic. Prvih 45 minut je minilo brez večjih nevarnosti za oba vratarja, čeprav je imela Argentina več od igre. Po odmoru so »azzurri« zaigrali napadalneje, Tardelli ni več samo povezoval igre, pač pa tudi streljal na vrata. In v 12. minuti je Italija prešla v vodstvo, Tardelli je streljal silovito z roba kazenskega prostora in italijanski navijači so dali duška navdušenju. Argentinci, ki jim je tokrat šlo dokaj več kot samo za zmago: svetu so hoteli dokazati, da niso malvinski poraženci, dežela tretjega sveta brez demokracije, v kateri izginjajo desa-

(Nadaljevanje na 11. strani)



3 KRAT MUNDIAL

Saša Rudolf

(39.)

»O honorarjih bomo razpravljali,« je uvodoma dejal Sordillo, »ob koncu Mundiala. Če bi se prvenstvo v Italijo končalo v Barceloni in bi se tudi igra proti Argentini in Braziliji ne izboljšala, bodo igralci prejeli po 21 milijonov, to pa je le slaba tretjina vsote, o kateri se govori.«

Toda predsednik je pri tem pozabil, da so se govorice pojavile prav po krivdi Zveze, ki javnost ni hotela seznaniti s postopkom nagrajevanja. Tudi v preteklosti Zveza ni bila radodarna s tovrstnimi podatki, če smo šele leta 1977, torej s sedemletno zamudo zvedeli, da so nogometašem za osvojitev drugega mesta na mehiškem prvenstvu izplačali po 12 milijonov.

V istem hotelu, vendar nadstropje više, so zasedali športni zdravniki, ki so izdelali raziskavo o naporih nogometašev med tekmami za svetovno prven-

stvo. Tako so ugotovili, da igralec med tekmo povprečno preteče 8 km, čeprav učinkovita igra traja le 60 minut. V zadnjem desetletju se je igra dokaj spremenila. V šestdesetih letih je na primer branilec pretekel le okrog 2,5 km, deset let kasneje že 4,1 km, zdaj pa se že približuje 10 km. Poljska zdravnik Sledziwski in Ksiondz sta ugotovila, da največ preteče igralec sredine polja, kar se približuje 11 km, od tega 2.034 m prehodi, šprinta 1.063 m, teče s polno paro 2.159 m, polagoma 4.042 m in 1.507 m, ko se vzvratno vrača v obrambo.

Jugoslovanski specialist Momorović je ugotovil, da nogometaš povprečno skoči med tekmo od 15 do 20 krat, ukrade žogo nasprotniku od 10 do 15 krat in poda žogo od 20 do 30 krat.

Dokaj se je tudi spremenil čas, ko je igralec v posesti žoge. Tako je imel v 60. letih Pele žogo povprečno po 96 krat na tekmo in jo obdržal 193 sekund, srednji napadalec Zahodne Nemčije Gerd Müller se je v 70. letih žoge dotaknil le 70 krat in jo zadržal za pičlih 27 sekund. To pomeni, da imajo sedanji igralci žogo mnogo manj v posesti in da se je kar najhitreje iznebijajo. S tem pa se je seveda povečal ritem igre, saj žoga hitreje leti od človeških nog.

Zaradi napora nogometaš med tekmo izgubi od 2 do 3 kg na teži, telesna temperatura se mu zviša za poldrugo stopinjo, srčni utrip se zvišajo do 190 utripov na minuto. Končno pa je v raziskavi zapisano, da si od napora nogometaš v polnem opomore šele po 30 urah počitka.

Po prvem letu sodelovanja med SK Devin, ŠD Mladina, SPDT in ŠD Breg

Pozitiven obračun združevanja v smučanju

V začetku prejšnje sezone se je smučarska komisija ZSSDI sestala, da bi razpravljala o ustanovitvi meddruštvene tekmovalne skupine. Predstavnik prisotnih društev so predlog sprejeli in storjen je bil prvi korak k skupnim nastopom na tekmovanjih italijanske smučarske zveze FIS. Uresničila se je zamisel o kateri je na smučiščih, zlasti ob priliki tekmovanj za zamejsko prvenstvo, že dolgo tekla beseda. Vodstvo ekipe je sprejela smučarska komisija.

Iz vrst SK Devin, ŠD Mladina, SPDT in ŠD Breg so izbrali smučarje in takoj pričeli s treningi. Najprej so nabirali kondicijo na suhih treningih, ki so potekali v Saležu, nato pa vadili nekaj tehnike smučanja na plastični stezi v Nabrežini. Čas je hitro mineval in že so prišle zimске šolske počitnice. Člani ekipe so en teden prebili v Žabnicah, vsak dan pa so na bližnjem Trbižu trenirali. Tam so tudi spoznali svoje trenerje iz Slovenije. Po zimovanju je bilo na sporedu še nekaj nedeljskih treningov, nato pa so prišla na vrsto tekmovanja. Tu se je videlo, da so naši mladi smučarji v tem kratkem času zelo izboljšali tehniko smučanja.

Sezona se je zaključila in povprashi smo predstavniki društev, ki so sledili delovanju ekipe, da nam povedo kaj več o njenem delu, pomenu in o njeni bodočnosti.

Lucjan Sosič (SK Devin)

»V pretekli sezoni se je končno uresničila pobuda, o kateri se je govorilo že več let. Zadejalo smo si cilj, da bi omogočili zamejskim smučarjem uveljavitev tudi na deželni ravni in pa da bi tudi v smučanju združeno dokazali našo prisotnost. Te cilje bomo lahko uresničili le s pomočjo iz matične domovine, predvsem s strani smučarske zveze Slovenije in s ZVUTS. Obema gre zahvala za sodelovanje v pretekli sezoni, saj sta omogočila, da so naše smučarje trenirali demonstratorji iz Slovenije, ki so v eni sami sezoni močno dvignili kvaliteto raven mladih tekmovalec, tako da se lahko že sedaj merijo z italijanskimi sovrstniki.

Da bi dosegli vse naše cilje bi morala postati nekakšna reprezentanca, ki bi združevala v svojih vrstah najboljše smučarje iz vseh zamejskih društev, ki se ukvarjajo s smučanjem. Tako bi imeli zamejci zares močno smučarsko ekipo, ki bi se enakopravno borila z ostalimi italijanskimi društvi v deželi, ki delujejo v popolnoma drugačnih pogojih in so zato bila do sedaj za nas nedosegljiva. Da bi dosegli tak nivo pa bo potrebno še veliko truda, tako s strani društev, kot s strani tekmovalec in pa seveda njihovih staršev. Da bi postali enakovredni velikim italijanskim društvom je nedvomno zelo visok cilj, dosegli pa ga bomo lahko le če vanj verjamemo in smo pripravljeni zanj trdo delati.

Pavel Fakin (SPDT)

»Ekipe bi v naslednjih letih morala postati nekakšna reprezentanca, ki bi združevala v svojih vrstah najboljše smučarje iz vseh zamejskih društev, ki se ukvarjajo s smučanjem. Tako bi imeli zamejci zares močno smučarsko ekipo, ki bi se enakopravno borila z ostalimi italijanskimi društvi v deželi, ki delujejo v popolnoma drugačnih pogojih in so zato bila do sedaj za nas nedosegljiva. Da bi dosegli tak nivo pa bo potrebno še veliko truda, tako s strani društev, kot s strani tekmovalec in pa seveda njihovih staršev. Da bi postali enakovredni velikim italijanskim društvom je nedvomno zelo visok cilj, dosegli pa ga bomo lahko le če vanj verjamemo in smo pripravljeni zanj trdo delati.

Predvsem bo pomembna organizacija združenih ekip. Njeno vodenje, ki ga je do sedaj opravljala smučarska komisija pri ZSSDI, bo morala prevzeti manjša skupina oseb, ki ne bodo obremenjene z drugimi po-



Le skrb za naraščaj lahko zagotovi združeni ekipi trajno bodočnost

membnejšimi funkcijami tako v društvih, kot v komisiji. Le tako bomo zagotovili ekipi res kvaliteto vodstva.

Velik problem predstavlja tudi združitev ekipe. Da bi to dosegli imamo na razpolago dve različni poti. Ena od teh je, da se v italijansko smučarsko zvezo FIS ekipa včlani kot samostojno društvo poleg ostalih, ki so vanjo že vpisana (do sedaj Devin, SPDT in Mladina). Druga možnost pa je, da bi se vsa društva skupno vpisala v FIS pod enim samim imenom. Tako bi po številu članov postali četrto društvo in Trstu. Vsekakor pa bomo o tem lahko razpravljali šele čez najmanj eno leto.

Patricija Magnani

»V lansk sezoni je bilo sodelovanje med vodstvom ekipe in organizacijami iz matične domovine dobro, manjkalo je le nekaj več koordinacije. Prav zaradi tega je prišlo do nekaterih zapletov, ki so nekoliko ovirali redne treninge ekipe.

Naši otroci so lani prvič imeli za trenerja zvezne demonstratorje (najvišja kategorija smučarskih učiteljev v Jugoslaviji), kar je pomenilo, da so z njimi govorili slovensko, poleg tega pa še, da so trenirali na visokem nivoju. Demonstratorji so bili zelo dobro strokovno in pedagoško pripravljeni. Znali so vzpostaviti dobro vzdušje, kar je za vsak začetek na tekmovalnem nivoju bistveno, zlasti za najmlajše člane skupine, ki potrebujejo strokovne nasvete, čutiti pa morajo, da niso prepuščeni sami sebi. Trenerji se niso omejili na svoje delo na smučišču, ampak so mladim smučarjem sledili cel dan.

Ta poiskus bi se moral nadaljevati in postati realnost. Potrebno bo še dosti dela, veliko pomoči s strani matične domovine in pa seveda s strani staršev. Ne smemo pa pozabiti, da je glavni element skupine atlet, od katerega se zahteva veliko fizičnega in psihičnega napora.

Upamo, da bodo smučarji imeli možnost tudi letos sodelovati z istimi trenerji, na katere so se že navadili.

Rado Šuber in Silvio Tavčer (Mladina)

»Društva so se letos prvič združila in ker nismo imeli izkušenj s takim načinom dela je bilo v delovanju ekipe tudi nekaj pomanjkljivosti. Zlasti v drugem delu sezone, ko so bila na sporedu v glavnem tekmovanja,

se je večkrat dogajalo, da je vsako društvo moralo poskrbeti za nastop svojih atletov, od vpisa pa do prevoza, namesto da bi to uredilo vodstvo ekipe za vse. S tem bi bili smučarji iz raznih društev čim več skupaj, se spoprijateljili in čutili, da pripadajo eni sami veliki ekipi.

Posebno dobrih rezultatov na tekmovanjih letos nismo dosegli, velik uspeh pa je bil že to, da so se otroci navadili na skupne treninge in nastope in da so pripravljeni v naslednji sezoni resno trenirati čez celo leto. Talentov med njimi ne manjka, tako da lahko v prihodnji sezoni že pričakujemo prve boljše rezultate.

O združitvi v eno samo društvo je sedaj še prezgodaj govoriti, primereno pa bi bilo, če bi se skupno vpisali v smučarsko zvezo Slovenije. Tudi čim več treningov bi bilo potrebno opraviti v matični domovini, že zaradi finančnih težav.

Mario Rapotec (Breg)

»Trenutno je najpomembnejše, da ekipa nadaljuje s svojim delovanjem. V lansk sezoni smo morda pričakovali nekaj več rezultatov, tako da smo nekoliko razočarani, vendar se zavedamo, da ne moremo vsega doseči prvo leto. Marsikatero tekmovanje se nismo udeležili, zaradi tega je bilo seveda rezultatov manj. Prepričani smo, da bodo uspehi še prišli, če bomo vsi resno delali in rešili nekatere probleme, ki so se pojavili skozi celo sezono, kot na primer stalne težave s prisotnostjo trenerjev. Naši smučarji so sedaj na poletnih pripravah v Premanturi pri Pulju, kjer so te težave zopet v ospredju.

Za ekipo bo zelo pomembno, da bo stalno imela na razpolago dovolj naraščaja. To skrb si morajo prevzeti posamezna društva, ki morajo še naprej in s še večjo vnemo gojiti tako imenovano turistično smučanje, predvsem smučarske tečaje.

ZARADI SLABEGA VREMENA

Preložili odbojarski turnir na Peči

Zaradi slabega vremena so prireditelji poletnega praznika na Peči dokončno preložili odbojarski turnir, na katerem so sodelovale šesterke domače Vipave, štampeške Vala in Našega prapora z vznožja Brd.

predvsem pa vratar Valdir, ki je prvič klonil že v 4. minuti. Premagal ga je Rossi, ki je tako dosegel svoj prvi gol v državnem dresu po dvoletni diskvalifikaciji. Brazilija je nadaljevala z napadi in izenačila s Socratesom, toda le za nekaj minut. Nov protinapad in Rossijeva podvojitev.

Ko so sredi drugega polčasa Brazilci izenačili in si s tem zagotovili vstop v polfinale, ni nihče pričakoval, da bodo italijanski igralci imeli v sebi še toliko moči in volje za ponovno vodstvo. Potem ko je Conti napravil stoočstno priložnost, je Pablito dobesedno ukradel žogo nasprotnikom in tretjič premagal Valdirja. Zadnje minute so bile naravnost dramatične: sodnik Klein je razveljavil dva zadetka, po enega na vsaki strani, Zoff pa je ubranil mogoče in nemogoče. Ko je Klein trikrat zažvižgal je okrog 10 tisoč italijanskih navijačev povsem preglasilo množico Brazilcev, ki so topo, molče in skoraj neverjetno zapuščali stadion. Še dolgo so v Braziliji Gentileju očitali grobo igro, češ da je najprej razbil gležnje Maradoni, nato pa Zicu.

Toda glavni krivec za poraz je bila brazilska reprezentanca sama, ki je z napadalno igro hotela očarati svet, čeprav bi ji zadostoval že remi. O tem je verjetno še dolgo razmišljal trener Tele Santana, kajti bolje vrabec v roki, kot golob na strehi.

PROTI FINALU

Časnikarska vsedržavna pogodba še vedno ni bila podpisana, zato smo nadaljevali s stavko. Izjemoma

iz planinskega sveta

Pozdrav iz Aoste

Predsednik SPDT Pino Rudež se nam je telefonsko javil s tabora »Aosta 84«, kamor se je letos podalo SPDT na svoj tradicionalni poletni dolgi pohod. Nanizal nam je celo vrsto informacij, od katerih bi strnili nekaj najvažnejših. Vreme je dobro (to je še kako važno!), program poteka po točno zastavljenih tirnicah, vsi se počutijo dobro in pravzaprav bodo že ... pojutrišnjem, v nedeljo zvečer, doma. Na pot se jih je odpravilo kar 54, kar je praveci rekord, lepo število od teh je alpinistov, ki plezajo »po svoje«, skoraj vsi so prav dobro trenirani planinci, le nekaj je »turistov«. Včeraj so se (po programu) odpravili na skupni izlet v Courmayeur, nato pa se povzpeli na Col d'Arp (2570 m), od koder je lep razgled na Mont Blanc, danes pa so se predvidoma »sprehodili« do koče Vittorio Emanuele II (2732 m). Več pa bomo zvedeli ... neposredno iz ust udeležencev samih ... ko se bodo vrnili.

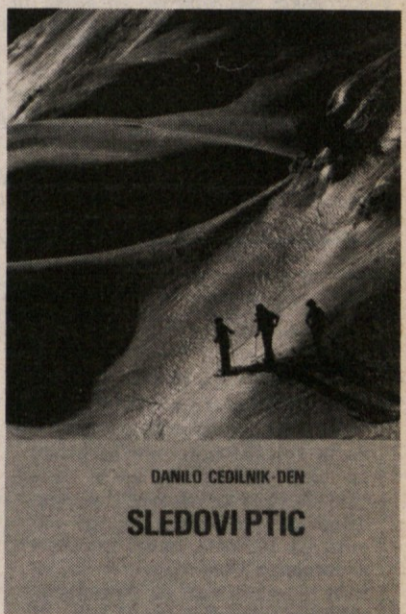
Alpinistični razgledi št. 19/1984

Med celo vrsto planinskimi rednimi, izrednimi ali občasnimi glasili, revijami, rubrikami ipd. obstaja revija, katero je po svoji kvaliteti, zanimivosti in izredni strokovnosti vredno omeniti. To je interno glasilo slovenskih alpinistov »Alpinistični razgledi«, ki jih ureja Francé Malešič, pri njem pa sodeluje cela vrsta priznanih slovenskih alpinistov. To glasilo je skoraj neslišno prišlo do svoje številke 19, omenili pa bi imena, ki so to številko pripravili. Ti so Janez Benkovič, Bogdan Biščak, Janez Bizjak, Vojko Bučer, Tomo Česen, Jože Četina, Marko Fabčič, Boštjan Grilj, Aleksander Kogovšek, Irena Komprej, Edo Kozorog, Marko Kragelj, Janez Marinčič, Dušan Markič, Drago Metljak, Igor Mezgec, Nada in Bine Mlač, Peter Podgornik, Bojan Pollak, Iztok Tomazin in Janez Vozel. Pristop urednikov glasila je, če je treba, kritičen in problematičen do vsega obravnavanega. Problemi pa, ki jih »Alpinistični razgledi« nizajo, so številni in široko zajemajo v alpinistično stvarnost. Naj omenimo le nekaj člankov te 19. številke. Uvodnik z naslovom »Do-

briki Petra Podgornika »Kaj me je v zadnjem času najbolj razjezilo?«, razni opisi smeri in drugo. Torej zanimiva in kvalitetna revija, škoda le, da jo poštvalni uredniki tiskajo le interno in v omejeni nakladi.

»Sledovi ptice« Danila Cedilnika - Dena

Poletje je čas dopustov, brezdolja, hoje v planine in ... branja. Če pa združimo zadnji dve postavki je najboljša, da se lotimo ... planinskega branja. Slovenci smo planinski narod, zato pa imamo dokaj bogato planinsko literaturo, od prevodov najvažnejših in najbolj znamenitih alpinistov (Buhla, Terreya, Bonatti, Messnerja ...) pa do čisto domačih avtorjev. Zadnja izvirna slovenska planinska knjiga je izšla letos pred kratkim v založbi Obzorja iz Maribora v okviru zbirke Domače in tu-



Naslovna stran Cedilnikove knjige »Sledovi ptice«

je gore z naslovom »Sledovi ptice«, napisal pa jo je znani slovenski alpinist Danilo Cedilnik - Den. Le-ta je avtor priljubljene planinske knjige »Congma je hodil spredaj«, ki je zbirka kratkih razmišljanj in utrinkov iz Himalaje, ter še soavtor pri nekaterih drugih planinskih knjigah kot Makalu, Kangbačen in Na vrh sveta. Tudi ta knjiga je zbirka kratkih sestankov - utrinkov iz domačega gorskega sveta, v katerih se Den izpove v vsej svoji izostreni lirčnosti, katero še povezuje z izrazitim čutom opazovanja majhnih, na videz neznatnih stvari.

DUŠAN JELINČIČ

obvestila

TPK Sirena

priraja v nedeljo, 29. julija, področno regato razredov evropra, laser in finn. V nedeljo, 5. avgusta, pa področno regato v razredu optimist. Vpisovanje vsak dan na sedežu društva na zasutem zemljišču v Barkovljah od 17. do 19. ure, v nedeljo pa do 9. ure jutraj.

ŠZ Bor

sporoča vsem svojim odsekem in članom, da bo Borov športni center zaprt od 30. julija do 27. avgusta.

Jadralni klub Čupa

obvešča člane in prijatelje, da je društveni sedež v Seslanskem zalivu odprt vsak dan od 9. do 18. ure. Članom in tečajnikom so na razpolago društvene jadrnice in jadrne deske.



končna rešitev nekega vprašanja?« je napisal Francé Malešič, obravnavava pa problem Centralne planinske knjižnice PZS, zanimivi pa so še članki Janeza Bizjaka »Letu 1983 — letu jubilejev — v slovo«, nova ru-

(Nadaljevanje z 10. strani)

parecidos, so se odprli in silovito pritiskali na Zoffova vrata. Poleg tega je trener Menotti hotel dokazati generalom na vladi v Buenos Airesu, ki jih je že mesece silovito kritiziral, da reprezentanca zmore več od hunte v Casi Rosada. Toda brezglavo napadanje je belomodre drago stalo, saj je Italija iz protinapada podvojila s Cabrinijem. Passarella je sicer 5 minut pred koncem s prostega strela znižal na 2:1, in to je bilo vse.

Tri dni kasneje je Brazilija odpravila Argentino s 3:1, tako da je o polfinalistu odločal spopad med Italijo in Brazilijo. Brazilcem bi zadoščal že neodločeni izid, medtem ko je Italija morda zmagati.

V italijanskem taboru je bilo vzdušje po zmagi nad Argentino evforično, saj je ekipa končno le zaigrala in zadovoljila navijače. Proti Braziliji ni imela česa izgubiti, kajti poraz proti rumenim, favoritom za svetovni naslov, nikakor ne bi bil nečasten.

Stadion Española je bil 5. julija premajhen, da bi lahko sprejel na tisoče navijačev, ki so nalašč za dvoboj dopotovali iz Brazilije, Italije in številnih drugih evropskih držav. Še najmanj vstopnic je bilo prav za domačine, Spance. Že dolgo pred 17.15 so okrog stadiona Sarria poplesavali Brazilci in se veselili vstopa v polfinale: o zmagi ni nihče dvomil.

Toda že po nekaj minutah igre se je izkazala za povsem pravilno Bearzotova taktika kritja na moža v obrambi z gosto sredino polja in hitrimi protinapadi. Brazilska obramba je bila povsem nesigurna,

smo lahko oddajali le prenose tekem, medtem ko so odpadle posebne oddaje in javljanja v radijskih in televizijskih dnevnikih. Redakcije smo obveščali po telefonu, vesti pa so nato prebrali napovedovalci. Ker so se tekme v Sarrii končale istočasno s večernim radijskim dnevnikom, sem moral telefonirati nekaj minut pred koncem tekem s sklepnim stavkom v treh variantah za primer zmage, poraza ali remija.

Preklic stavke, ki nam je dobesedno zavezala usta za 9 dni, je soupadel z novim podvigom Bearzotove ekipe, ki je v večernem hladu na Neu Campu pred preko sto tisoč gledalcev odpravila Poljsko z dvema goloma Rossija. Čeprav za oko nič kaj lepa tekma, je bila s taktičnega vidika najboljša, kar jih je italijanska ekipa odigrala na Mundialu. Za uvrstitev v finale so Cabrini in tovariši potrosili le toliko energij, kolikor je bilo potrebno in niti grama več. Poljska pa je brez izključenega Bonieka prikazala premo fan-tazije, da bi se lahko opirala razkazala »azzurrom«.

Vesetje okrog 15 tisoč italijanskih navijačev se je v Barceloni, predvsem na Rambli, zavleklo pozno v noč. Zadnji so z zastavami, bobni in petjem pričakali vzhajajoče sonce na vrhu trdnjave Montjuich.

Poljaki so otožno zapustili Neu Camp, kjer tokrat ni bilo napisov »Solidarnost«, kot na tekmi proti Sovjetski zvezi. Tokrat tudi ne bi bilo nikogar, ki bi od španske policije zahteval, naj napise poljskega svobodnega sindikata odstrani. Povsem razumljivo, saj tekme z Italijo sovjetska televizija ni neposredno prenašala.

Naročnina: Mesečna 10.000 lir - celoletna 120.000 lir. - V SFRJ številka 20.00 din, naročnina za zasebne mesečno 180.00, letno 1.800.00 din, za organizacije in podjetja mesečno 250.00, letno 2.500.00 din.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374
Za SFRJ - Ziro račun 50101-603-45361
ADIT - DZS 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglosi - Ob delavnih trgovski 1 modul (šir 1 st. vis 23 mm) 43.000. Finančni in legalni oglosi 2.900 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglosi 550 lir beseda. Ob praznikih povisek 20%. IVA 18%. Osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. Oglosi iz dežele Furlanije - Julijske krajine se naročajo pri oglosnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 775.275, tix 460270 EST I. iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

TRST Ul. Montecchi 6 PP 559
Tel. (040) 794672 (4 linije) - Tlx 460270
GORICA Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723
ČEDAD Stretto De Rubeis 20
Tel. (0432) 731190
Odgovorni urednik Bogumil Samsa

Izdaja in tiska ZTT Trst

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

Svetlana Savitskaja - prva ženska ki se je »sprehodbila« v vesolju

MOSKVA — Sovjetska kozmonavtka Svetlana Savitskaja je v sredo kot prva ženska na svetu opravila »sprehoda« v vesoljskem prostoru. Skupno s poveljnikom vesoljske odprave Vladimirom Džhanibekovom je ob 16.55 zapustila vesoljsko postajo »Saljut 7« ter ostala v brezračnem prostoru 3 ure in 35 minut.

Vest je objavila sovjetska tiskovna agencija TASS, ki je pojasnila, da sta kozmonavta preizkusila novo elektronsko napravo za rezanje in varjenje kovinskih predmetov. Naprava bi na zemlji tehtala približno 30 kilogramov, oddaja pa nevidne elektronske žarke, ki talijo kovine, kar omogoča rezanje ali spajanje kovinskih predmetov. Napravo sta izmenično preizkušala Savitskaja in Džhanibekov in medtem ko je eden od njiju delal, ga je drugi filmal.

Agencija TASS nadalje poroča, da se je operacija v vesoljskem prostoru odvijala v skladu s predvidenim

programom in da sta se kozmonavta vrnila na vesoljsko postajo z vsem orodjem ter predmeti, ki sta jih uporabila med poizkusi.

Svetlana Savitskaja je stara 35 let in je že drugič poletela v vesolje. Na vesoljski postaji »Saljut 7« se nahaja že 10. dan, na krovu katere je še pet kozmonavtov: dva, in sicer Vladimir Džhanibekov ter Igor Volk, sta poletela v vesolje z njo 17. julija na krovu vesoljske ladjice »Sojuz T-12«, ostali trije, in sicer Leonid Kizim, Vladimir Solovjov in Oleg Atkov, pa so v vesolju že več kot 5 mesecev in se približujejo 211 dnev življenja v vesolju, ki predstavlja dosedanji rekord. Dosegla sta ga dva sovjetska vesoljca leta 1982.

Sovjetska agencija TASS ni ničesar povedala o tem, kdaj se bodo kozmonavti vrnila na Zemljo. Pojasnila je le, da se vsi dobro počutijo, o Svetlani Savitskaji pa je poudarila, da je dokazala, kako »ženske zmorejo vse«.

Nezgoda na plaži



Osemnajstletna Claudia Bartolucci iz Domodossola letuje v Alassiu. Pa se ji je strgal modrček bikinija: nič hudega, vzela je iglo in sukanec in modrček mirno zašila (Telefoto AP)

Še o dnevniku »Che« Guevare

LA PAZ — Bolivijski tisk piše, da je vojaška tajna služba prišla na sled osebam, ki so v času 1980-82 ukradle dnevnik revolucionarja »Che« Guevare, ne navaja pa njihovih imen. Obrambni minister Curdenas je vest potrdil in napovedal, da bo Bolivija verjetno ponudila Angležem 55 tisoč funtov šterlingov (okrog 174 milijonov lir) za to, da jim zapiske vrnejo. Denar bi moralo dobiti dražbeno podjetje Sotheby's.

»Sredozemlje - morje miru«

COMISO (Ragusa) — Danes, 27. julija, se prične tridnevno mednarodno zasedanje o temi »Sredozemlje - morje miru«. Odvijalo se bo do nedelje zvečer deloma v Comisu in deloma v Vittorii. Comisa ni treba predstavljati, saj pomeni pravzaprav simbol naraščajočega odpora demokratičnih množic proti jedrskemu oboroževanju, Vittoria pa leži nedaleč od tega mesteca.

Zasedanje in obrobne prireditve, ki bodo izzvenele v ponovno in še odločnejšo podkrepitev volje po mirnem sožitju na celovitem sredozemskem območju, priredijo sporazumno italijanski odbori za mir, številne tako imenovane pacifistične organizacije in vodstva raznovrstnih osvobodilnih gibanj in držav ob Sredozemlju.

Na zasedanju bo uvodno spregovoril Bernard Ravenel, in to o »vojaški in jedrski strategiji v Sredozemlju«, za njim pa bodo posegli predstavniki osvobodilnih gibanj iz Libanona, Izrae'a in Alžirije. K besedi se bo, kot sporoča agencija ANSA, priglasil tudi jugoslovanski predstavnik.

Zdravniški alarm v Avstraliji

SYDNEY — Avstralski zdravniški krogi so v alarmnem stanju. Neznani homoseksualec, ki boleha za »AIDS« (sindrom pridobljene imunodeficitarnosti), je daroval kri. Žal pa so to zdravniki zapazili, potem ko so okuženo kri že uporabili pri transfuzijah. Z njo so zdravili v Queenslandu 28 otrok.

Zdravniške oblasti se trudijo, da bi čimprej odkrile, ali so okuženo kri oziroma njene sestavine razdelili še drugim bolnicam. Incident pa je povzročil še druge reakcije. Da bi se ne ponovil, so nekateri predlagali, naj bi homoseksualci vsaj začasno ne darovali svoje krvi. Rdeči križ pa že razmišlja o tem, da bi uvedli vprašalnike, s pomočjo katerih bi lahko ugotovili, ali so krvodajalci homoseksualci.

Zaskrbljujoče nasilje nad otroki

LONDON — Dobrodelna ustanova National Society for Prevention of Cruelty to children je objavila letno poročilo o nasilju staršev nad otroki. V Angliji in Walesu naštejejo vsako leto nad 6.000 otrok s poškodbami, ki so sad očetovega ali materinega pretepanja, pa še hujšega, a od teh jih je povprečno 660 s kostnimi zlomi ali u-

Ponarejanje tudi v visoki tehnologiji

RIM — Proti vsaki logiki bi moralo biti zatiranje dejavnosti, na kateri sloni ekonomski razvoj določene države, še posebno, če se ta nahaja na področju ob Tihem oceanu. Če se pa uspešno razvijajoča se gospodarska panoga imenuje ponarejanje, je vsak poskus omejevanja popolnoma razumljiv. Za potrošnika in originalnega proizvajalca je ta pojav velika goljufija, ki ne zadeva več samo luksuznih proizvodov, temveč tudi veliko blaga široke potrošnje in je prisotna na različnih industrijskih področjih. Zadnje čase se ponarejanje zaskrbljujoče pojavlja tudi na območju visoke tehnologije. Izrazit primer predstavlja vrsta ponarejenih elektronskih računalnikov znamke »apples«, ki jih izdelujejo v Tajvanu in prodajajo v ZDA po ceni nad 800 tisoč lir.

Tajvan je sploh svetovno znan zaradi svoje ponarejevalske dejavnosti. V tej državi namreč ponarejajo kar 91 vrst blaga: predvsem ure, lepotilna sredstva in avtomobilske dele. Ameriška podjetja so zaradi tajvanskih ponarejevalcev utrpela samo v letu 1982 od 6 do 8 milijard dolarjev škode.

Tovrstna goljufija, ki je poleg Tajvana porinila v ospredje tudi Hongkong, Singapur, Južno Korejo, delno

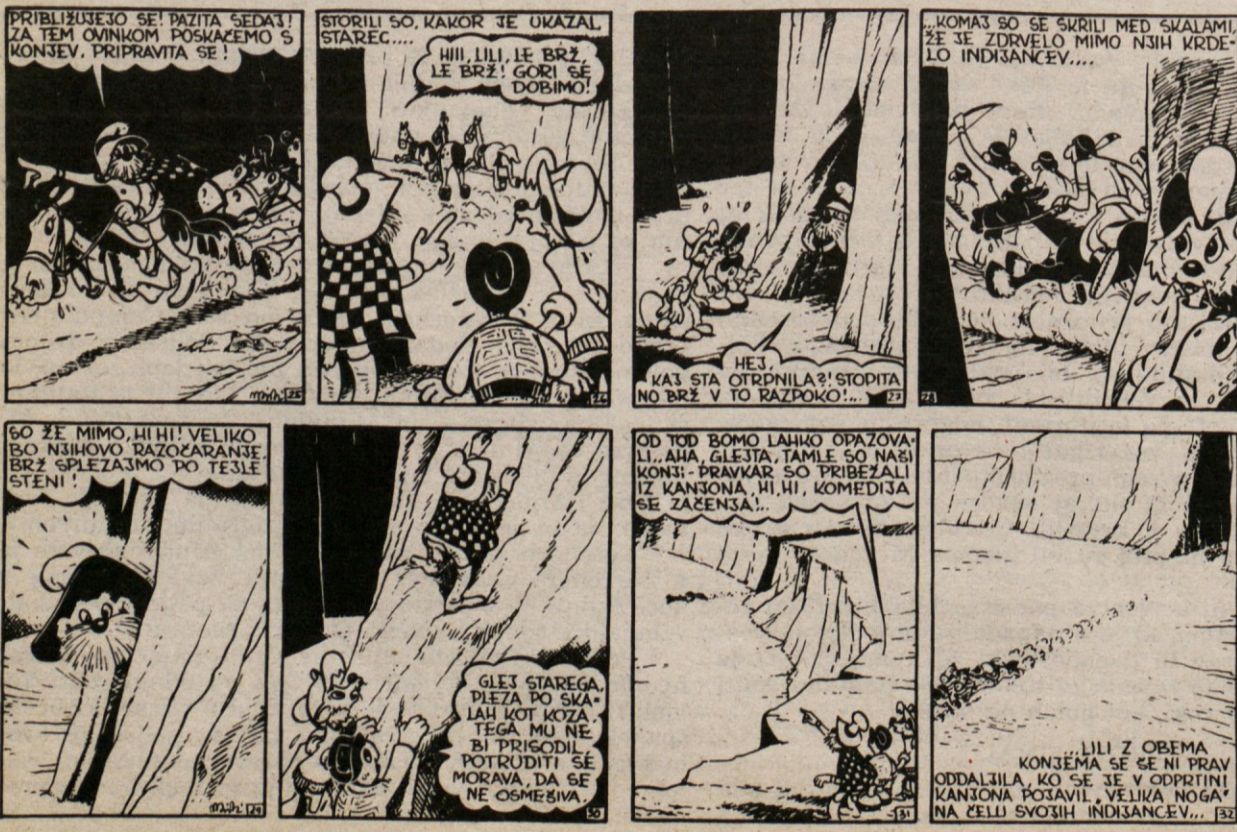
celo države Bližnjega vzhoda in Latinske Amerike, uvršča med svoje najuglednejše žrtve ZDA, Evropo, Južno Afriko in Avstralijo.

Ta pojav bi seveda bilo treba dokončno izkoreniniti, vendar se je vsak dosedanji poskus izničenja izkazal za vse prej kot enostavno zadevo. Izredno neučinkovito učinkuje namreč postopanje v času, ko je ponarejeno blago že v prodaji: kazni dobijo le upravni prizvok v državi končne prodaje, medtem ko ponarejevalci lahko nemoteno nadaljujejo s svojim dobičkonosnim poslom. To se je zgodilo tudi v primeru ponarejenih elektronskih računalnikov »apples«. Ameriški državljani, ki so računalnike uvažali, so bili obsojeni na 30 dni zapora. Tajvanski proizvajalci pa seveda niso bili podvrženi nikakršnemu zakonskemu ukrepu.

Da bi se obvarovale pred tovrstnimi goljufijami, so se ZDA in države članice Evropske gospodarske skupnosti obrnile na GATT - Splošen sporazum o carinah in trgovini. Obenem pa je evropska komisija predlagala zaščitni znak, ki bi bil enoten za celotno območje EGS. Ta postopek bi se seveda izkazal za neustreznega, če bi ob tem manjkalo sodelovanje z državami, ki proizvajajo ponarejeno blago.

MIKI MUSTER: Na divjem zapadu

(4.) Zvitorepec in Trdonja



Črne gradnje tudi v LRK

PEKING — Ljudska republika Kitajska se je odločila, da bo odslej najstrožje ukrepala zoper kvarjenje naravnih lepot in umetniško-zgodovinskih znamenitosti. Centralni komite komunistične partije in osrednja vlada sta skupaj izdala okrožnico, ki poziva krajevne oblasti, naj od prebivalstva zahtevajo strogo spoštovanje predpisov proti nezakonitim gradnjam, in to še posebno na območjih, ki so izrazitega turističnega pomena; mednje sodi npr. slovito Zahodno jezero v srednjezhodni pokrajini Zhejiang. V neposredni bližini tega jezera so zadnja leta sezidali protizakonito številna stanovanjska poslopja, katerih skupna površina zajema kar okrog 56.700 kvadratnih metrov.

Grom vrnil piletni Kitajki vid

PEKING — Nekateri ljudje se kar hudo prestrašijo, ko med nevihto zagrmijo. To velja tudi za piletno Kitajko Wang Xiaomei iz Sanghaja, ki je pred 14 leti v 71. letu starosti povsem oslepela, a ji je ravno pretres ob močnem gromu spet deloma povrnil vid. Zgodilo se je 10. julija: med silovitim neurjem je naenkrat tako zatreskalo, da bi ženica od šoka skoro padla v nezavest, trenutek zatem pa je zapazila nekakšne sence, ki so postajale čedalje jasnejše.

Zdravniki, ki so jo pregledali, so potrdili, da starka sedaj nekaj le vidi in jo pojar razložili takole: oslepel je po vsej verjetnosti zaradi spusta očesne mrežnice, pretres ob gromu pa je na mrežo učinkoval nekako kot bisturij.

Piletni mož izgubil spomin

FIRENCE — V našem tako imenovanem civiliziranem delu sveta vsak odgovarja na določeno šifro in številko, o katerih so seznanjeni razni računalniki. Kaj se pa zgodi, če nekdo izgubi spomin v kraju, kjer ga nihče ne pozna?

Oblasti se morajo zateči k obveščevalnim sredstvom, da s skupnimi močmi najdejo koga, ki bi človeka spoznal.

To se je zgodilo prejšnje dni v Firencah. Od 13. julija se v mestni bolnici Santa Maria Nuova nahaja človek (star približno 60 let), ki so ga orožniki našli na železniški postaji Santa Maria Novella. Bil je lepo oblečen, zdravega videza, vendar ni znal povedati svojega imena in ni imel osebnih dokumentov. Po trinajstih dneh bivanja v bolnici se je spomnil le, da je pred leti delal na Madagaskarju in da se mogoče imenuje Marco Ferrario. Zgleda, da je pie-montskega porekla.